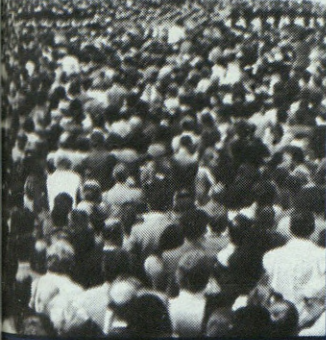

ARGIA

1987 Martxoa 29 — L urtea — 1.144. zenbakia — 145 pezeta (BEZ barne) / 8 libera

Batikanoa
«in vitro»-aren
aurka

**LEGEZ
KANPOKO
HAURRAK**

**Jose Maria
Gorordo:**

**«EITBren
autonomia
ondo loturik
dago
PSOEkiko
paktuetan»**

**Eta
Felipe Gonzalez
'Reinosako
sindromeak'
harrapatu
zuen**

**GASTEIZ ETA IRUÑ
ARTEKO
INBENTU**

ZINKUNEGI OPTIKA

Optikari-Optometrista

Ukipen lenteak

hernani,4

donostia

t.42 06 24

kirolzaleen zerbitzutan

miner

donostia

271050 eta 270447

1.143. zenbakia

4.— Astegiroa.

POLITIKA

13.— Ttanttaka. **E. Galar.**

14.— Gasteiz eta Iruñearen arteko zubi zaila. **I. Zubiondo.**

16.— Kazetariak Timbuktu-rako bidea hartu zutenekoa. **I.Z.**

NAZIOARTEKOA

18.— Nicaragua: gerraren atzean zientzia bada **P. Sastre.**

ERREPORTAIK

20.— Zaborrari buruzko ihardunaldiak Basaurin. **I. Uriarte.**

22.— Ama Naturaren Mendekua. **X. Lekuona.**

24.— Eta Reinosako sindromeak Felipe harrapatu zuen. **Agiña.**

26.— Pantxoa askatu! **Ixabel.**

27.— Aste honetako elkarrizketa: Joxemari Gorordo. **L. Mintegi.**

32.— Legez kanpoko haurrak. **J. Mollarri.**

36.— Irakurleak mintzo.

KULTURA

37.— Kultur ataria. **Sabin.**

38.— Gasteizko «Herrikoia» liburu-dendak 10 urte. **Pablo R. de Aretxabaleta.**

39.— Narbarte: eskola zaharreko bertsolari berria. **J.J. Petri.**

40.— Pablo Sastre: «Esperimentutik esperimentera ibili naiz orain arte». **J. Landa.**

42.— Nafarroako Txapelketan jendetza ugari. **Zaldubi.**

43.— OUAGAko X. afrikar zinemaldia. **J.M. Heritz.**

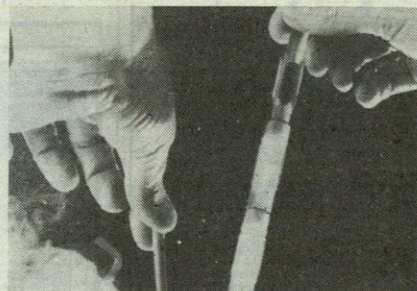
ETA BESTE

46.— Play-off. **G.A.**

47.— Bertsoak: **Darocatik.**

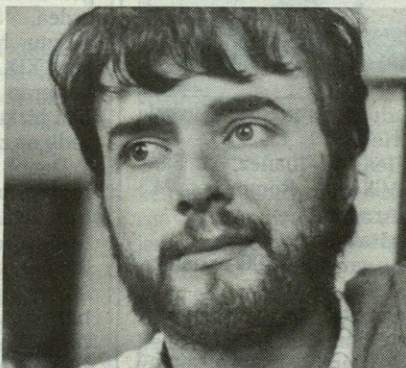
48.— Denborapasak.

50.— Azkena: **Jean-Louis Davant.**

«In vitro» ernaltzearen teknikak eta in-seminazio artifizialak direla eta bere hitza eman du ezagutzera Erromako Elizak Joseph Ratzinger kardinalaren bitartez. Zientziaren aurrerapena, gizonaren onerako, eta «Iluntasunaren mundua» kontrajarri dira berriro Galileoren garaian bezalaxe. Balore etikoan zalan-tzagarritasuna, balore hauen kontrajartzea sistema etiko ezberdinen artean, lege mailan eta harreman pertsonal mailan guztia asmatzeko egoteak erakargarritasun handia damaiote gai honi. **32. orrialdean.**

Pablo Sastre ARGIAko bertako lankidea izateagatik ezezik, beste gauza batzurengatik dugu ezaguna kulturaren esparru honetan. Garrantzitsuen, agian, nobelagile bezala hartu duen pamera dugu. Dagoeneko laugarren nobela argitaratu berri du, «Joxemi» izenekoa, eta gertakari hori aitzakiatzat hartuta literaturaz solastatzeko aukera eduki dugu. **40. orrialdea.**

Oso ezaguna egin da urte gutxitan Jose Maria Gorordo. Bilboko Merkataritza Ganbaratik eta DEIAren gerentziatik EITBren lehendakaritza. Orain berri, eta lerro hauek idazterakoan konfirmatu gabe dago oraindik, Bilboko alkategai bezala aurkeztuko du PNVk. Laura Mintegik EITB eta Bilboko Alkatetza dela eta zuzendu dizkio «Aste honetako elkarrizketa»ren galderarik gehienak. **27. orrialdean.**

Jabea: Zeruko ARGIA S.A.L.

ARGIA egiten dugu:

Donostian: Mikel Antza, Iñaki Camino, Jon Barandiaran, Ostaiska Irastorza, Gorka Izeta, Josu Landa, Pablo Sastre, Iñaki Uriarte, Xalbardin, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Bilbon: Antton Azkargorta, Edorta Jimenez, Karmelo Landa, Laura Mintegi, Iñaki Uriarte, 'Anaitasuna Taldea'.

Gasteizen: Blanca Agiriano, Txotxe Andueza, Irantzu Iriondo, Josu Olano, Pablo Ruiz de Aretxabaleta.

Iparraldean: Ladix Arrosagarai, Mikel Iribarren, Itxaro Borda, Allande Sokarros.

Iruñean: Jon Alonso.

Kolaboratzaileak: Xabier Agirre, Martxel Aizpurua, Itziar Alkorta, Joseba Alvarez, Enrike Amonariz, Joxe Azurmendi, Balere Bakaikoa, Amaia Elozegi, Enbido, Xabier Erro, Xarlot Etkezaharreta, Esther Forcada, Joxean Gezalaga 'Zaldubi', Gure Irratikoak, Tito Irazusta, Irulegi Irratikoak, Koldo Izagirre, Kaki, Asun Larrañaga, Josetxo Lizartza, Loren Loidi, Emilio Lopez Adan 'Beltza', Alfontso Martinez, F.J. Mendi-guren, Bego Montorio, Mikel Nabarro 'Trikuharri', Eneko Olasagasti, Xabier Portugal, Koldo San Julian, Andoni Sarriegi 'Murumendi', Joseba Sarriónandía, J.L. Alvarez 'Txillardegi', Mikel Ubillos, Urederra.

Marraskilariak: Joxemi, Julio.

Publizitatea: Maximo Aierbe, Joxe Mari Ostolaza.

Administrazioa: Jon Barandiaran, Agus Barandi.

Ardura teknikoa: Simeon Barroso, J. Jose De Marcos.

D.L.: 80—1963.

Helbidea: ARGIA, Ametzagaña 19 Behea. 20012 Donostia.

Telefonoa: 28 33 99.

Inprimategia: Gráficas SEMI.

Ale Bakarria: 145 pezeta / 7 libera (BEZ barne).

1987. urterako harpidetza sarriak: (BEZ barne)

Hego Euskal Herria.....5.300 pezeta.
Ipar Euskal Herria.....360 libera.
Estatu Espainola.....5.300 pezeta.
Beste atzerriak.....7.200 pezeta.
Airez.....11.000 pezeta.

MARTXOA 29 APIRILA 4

**martxoaren 29an
ilberri**

**mareak: (martxoaren
29an)**
gora: 10.04 eta 22.36
behera: 03.45 eta 16.13.

**eguzkia: (martxoaren
29an)**
irten: 06.56
sartu: 18,03

LIBURUAK

Titulua: Fauna de Euskal Herria

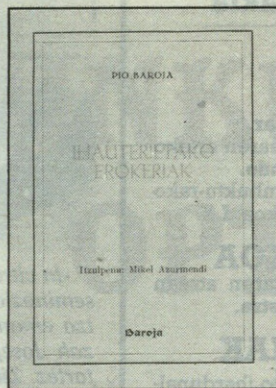
Egilea: M. Ibañez, D. San Millan, A. Romero eta M. Arnedo

Argitaletxea: Kriselu

Ezaugarriak: 200 orrialde, 3.750 peztza.

Gutxitan ateratzen dira hain liburu oso eta aberatsak. Gure herriaren faunaren sailkapen txiki baina oinarritzko bat, 1200 pizti eta %10 hain zuzen. Alabaina hegaztiak, zomorroak, ugaztunak, karramarroak, arrainak eta abar agertzen zaizkigu.

Orrialde bakoitza kolorezko argazkiz beteta agertzen dira eta behar bada aipagarriena dena bere bibliografia da, 900 liburutik gora, ezer gutxi!! Dokumentu baliagarria izango dute ba gure mendietatik ibiltzea gustatzen zaienei edota gure herriko izadia maite duen edozeinentzat.

Titulua: Ihauterietako Erokeriak

Egilea: Pio Baroja

Argitaletxea: Baroja

Ezaugarriak: 75 orrialde, 550 peztza.

Gure herriak izan duen nobelista hobereenetakoen edota hobereenaren liburu bat eskutartean hartzea ezinbestekoa interesgarria dugu. Baroja Donostian jaio eta hazi zen eta gure hizkuntza ezagutzen zuen, hala eta guztiz tristeza idazle bikain hau «euskal idazlea» ezin kontsideratzea bere obra guztia erderaz idatzi zuelako eta horretarako gure hizkuntzan idaztea derrigorrezkoa dugu. Ezin dugu ordea, Barojaren garaia ahaztu, hots, ez zen arruntena XIX. bukaera eta XX. hasieran euskaraz idaztea hau hizkuntza familiarra besterik ez zelako.

Denok irakurri ditugu Barojaren betiko liburuak. Entreenigarriak, biziak, abentura eta erromantizismoz betetakoak... Ez zen hala eta guztiz horrelakoa izan bere obra guztia, eta «ihauterietako erokeriak» azken hauetakoa dugu. Emakume interesgarria ezagutu zuen behin idazleak trenean bidai bat egiten ari zela. Bertan literaturari buruzko elkarrizketa dute, arte honek duen zailtasunari buruz, zaila omen zelako bere garaian Shakespeare edo Calderón bezain kalitatezko idazleak topatzea. Garai hartako zinemari buruzko ikuspuntua ere ez da falta, hots, Barojaren arteari buruzko ikuspuntu txikia, eta gauza da azkenen emakumeak idazlea konbenzitzen duela nobela fantastiko bat idazteko, «ihauterietako erokeriak» hain zuzen.

Bertan XIX. mendeko Madrilgo giroa agertzen zaigu, festak, elkarrizketak, aurkezpenak... Idazleak kritika soziala egiten du ihauteriko jai bat duela medio. Bertako pertsonai ezberdinak aztertuz: militar bat, jende konbentzionala, harroputza... Oinarria, euskaldun baten (zenbait alabekin alarduna geratu dena) eta emakume baten amodiozko kondaira dugu. Traizioa, adiskidetasuna, zuzentasuna etabar agertzen zaizkigu aztergai.

Ez da ikus dezkezuenez Barojaren abentura nobela bat. Hala eta guzti nobela eta gai mota ezberdinak aztertu zituen idazle honek, eta denetan ez bada gehienetan badu bere kutsua zenbait puntutan, jendearen azterketetan adibidez, bere deskribapenetan, edota Madrid eta Euskal Herriari ematen zion hain kutsu berezi horretan.

Ez da Barojaren lehen liburua euskarara itzuli dena, askoz hobe litzateke dudarik gabe gure hizkuntzan idatzi izan balu, gure literaturari aberastasun ikaragarria emanaz, baina gauzak edo garaia ez ziren hala izan. Ondo iduritzen zaigu hala eta guztiz bere zenbait obra, nahiz eta ezagunenak ez izan, euskarara itzultzea.

Aldizkariaren izena: Eraiki

Ezaugarriak: Hilabeteroko aldizkaria, 9. zenbakia, 40 orrialde, 150peztza.

Ezker abertzaleak ateratzen du aldizkari nahiko berri hau, gai politiko eta ekonomiko interesgarrienak aipatuz.

Hilabete honetan aldizkari askok bezala, Gernikako bonbardeaketa da gai nagusia. Apirilaren ospatuko den 50. urtebetetzean gobernu zentrala ankerkeri ha ikus-tatzen saiatuko da, adiskidetasun faltua eskeiniz.

Ondoren borroka politikoa zehatz baten ikerketa eskeintzen digute. Hau ezin omen daiteke edozein moduan egin, modu zientifiko batean baizik. Gure etsaia ikertzea derrigorrezko da, hauek dena oso ondo loturik bait dute, horregaitik beharrezkoa da kultur arloan ondo prestaturik izatea.

Ekonomi arloan, multinazionalen «arazoa» aztertzen dute, hau XX mendeko inperialismo mota delako. Multinazionalen politika jarraituz, herri txiroak aberatsen menpe egongo dira urte-urte, honek suposatzen duen guztiarekin, hots, maila guztietako dependentzia. Ondoren Euskal Herriko Multinazionalen zerrenda guztia ekartzen du zazpi probintzietan zehar.

ASTE HONETAN NABARMEN

Castelaoren iritzi politikoa garbi

Titulua: Beti Galizan
Egilea: Castelao, Bego Montorio itzultzailea
Argitaletxea: Susa
Ezaugarriak: 175 orrialde, 550 peza.
«Gailegismoaren biblia» bezala agertzen da maiz Castelaoren obra hau: Bertan Nazionalismo galiziararen oinarriak agertzen bait zaizkigu bildurik. Lehenengo atalean, 32 kapitulu labur ditu, gerra zibilaren garaiean zinatutak, 1937. urte atzenetan, Valentzia-Bartzelonan.
Bigarren liburuan 26 pasarte datoz, gai desberdinetaz eta luzaera desberdinekin, New-Yorken zinatutak, 1940 urtean Buenos Airese- ra egindako bidai batean.

Hirugarren eta azken liburuan, 35 kapitulu ditu, gehienetan zapalkuntza zentralistaren zentzu suntsiezinak elkargurutzaturiko Galiziaren historian barrena ibiliz.

Castelaok bere pentsakera politiko guztia eskeintzen digu azken finean. Hizkuntza gailegoaren egoera, autodeterminazioaren esku-bide derrigorrezkoa, federalismo errepublikarra, demokrazia, Galeuzkao elkartasuna, munduko anaitasuna eta nazionalismo sozialki populista herriarekin ados doana. Berak laburbildu zuen, ezinbestez suposatzen duen murrizketekin, bere programa politikoa:

— Galiziaren autonomia osoa, Espainiako gainerako herriei federatzeko.

— Espainiako errepublika federala, Europako batasunean sartzeko.

— Europako estatu batuak, munduko batasuna esartzeko.

Ez du liburua Castelao- ren Euskal Herriari buruzko ikuspuntua ahaztutzen, eta liburu honetan agertzen den bezala Castelaok euskaldunen idiosinkrasia, pentsakera, historia, kultura eta euskal identitate nazionala osatzen duten funtsezko elementuak sakonki ezagutzen zituen hemengoekin erlazioak izanik. Adibide gi-

sa, Castelaok 1933. urtean ANVk Bilboko Euskalduna frontoian parte hartu zuen bertako partidoarekin batera, hala nola, Bastera, Arrien eta Urrengoetxea, eta Catalunyako ezquerria republikanako batekin. Euskadi eta Galizia autonomia estatutuak emateko prozesua azkartu nahi zuten, hordurako autonomia zen Catalunyarentzako transferentzien tramitazioan presioa egin eta erregimen errepublikarra jaorritzeko jite federalistara itzuleraztea. Bertan Castelaok parte hartu zuen kultura gailegoari buruz hitz egiten eta estatu Espainolaren hiru herri horien askatasuna goratuz. Ez zen hala ta guztiz bere partaide bakarra izan, beste zenbaitetan izan bait ziren erlazioak hiru herri zapalduen tartean.

Eta liburu honekin dugu Susa argitaletxeak eskeintzen digun Castelaoren azken liburua. Beste hiru liburuekin bezala (Betiko biak, Zirtzilak-Kristalezko begia eta Gauzak), gustora irakurri daiteke aktualitate- rik galdue duen idazle, politiko, marrazkilari etabar honen. Beti bezala, azken libur hau gailego bertatik itzulita dago, kasu honetan Bego Montoriok lan bikain eginaz.

ken aldi honetan bere kopurua igotzen izan. Bestalde jende gehienak pentsatzen duen aurka idazle kopuru handiena, arestiko berriak kenduz, lpar-alde-rik dator- kigu. Ondoren Mitxelenak zenbait euskal autoreen azterketa motz baina bikaina egiten digu.

Obreakin sartu baino lehen Ines Pagolak, Azkuere- n biografia idazten du, segidan lpuin arin eta umoretsuetara pasatzeko. Bertan kostaldeko herri txiki bateko ohiturak eta bizitza kon- tatzen dizkigutenak. Litera- tura balio handirik ez badu- te, garrantzi handikoak dira ordea euskal literaturarako, beraiek bait ditugu Moge- lek eta Añibarrok jorratutako bideetatik aldatzen hasia den literatura bizkiera berriaren lehen lekukoetakoa.

Titulua: Behin da betiko eta Batxi Guzur
Egilea: Resurrección Maria de Azcuere
Argitaletxea: Eusko Jaur- laritza
Ezaugarriak: 167 orrialde, 300 peza.

Jarraitzen du liburu sail honek euskal idazle klasi- koen zenbait obra nagusi eskeiniz. Aurkezten den autoreari inongo meritorik kendu gabe, pena merezi

du liburua erosteak Koldo Mitxelenak egiten duen sa- rreara bikainarengatik. Be- re uestez euskal literaturaren ospe eta entzutea ez da ge- hegizko neurrian hazi eta gurendu. Azken aldi hone- tan izan ere, literaturak be- rak bere funtsean ezin neur- tuzko aldakuntzarik ez due- larik ezagutu, besterik ger- tatu omen da literaturareki- ko literaturarekin. Gure lite- ratura urria dela esan gene-

zake eta horretaz aparte be- raunkorra, hots, berandu arte ez zitzaigun atera. Ho- rretaz aparte gure hizkun- tzan landu den gaia baka- rrenetakoa, elkarrizketa arruntetik at noski, erlijioa izan da edo hobe esanda eliz arazoak. Jarraitzen du nahiko ezkorra izaten gure irakurleak aipatzean, he- men ere idazleekin gerta- tzen zen bezala nahiko gu- txi omen dira, nahiz eta az-

arte

Basianoren lanak Iruñean

"Basiano hasta 1.936" lemapean pintore honen lanak biltzen dituen erakusketa bat eratu da Iruñean. Nafarroako Aurrezki Kutxak Castillo de Maya kalean duen kultur aretoan autore honen berrogeitamalau lan ikusi ahal izango dira martxoaren 31a bitartean. Erakusketa honetan 1.906etik 1.936a bitarteko lanak bildu dira eta bertan lau etapa berezi dituzte: lehenengoa etapa bizkaitarra deitu izan da bertako pintoreen eragina bait da nabarmena, bigarrena Madrilen egineikoa da, hirugarrengoa Bizkaiaren inguruan egina dago berriz ere eta laugarrena Iruñean eginikoa da, 1.966.ean hil arte bertan eginiko lanak biltzen dituen etapa da azken hau.

Fernando Amarika Bilbon

Bilboko Arte Ederretako Museoa bi hilabetez egongo da zabalik Fernando Amarikaren omenez eginko erakusketa antologikoa. Erakusketa antologikoa honetan hirurogei obra bildu dira eta hauen bitartez pintore honek hartutako eraginak eta eginiko lanen estiloa ezberdinak antzeman daitezke.

□ "Zirkoaren omenez" izenpean Bilboko Banco de Bilbaoen San Nikolaseko erakustokian ospatzen ari den erakusketa bukatzeaz dago. Erakusketa honetan Jauan Gris, zabaleta, Gutierrez Solana, Benjamin Palencia, Rafael Guinovart eta beste zenbait artisten lanak bildu dira, lan hauen gaia zirkoa denarik. Erakusketa hau martxoaren bukaera arte egongo da zabalik.

antzerkia

Bilboko Antzerki Topaketak

Aste honetan Bilboko Antzerki Topaketetako azken emanaldiaren berri eman behar dizuegu. Martxoaren 29an Footsbarn travelling Theatre izeneko antzerki talde ingeleseak topaketa hauei bukaera emateko "Macbeth" eskainiko du.

■ Arrasate Euskaldun Dezagun taldeak antzerki emanaldi bat eratu du martxoaren 28rako. "Kakax, Kokox eta Kirriki" pailaso taldeak Arrasateko Amaia zineman arratsaldeko 5,30etan emanaldi bat eskainiko du.

■ Eibarko Topaketak ere bukatzeaz dauka. Martxoaren 30ean Narruzko Zezen izeneko taldeak "La guerra-El hombre" deritzan lana eskainiko du eta hau izango da topaketa hauetako azken amaialdia.

Maskarada Xohütanen

apirila

5 Martxoaren 29an Altzürükün izanen da eta heldu den igandez, apirilaren 5ean Xohütan izango dira hurrengo maskaradak. Joateko asmorik baduzue jakin ezazue Tolosako Udaleko Euskara Batzordeak martxoaren 29rako autobusa antolatu duela. Prezioa 750 pezetatakoa izango da eta informazio gehiago nahi izanez gero Udalatxeko Euskara Zerbitzura edo 670411 telefonora dei ezazue.

zinema

■ Zestoako X. Euskal Zinema Topaketetan eta II. Euskal Bideo Topaketetan parte hartzeko apuntatzeko epea bukatzeaz dago aurki. Apirilaren 1a duzue azken eguna. Gehiagorik jakin nahi baduzue helbide honetara jo: Zestoako Zine Klub taldea, X. Euskal Zinema Topaketak, 88. Posta Kutxa, 20.740 Zestoa (Gipuzkoa).

Tolosan

martxoa

27 Tolosako taldeak ostiral honetarako Eric Rohmer-en "La buena boda" izeneko filmaren emanaldia iragarri du. Emanaldia bertako Iparragirre zine-
man izango da gaueko 10,30etan.

Filma honetan ezkondu nahiean dabilen neska baten istorioa kontatzen zaigu, bere inguruko lagunak ideia hori burutik kentzen saiatzen badira ere, neska honek berearekin aurrera egingen du eta azkenean ezkondu egingo da.

Goierri

martxoa

28 Goierriko zine klubak bere egitarauaren barnean zenbait aldaketa iragarri du: martxoaren 28rako prestatu duen hurrengo emanaldia Joel Coen zinegilearen "Sangre fácil" izango

da eta beti bezala Ordiziako Herri antzokian arratsaldeko 4,30etan eskainiko dute. Filma honetako istorioa zera da, Texaseko gizon aberats batek bere emazteak bere tabernako kamarero batekin dituen harremanak argitzeko detektibe bat kontratatzen du. Hala ere, gauzak konplikatu egingo dira detektibeak bera gaizkile bat izango baita eta azpijokoa eta txantajearen bidez dirua atera besterik ez bait du nahiko.

apirila

4 Zineklub berak bestalde heldu den asteko larunbaterako "Peixote" izeneko filma brasildarra eskainiko dute. Hector Babencoren filma honetan Sao Pauloko auzo pobreei buruz eginiko erreflexioa da eta era berean mutiko baten istorioaren bidez korrekzio-naletako gioa salatu egingo du.

Euskal Zinemaren Zikloa

Datorren aste honetan ezer ikusteko aukera izango ez bada ere, hurrengo astetik apirila bukarera bitartean izango dugu zer ikusi Gipuzkoa, Bizkaia eta Nafarroako beste herri batzutan. Orain arte eskainitako filmak izango dira Arrasate, Durango eta Lizarran ikusi ahal izango direnak, "Ehun metro", "Zergatik Panpox" eta "Hamaseigarrenean aidanez", hain zuzen ere.

★ EUSKAL ZINEMAREN ZIKLOA ★

CICLO DE CINE VASCO

Mutuaren mintzoa

Gormutuei buruzko pelikula bat dela esanzen zizuten gehienek. Ondo dagoela, baina puff, keinu bakoitza aditzera eman beharrak asko oztopatzen omen du pelikularen arintasuna. Egia da baldin eta, ikusten ari garenok kontutan hartzen badugu zer nolako zipema ikustera ohituta gauden. Gezurra, kontutan hartuz gero «Hijos de un dios Menor» filmak eskaintzen digun gaia komunikazio-in komunikazioarena dela.

Ez da ez filmaren oinarria lojika berbal-filmiko batek eskain dezakeen suspentsea edo trama sakon batetan batek eman dezakeen pertsonaien eta beren arazoaren garapen melodramatiko bat.

Gehiago da, aktore lan izugarri on batez komunikazio-in komunikazioaren arazoa sentimenduen bidez, aktoreek azaleratu behar dituzten sentimenduez, ulertzera ematea.

William Hurt baten lanak «musika» zer den gormutu bati adierazteko ikaragarriak izan arren, lorpenik gabeko gertatzen dira.

Marlee Matlin gormutuak, sorpresa atsegina benetan aktore bezala, «bere munduan» jarraitu nahi duela adierazteko erabilitako lanak bezain antzu segurutik.

Horrela, eskolan dagoen irakaslerik onenak, gormutuen-tzako hizketa-erazlerik onenak, uko egingo dio bere «maitea»ri «hiztunen» hizkuntza erakusteari.

Gormutuak berriz ez du lortuko, ezinezko zaio, bere «maitea» zarataren mundutik isiltasunaren mundura (pizina ur urdinetara) erakartzetik.

Honela, ezer konkluitzen ez delarik, erdibide baten promesa egingo dute «Maitasuna»ren eta «Bikotearen Batasun Mugagabea»ren izenean.

Hain da humanoa ordea filma, gizakien sentimenduak humano diren neurrian, ezen unkitua sentitzen bait zara horren ikusterakoan.

Hala gertatu zaigu guri ere.

Martin Goikoetxea

□ «El color del dinero». Martin Scorsese. Paul Newman, Tom Cruise.

musika

apirila

4 Izeki taldeak apirilaren 4ean Bilboko Aiala antzokian arratseko 8,30etan plazaratutako diska berriaren aurkezpena egingo du.

"Guk"en azken diskoa Oiartzunen

Qiartzungo Iturri Berri elkarteak berriz, martxoaren 28rako Iparraldeko Guk taldearen kontzertu bat iragarri du, talde honek ere bere azken diska "Gerrari ez" aurkeztuko duelarik. Kontzertu honen bigarren partean Imanol kantaria bere taldearekin arituko da "Mea kulp"ko zenbait kantaz. Sarrera ohizko lekuetan 400 pelatan eta bertan 500etan.

Euskal Kantu Txapelketa 87

"Euskal Kantu Txapelketa 87" izenpean musika era guztientzako musika txapelketa bat eratu da. Izen emateko edo ta informazioa biltzeko jo ezazue helbide hauetara: ARABA: Laudioko Udal Euskara Zerbitzua, Amurrioko Kultur Etxea, Aguraingo Udaletxea, Oiongo Udaletxea, Gasteiz Irratia. BIZKAIA: Bizkaiko Kantuzaleen Elkarte (67300010), Anton Mari Aldekoaotalora (6812586-Durango), Ondarruko ikastola, Anton Arriola (6853300-Gernika), Bernardo Mandaluniz (6744445-Mungialdea), Basauriko ikastola. GIPUZKOA: Elgoibarko Udal Euskara Zerbitzua, Oñatiko Udal Euskara Zerbitzua, Joxean Arbelaitz (461139-Donostia), Ordiziako Udal Euskara Zerbitzua, Tolosako Udal Euskara Zerbitzua, Liolako Herri Irratia (Laxaro).

bertsolaritza

Hernaniko Udaleren Euskara Batzordeak eraturako bertso paper lehiaketarako baldintzak kalean dira dagoeneko. Baldintzak betikoak dira baina zehaztu nahi izanez gero dei ezazue Hernaniko Udaleko telefono honetara 555950. Lanak bidaltzeko epea apirilaren 9an bukatuko da.

apirila

5 Nafarroako Bertsolari Txapelketaren finala apirilaren 5ean Beran ospatuko da. Bertan arituko diren bertsolariak lau probatatik pasa dira final honetara iritsi aurretik. Azken final aurrekoa martxoaren 29an Irisarrin jokatu da izango da.

Eskolarteko Bertsolari Gaiztetxo VII. Txapelketa

Kalean dira jadanik eskolarteko bertsolari txapelketa honetan parte hartzeko bete beharreko baldintzak. Gipuzkoako Ikastolen Elkarteak Foru Aldundiaren vavesean eratu du berriz ere lehiaketa hau. Izenak emateko epea apirilaren 10ean bukatuko da eta bi sail ezberdinetan hartu ahal izango da parte, alde batetik, bapateko bertsolariak arituko bait dira eta bestalde, bertso pape-retako saila ere aukeran emango bait da. Informazio gehiago bil-du nahi baduzue dei ezazue antolatzaile diren erakundeetara.

ihardunaldiak

"Jendearekin Topaketak" Bilbon

Jadanik hasiak dira Unibertsitateko Hedakuntza ikastaroen entolakuntzapean "Jendearekin Topaketak" izeneko zikloaren hitzaldiak. Apirilera bi hitzaldi iragarri dituzte. Hilaren 3an eta 9an, Ramon Fernandez urbanista eta idazleak eta Maria Eugenia Alberti Dunia aldizkari-ko zuzendariak hitzegingo dute; "E.F.A.ko kaso alternati-boa"z arituko da lehenengo eta "Estiloaren desajioa"z bigarrena. Hitzaldi guztiak Arkitektoen Kolejio-ko hitzaldi-aretoan izango dira.

"Historiaren Lenguaia"z

apirila

4 Bergarako UNEDeko Historia Departamendu antolatzaile delarik, "Literatura eta Historia" lema-pean hainbat hitzaldi izaten ari dira. Aste honi dagokio-na, apirilaren 4ari hain zu-zen ere, arestian aipatu be-zala "Historiaren lenguaia"z ihardungo dena izango da, hizlaria, Madrilgo UNEDeko den Emilio Lledo izan-go delarik. Beste hitzaldi guztien antzera, goizeko 10etatik 13etara bitartean luzatuko da Bergarako UNEDen bertan.

Euskal Kulturari buruzko hitzaldiak Gasteizen

Gasteizko Herrikoia liburutendak, bere 10. urteurrena ospatzeko ekitaldi zerrenda zabala prestatu du "10 urte Euskal Kulturagintzan, eta orain zer?" lema-pean. Apirilak 2tik 10era Euskal Kantagintzaren Txartel erakusketa egongo da zabalik "Landatxo" zentroan. Martxoak 30ean arratsaldeko 7 t'erdietan Villa Suson "Euskal Herriko Bertsolari Txapelketa 1986" liburuaren aurkezpena egingo da. Bertan izango dira: J.A. Gezalaga, "Zaldubi", Andoni Egaña, Imanol Lazkano eta A. Enbaita. Apirilak 2an, Olagibel aretoan eta arratsaldeko 7 t'erdietan, "Euskal literaturagintzako azken 10 urteetako balantzea" egingo dute Laura Mintegi, Iñigo Aranbarri eta Xabier Etxanizek.

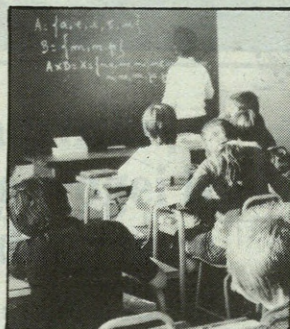
ikastaroak

Astronomi Elkartearen eskutik

Apiril eta maiatzeko "Astrofisikarako sarrera" izeneko ikastaroa dago aurrikusita. Honek 10 egunetako iraupena izango du. Agustin Sanchez Lavega emango du, eta Astronomiaz nolabaiteko ezagupenak dituztenei dago zuzenduta bereziki.

Ulibarri Euskaltegiak

Datorren apirilaren 2an hasten den hirugarren hiru hilabeteko ikastarorako matrikula egiteko epea ofizialki zabaldu dela iragarten du. Matrikula hau Ulibarri Euskaltegiak, Bilbon, Urkuxo Zumardian 18. zkian dauzkan bulegoetan gauzatu daiteke, edo 94/4441941 telefono zenbakira zuzenean deituz.

lehiaketak

□ **Haurrentzako Komiki lehiaketa.**— Gasteizko Aurrezki Kutxa Munizipalak laugarren eskolarteko komiki lehiaketa eratu du. Lehiaketan 11 eta 15 urte bitartekoek parte har dezakete. Egindako historietak 6tik 18ra biñeta izan beharko dituzte. Orijinalak 20x30 zentrimetrotako kartulina beltzetan itsatsita aurkeztuko dira. Bakarka edo maila kolektiboan aurkeztu ahal dira historietak. Lanak Aurrezki Kutxa Munizipalaren Ekin-tza Sozialeko departamentura bidali behar dira, apirilak 10a bitarteko epe barruan. Bi mailatan sari hauek izango dira. Bakarkako komikirik onenarentzat 20.000 pezeta eta plaka oroigarria. Bigarrenak eta hirugarrenak 5000 pezeta gutxiago izango dute aldi-ko. Maila kolektiboan lehenengo komikiak 25000 pezeta jasoko du, eta 50000 pezetatako balioa duen 25 ikaslertzako Araban zehar egun bateko bidaia. Bigarren taldeak saritzat aurrekoen bidaia bera jasoko du, eta hirugarrenak 20000 pezeta.

□ **AEKren argazki lehiaketa.**— Bilboko Alde Zaharreko Korrika batzordeak argazki lehiaketa bat antolatuko du, Euskara eta Korrika gaitzat hartuz. Argazkiak zuri beltzekoak izango dira soilik, 12x18 zentimetrotako, eta 20x30 zentimetrotako kartulina gainean erantsita. Lanak Alde Zaharrean kokatuko dira. Sobre itxitan aurkeztu beharko dira barnean beste sobre itxi batetan honako datuok emanaz: egilearen izen-deiturak, helbidea eta telefonoa; hiru lerrotako testu laburrean, argazkiaren tokia eta landuriko motibua azalduz. Apirilak 6an, goizeko 12etan baukatuko da lanak emateko epea. Lanak Lizardi euskaltegira bidali behar dira, Sonbrereria kalea 2, 3. pisua, Bilbo.

□ **Euskal Kantu Txapelketa Gipuzkoan.**— Zalduondoko Kultur Elkartek antolatutako III. Keramika Lehiaketa aurki egingo da, beraren oinarriak dagoeneko, kaleraturik daudelarik. Artista bakoitzak hiru obra gehienez aurkez ditzake edo bilduma bat, beti ere prozesu guztia keramikaren has-tapenetan oinarritzen bada. Obrak egilearen izenpenik gabe aurkeztuko dira, baina bai lema batekin. Aparteko gutunazal itxi batetan lema ezarriko da, kanpoaldean, eta barruan partehartzailearen izen deiturak eta helbidea. Piezak aurkezteko epea maiatzaren 7an amaitzen da, Zalduondoko Lazarraga jauregira igorri beharko direlarik.

□ **Joxe Legarreta bertso lehiaketa.**— Hernaniko Udalak "Joxe Legarreta" izeneko bertso paper lehiaketa antolatu du. Parte hartu nahi duen orok informazioa jasotzeko eta linarriak ezagutzeko telefono zenbakia honetara dei beza: 555950, lanorduetan, eta euskara batzordearen arduraduna den Jaxinto Fndez. Setienengatik galdetu beza.

jaiak

Kurro, Pelitxo, Pelu eta Txapasi omenaldia

Nahiz eta martxoaren 22an Pasai San Juanen erahilak izan, zubia izan dela eta, omenaldi ekintzak martxoaren 28ra atzeratu dira. Honelaeguerdiko 2 t'erdietan Arkaitza Elkartean bazkaria izango da. Gaueko 10etarako rock kontzertu bat prestatu dute. Parte hartzaileak: MCD, Zipaios Eletronikos Garaialde.

Txiste afariak

Apirilak 3 eta 4ean izango diren bi txiste afarien berri iritxi zaigu. Lehenengoa, 3an izango dena Iruñeako Zaldiko Maldiko Elkartean izango da gaueko 9tan, bertan Kike Amonarriz arituko delarik txisteak kontatzen. 4ean izango dena, Beasainen da. Hau ere, gaueko 9etan izango da, eta txiste kontalaria oraingoan, Joxe Ramon Galarraga.

Maurizio Elizalde eta Felix Iriarteren omenez.— Apirilaren 4 eta 5ean Elkartasun Kultur Taldeak omenaldi bat eskeiniko die Maurizio Elizalde eta Felix Iriarte txistu eta atabal jotzaileei Arizkun. Antolatzaleek nahiko aitzinatua dute dagoeneko omenaldia- ren prestaketa. Ekintzetan txistulari, gaitero, bertsolari, akordeolari, txalapartari, txaranga eta kantari askok hartuko dute parte. Era berean, Lantzeko gazteak Baztanera joanen dira ihafteriaren eskenak antzestera. Zozketa bat ere egitekotan da, boletoak jadanik salgai daudelarik.

kirolak

Eskoriatzan sokatira txapelketa

martxoa

29 Euskadiko sokatira txapelketa kokatzen ari da garai honetan. Dagoeneko bost ekitaldi egin dira eta beste bat falta da kanporaketa fasea bukatzeko. Lehenbiziko saioa Martiartun izan ze, bigarrena Amurrion, hirugarrena Orion, laugarrena Erandion, eta azkena Laudion. Martxoaren 29ra-ko dago iragarrita lehen esan bezala azken kanporaketa. Oiarzunen jokatu da finala.

mendi ibilaldiak

apirilaren 5erako

□ **Gasteiz:** Trabakua - Mendibil - Baldako Txuntxurra Markina.

□ **Xabier** (Donostia): Arze Juandetxako - Korona - Garralda.

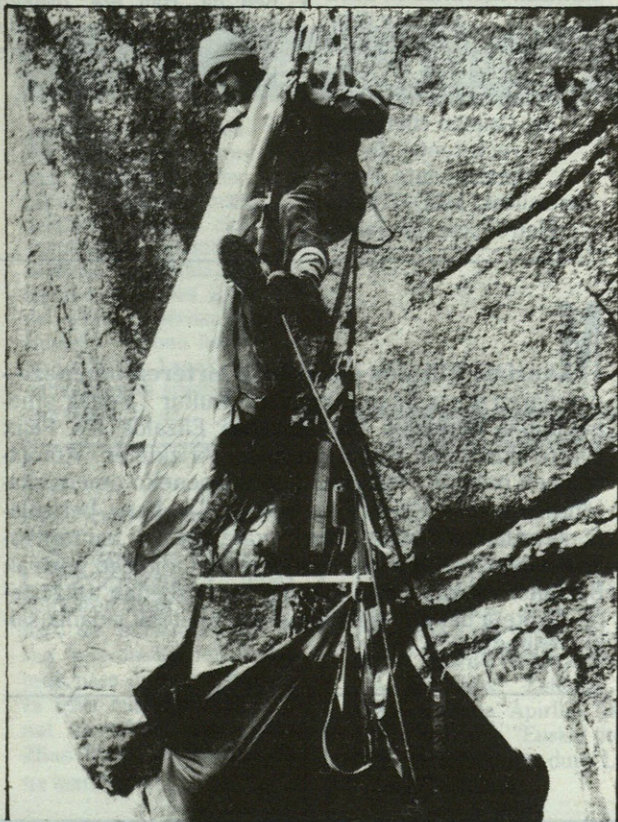
□ **Euskalduna** (Andoain): Nazar - Ioar - Codeseko mendatea - Codeseko Ermita.

□ **Aitzarte** (Donostia): Arze - Juandetxako - Korona Garralda.

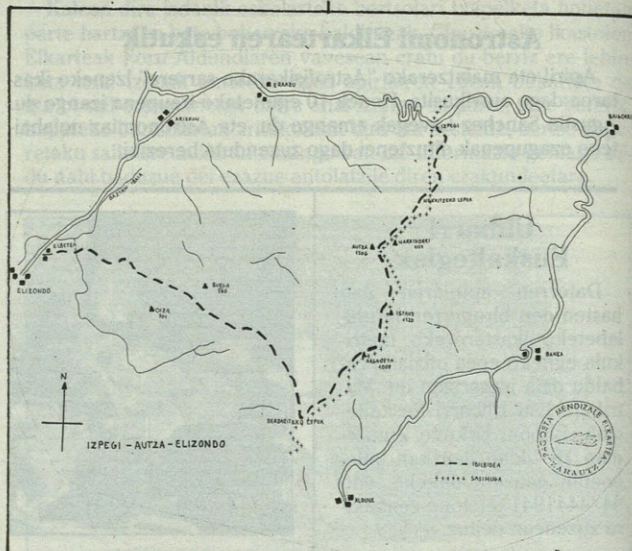
□ **Tabira** (Durango): Balma-nera - Ezkarai.

Mendatan gizon probak

Apirilaren haseran Mendatan gizon probak ospatu-ko dira. Sari bikainak jarri dituzte eta izenak emateko epea zabalik dago jadanik. Ohizko telefonotara dei dezakete parte hartu nahi duten guztiek. Mendatako Menpeko tabernako telefonora deitzea aski da. Egun hauetan bukatzen da izena emateko epea.

mendi ibilaldiak

Izpegitik Elizondora

San Jose lorearekin batera sartu gara Udaberrian. Badirudi ordea, udaberriaren etorrerak ez duela gure artetik hotza urrundu. Martxoaren 21ean, udaberria hasi zenean, elurra izan genuen geure mendietan. Hala ere, badirudi egun bateko kontua izan zela, hurrengo egunetan edukitako eguraldiak adierazi duten bezalaxe.

Aste honetako ibilaldiaren hasiera hegoalde eta iparraldearen arteko mugan kokatzen da, Baxe-Nafarroa eta Nafarroa arteko mugan hain zuzen. Izpegi deituriko puntu honetatik Autza mendira abituko gara mugatik barrena. Autza bere 1.306 metroekin Baigorriko mendien arteko gailurrik aipagarriena da. Bere itxura mardul eta proportzio eskergagatik, euskal Pirinioetako behatoki guztietatik garbi asko nabarmentzen da. 1.300 metrotara goititzen den eskualde honetako mendi bakarra da eta, bere panoramikaren zabaltasunagatik ez bada ere, merezi du bertara igotzea.

Iparla eta Autza mendien artean kokaturik dagoen Izpegiko mendatetik abiatuz Elizondora helduko gara, Euskal Herria zatikatzen duen sasimugaren ondotik eta oraintsu arte kontrabandistek erabilitako hainbat bidezidor eta mendi bide igaro ondoren.

Ederra benetan Baztango harana osatzen duten herri eta inguruak, hauen artean Arizkun eta Azpilkueta aipatu daitezkeelarik. Udara partean, ezin ahaztu Elizondon ospatzen den Baztandarren Biltzarra. Kultura mailan aipatzekoa da haran honetan bizi diren biztanleek dantzatzen dituzten 'mutil dantza' izeneko dantza ezagun eta bereziak.

Gorritxo

□ Ibilaldi honek ez du inolako prolema-rik hegoalde-rik doazenentzat, muga pasa beharrik ez bait dute izan.

Amaia Lauzirika,
aurkezle bezala
gustora eta beti
lanerako prest.

Amaia Lauzirika, telebistarako frogei izu handia

Aste honetan elkarriketatutakoa, David Barberoren batera «Teleberri» aurkezten duen Amaia Lauzirika izan da. Bere lanaren eta atsegin zaizkion saioen berri jakin izan dugu.

Hasiera batetan kazetari-tza lana oso garbia ez bazuen ere, gustokoa bilakatu zaiola aitortu digu. «COU bukatzerakoan ez nekien zein ikasketa jarraitu, informatika, kimika edota kazetari-tza. Etxean bultzatu ninduten azken hau aukeratzera».

«Teleberri»an aste osoko berriak ateratzen saiatzen omen dira eta eginak dituz-

ten egitasmoak, askotan behintzat, pikutara joaten omen zaizkie: «sarritan, astean zehar pentsatutakoa, azken unean bertantxe aldatu behar izaten dugu eta aurre-lan pilo bat zakar ontzira bota behar».

David Barberoz ere ez zaigu ahaztu emakume langile hau: «Davidekin lan egiteak ziurtasun handia ematen dit, beti laguntzeko prest bait dago».

Hobeagotu nahaian, saioaren bideoa errepasatzen omen dute, zeren berarentzat «edozein gauza, beti, hobeagotu daiteke».

Asteazkenez
«Hiru C gelaunerako»
filmean,
maitemintzearen
arrazoi
zientifikoa
argituko
zaigu.

Borroka librerik ez, mesedez!!

Aspaldi honetan ahazturik geneukan saio lotsagarri hau, berriro eskeintzen hasiak dira. Eskuarki, telebista batek, bera kokaturik dagoen inguruneari zerbitzatu behar omen dio. Honela, ulertzekoa da kate ugari dagoen herrialde batetan, aukera dagoenez, saio kaskarrak ere izatea. Baina, gure kasuan, txar batetik atera eta beste okerrago batean sartzeak ez digu gauz onik ekarriko.

Halere, Larunbatero eskeintzen ari diren «Borroka Librea» bi erataria har daiteke: farre ala negar egiteko. Negar egiteak, ez dakit baina farre egiten duenak badauka zertaz negar egin. Saio horretan azaltzen diren borroka eta batez ere, elkarriketak lotsagarriak baino...ejem, arloak dira.

Saio horiek merkeak direla denok dakigu baina diru arazoa bada, ez al da hobe izango iragarki gehiago ezartzea? Ahal bada gazteleraz, honela ikuslegoa berriz ere handiagotuko da eta. Telebista bat gizaratearen ispi-lua bada nolako gizaratean bizi garela, uste duzu?

aste honetako LUZEMETRAIA

Ordutegiak hankaz gora

Oraingo honetan txoritxoak ezuste batez agertu zaigu. Astearen zehar eskeiniko zaizkigun kirolak direla bide, hiru egunez soilik izango ditugu luzemetraiak.

Lehena asteazkenez, «Hiru C gelaunerako». Zuzendaria: Milton H. Bren eta antzesleak: Gloria Swanson, J. Warren eta Fred Clark. Biokimikarari ospetsu batek trenaz egindako bidaia batean emakume eta neskatxa bat ezagutuko ditu, berehala maitasuna agertzen delarik. Asteazkenean ere, ilunabarrean, «Txorimaloa». Max eta Lionek Pittsburgh-erako bidean topo egin, eta lagun egingo dira. Bata gartzelatik irten berria eta bestea marinela ohia. Zuzendaria: J. Schatzberg eta antzesleak: Gene Hackman eta Al Pacino.

Ostiralez, «Sioux, azken guda». Luzemetraia honen informaziorik ezin eskeini eta ez gure erruz.

Larunbatez, «Storia senzo parole». Elkarriketa gabeko filmea dugu. Arratsalde baten historia egiten du, bertan jaia eta hilketa jazotzen direlarik. Gazez, «Ustegabeko dirua». Egungo Robin Hood baten istorioa. Zuzendaria Bill Persky eta antzesleak D. Van Dyke eta S. Caesar.

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

**servicio
de
publicaciones**

**argitalpen
zerbitzua**

De venta en librerías
Liburudendatan salgai

Presoen aldeko manifestazioak 29an Hegoaldeko hiriburuetan

AMNISTIAREN aldeko Batzordeek asteburu honetarako egin dute Hego Euskadiko lau hiri nagusietan euskal presoen aldeko manifestazioak burutzeko. Gaur sakabanatuta dauden presoak berriro elkartu eta denei preso politiko izatea ezagutzea esijituko da manifestazio horietan. Bitartean, EAk reintertzio politikaren gaurko epea bukatu, eta fase berri bat irekitzea bultzatuko du. Reintertzio bide anbizitsuago bat proposatuko du Azkarragak: euskal preso politiko guztiei eta odol-delituak dituztenei ere irekia.

Estatu Espainolean ez da apirilean greba orokorrik

BOTO baten aldearekin baztertu zuen Comisiones Obreras sindikatuko zuzendaritzak Estatu mailan greba orokorrerako deia egiteko aukera. Apirilaren 30erako zegoen pentsatua greba orokor hori, eta Partidu Komunistako Gerardo Iglesiasek aurreko egunetan erabakitzen emana zuen. Iglesiasengandik baino Santiago Carrillorengandik gertuago da goen Julián Ariza izan da azken erabakiaren bultzatzaile, eta argitaratara atera dira horrela bere eta idazkari nagusia den Marcelino Camachoren arteko tirabirak. Arizaren eritzia erekin bat zetorren Kataluniako CCOOren buru den Lopez Bulla ere. Hauen ustez, CCOOek argi ibili behar du, martxoaren 12ko mobilizazioak oso ongi ateratzen ez zirela kontutan izanik.

Bizkaiko basozainak eta PNVren informazio sarea

GARAIKOETXEARI telefonoa kontrolatu ziotelako ondorioz hasitako ikerketetan azaldu ziren plazara lehendabiziko aldi Bizkaiko basozainak. Ertzaintzaren eta PNVko informazio sarearen inplikazioen erdian Tomas Zumalde «Cabra» famatua ageri zen, eta bere aldamenean zenbait ertzain, tartean Epalzatar bat, eta Bizkaiko basozainen eta PNVren arteko lotura egiten duen Iñaki Llona. Xabier Arzalluzen bizkar-tzaina izana da Llona, eta lanbidez Bizkaiko Diputazioan ari

da, inprimategian. Basozainen talde berezi horren uniformeak ertzainak ia berdina da, eta uniforme bezala zibilez, Bizkaiko Diputazioaren zenbait etxetan goardia egiten dute. Horiek zuzenean loturik omen daude PNVko informazio zerbitzuaren buru den Josu Olazararekin.

Kazetari izandako juez berria «Egin»i argazkiak eskatzen

ANTONIO Gimenez Pericás da Mikel Zabaltzaren hilketa aztertuko duen boskarren epailea. Juez izan baino lehen abokatu zen eta Bilboko «Hierro» egunkarian kazetari lanetan aritua zen. Ezker espainolaren ingurukotzat jotzen da. Eskuar-tean duen hainbat kasoren artean, Gipuzkoako Amnistiaren aldeko Batzordeek baimenik gabe 1986ko irailaren 15ean burututako manifestaldi baten arduradunak zigortzea egokitu zaio. Horretarako lanetan, «Egin» egunkariko zuzendariari manifestaldi hartako argazkiak eman diezazkiola eskatu dio, haietan zenbait manifestalari agertzen direlako, eta argazkiak gainera begiak estali gabe eman ditzala.

GAL, segurtasun enpresak, CIA, zerbitzu sekretoak

ETENGABEKO berri saila eskaintzen ari da Portugalgo «Expreso» astekaria. Kontraespionatza militarrean —DINFO— aritutako barbouzeak ziren hiltzaileak, sarea zerbitzu horrek berak Espainiakoarekin lotuta eskaintzen zien, entrenamendurako lekuak berriz enbaxada amerikarrak Lisboa inguruan dituen instalazio batzuetan, eta estalkia berriz segurtasun enpresa batzuek: «Visegur» eta «Securitas». Hola osatzen da GALen adarretako bat. Beste adar bat Marseille eta Bordaleko mafiosoz eraikia zegoen, eta Italiako neofazistez osatutako beste adar bat ere bazen. Boloniako geltokiko leherketa ikertzen zuen polizia italiar batek, bestalde, CIAk neofazista italiarrei atentatuaren ondoren babesa eman ziela salatu du. Horietako bat, Stefano delle Chiaie, Jurramediko hilketan parte hartua da eta GALEkin lotuta agertu da.

EA sendotzen Ipar Euskadin eta Ramuntxo Kanblong tartean

EUSKO Alkartasunak Ipar Euskadiko bere presentzia testimonialista baino zerbait gehiago badela erakutsi nahi du, eta joan den asteburuan Hazparden bildu zen Iparraldeak Iruñeko lehen kongresora bilaliko dituen ordezkariak hautatzeko. Tartean ziren Karlos Garaikoetxea eta Juan Jose Pujana, Ipar Euskadi pragmatismoaren izenean alde batera ez dela abandonatuko adieraziz. Hautatu ziren ordezkariaren artean ageri da Ramuntxo Kanblong, euskal kulturengintzan bezala ekonomian oso ezaguna dena, «Pizkundea» elkarteko buru eta Baionako Kultur Zentroko lehendakaria dena. Azken denboretan Euskal Batasuna inguruan zebilela uste zen.

PNV-PSOE tratuko aipamenak zehaztuz

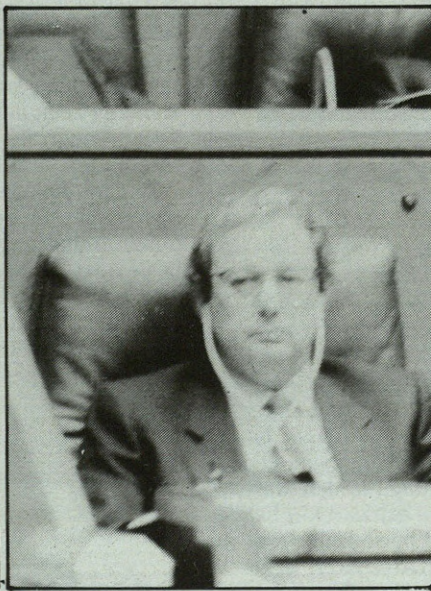
Gasteiz eta Iruñea arteko zubiaren eraikitze zaila

Gasteiz eta Iruñeko gobernuen arteko erakunde baten sortzea PNV-PSOE gobernu berriaren akordioen artean azaldu zenetik, Nafarroan zenbait eztabaida suertatu da, horrek eskuinaren aldetik sortu dituen erreazioak direla medio. Ardanzaren gobernuak erabaki duenaren garrantzia, sozialistek azken finean nahi dutena, eta Nafarroatik ikusita horrek erakusten duen funtsa, horiek eztabaidatzeko balio izan du Del Burgoren jarrerak.

Urralburu eta Benegas: Hego Euskadiko bi zatien arteko loturak sortzekotan giltza sozialistek dute.

Estatu Espainolean PDP eta Nafarroan «Partido Demócrata Foral» izena duen partiduko burua den **Jaime Ignacio Del Burgok** mozio bat atera berri du Nafarroako Parlamentuan, eta baita irabazi ere. Mozio horretan, Komunitate Autonomoaren eta Komunitate Foralaren artean erakunde permanente bat osatzea proposatzen zen, mami politikorik eta erabakitailerik izango ez lukeena.

Gasteizko Gobernua antolatzeke bi-dean bi komunitateen arteko erakunde bat osatzea onartu zuen PSOEek, ontzat eman du Del Burgoren eskaria. Bi komunitateen arteko konbenioak burutu beharra beti defenditu duen Eusko Alkartasunak ezetza eman zuen, eta **Jesus Aizpunek**, berriz; Del Burgo «euzkadiano» bihurtu dela esan du publikoki. Nola ulertu guzti hori?

PSOEren jarrera anbigua oprofitatu navarristek

Eusko Alkartasunaren jarrera bere ordezkari Iñaki Cabasesek esplikatu digu. «Del Burgoren proposamena, Nafarroaren eta Euskal Komunitate Autonomoaren arteko edozein inguratzari mugak ipintzeko aurkeztua dago. Garbi aski adierazten du eraikiko den organo permanente berri-tik kanpo gelditu behar dutela 'de representación política o de carácter decisorio y vinculante' diren funtzio guztiak».

Zergatik aurkeztu du mozio hori orain Del Burgok, Nafarroa Hego Euskadiko markoan sartzearen kontrako amorratua delarik? PSOE muga guzti horiek onartzera behartzea izan da helburua, Cabasesen eritzian. PSOEek Gasteizen erakunde berria sortzearen komentzia onartu duenez, Nafarroan argitu dezala erakunde horrek ez duela ez errepresentatibitatearik eta ez erabakitze ahalmenik izanen.

«**Nik hiru posibilitate ikusten ditut**—argitu digu Cabasesek—. **Gerta daiteke Nafarroari buruz Gasteizen egin den aipamena Del Burgok esan duena bezalakoa izatea. Bigarren posibilitatea da, PSOEek han eta hemen Iruñean bi hizkuntza ezberdin mintzatzea. Eta hirugarrena: Gasteizen onartu duten akordioak inor ez duela funtsean konprometitzen, eta nahi dena esaten ahal dela norberari komeni zaion lekuan.**»

Jesus Aizpunek Del Burgori «euzkadiano» deitu

Eskuin navarristan ere, dena den, is-tilurik sortu du honek. Eta zenbaitek horretan urduritasun sintomak ikusi na-hi izan ditu.

Eusko Alkartasunako **Iñaki Caba-**

Del Burgori Aizpunek «euzkadiano» bihurtu dela aurpegiratu dio, baina holakorik ez da errez suertatuko.

sesen ustez, ordea, hauteskunderen aurreko «paripé» hutsa egin dute Del Burgok eta Aizpúnek. Unión del Pueblo Navarro partiduaren jaun eta jabe den Jesus Aizpunek publikoki salatu du Del Burgo «Euzkadiren aldeko bihurtu dela». Jaimen Ignacio Del Burgok argitu dio zertarako aurkeztu zuen bere mozia, eta berak ongi dakiela ez dela batre «euzkadiano».

«Biek espazio elektoral bera partikatu behar dute —dio EAko parlamentariak—, eta nire ustez bata bezain antieuskalduna da bestea. Elkarren arteko haustura aspaldikoa da, hala ere, eta ez da kasualitatea biak alderdi ezberdinetan egotea. Orain bakoitzak erakutsi nahiko du bestea baino antieuskaldunagoa dela».

Haserrea ez da txantxetarakoa izan. «Diario de Navarra» egunkari eskuindarrean bere zuzendariak «Ollarra» izenpetzen duen kolumnatik bi politikoak baretu nahi izan ditu, bata bezala besteak «euzkadianoak» ez direla ongi frogatua dutela aitortuz.

EAJren eta navarristen arteko harramanak zertan diren

PNV afera honetan duen erantzunkizuna ere ez du ahaztu nahi Iñaki Cabasesek. Bere ustez, jeltkideek ez dute aurrerapen seriorik planteiatu Iruñea eta Gasteizen artean, azken bi urteotan sozialistekin legealdi tratua martxan eduki duten arren. Ez da aurreratu konbenioetan, eta are gutxiago erakunde amankomun bat martxan ipintzeko bidean.

«Alde horretatik iruditzen zait Eusko Jaurilaritza berriak egin duen Nafarroaren aipamena eduki politikorik gabea dela. Izatekotan ere, programa berriari nazionalista kutsu bat erasteko baino ez du izan».

Ez ditu ahazten Cabasesek PNVren

eta navarristen artean eskuin espainolaren bidez izandako harremanak. Harreman horien ondorioz espultsatu zituzten, azken finean. Eta bere ustez, orain ere hurrengo hauteskunderen ondorenerako gauzak prestatzen ari dira, PNVk Nafarroan duen aparato berria eta eskuindarrak.

Ez konbenio, eta ez ahalmenak dituen erakunde bat

Orain PNV eta PSOEk aipatzen duten erakunde berriari bi antezedente ikusten dizkio Herri Batasunako Patxi Zabaletak. Dublin eta Londresen artean Ipar Irlandarako erabaki duten erakunde kontsultiboa litzateke bata, ahalmenik ez duena. Eta bigarrena, Garaikoe-txearen garaietan Koldo Amezketak Eusko Jaurilaritzan betetzen zuen pape-ra, Nafarroako ordezkari gisa-edo.

«Holako erakunde batek zertarako balioko lukeen galdetuz gero, nik bi helburu ipiniko nizkiok. Batetik, PNV-PSOE tratuan egiten den aipamena betekoa luke erakunde horrek. Eta bestetik, Thatcher-en adibidearekin argituko nuke: bere ustez, Ipar Irlandarako erakunde kontsultiboa osatzean, Irlandaren batasuna urrutiratzen ari da».

Nafarroako Parlamentuak Del Burgoren iniziatibaz onartu duen mozioak, argi eta garbi uzten du bi komunitateen arteko batzorde kontsultibo posible horrek ez duela ez aginterik eta ez ordezkariarik izanen. Ez dira, beraz, ezta abertzaleek hainbeste kritikatu duten Amejoramentuaren prebisioak ere betetzen, Zabaletarentzako.

Amejoramentuak posibilitatzen ditu inguruko komunitateekin azpiegiturak, bideak, mugak, euskara, irakaskuntza, eta beste zenbait alorretan konbenioak egitea. «Pentsa ezazu hala ere —dio Iruñeko kontzejal ohia— PNV eta PSOEk proposatzen dutena ez dela

konbenio bat ere. Oraingoz zera eskaini dute Gasteiztik: elkarrikketa batzuk izateko batzorde bat sortzea. Del Burgok horri mugak zehaztea baino ez du egin».

Consejo Vasco-Navarroaren kontra zeuden jeltkideak

Ez da ahaztu behar lehen Arzalluzen jendeak Garaikoe-txeari eta Nafarroan orduan buru ziren jeltkideei aurpegiratu zuela Komunitate Autonomoaren eta Komunitate Foralaren arteko konbenioak eta «Consejo Vasco-Navarro» bat osatu nahia, sozialisten laguntzarekin.

Abertzale batentzako, esaten zen, ezin onartuzkoa da Nafarroak gainerako hiru probintzien komunitatearekin berdintasunez negoziatzea, hori barne-separatismoa onartzea zelako. Eta alternatiba bezala aurkeztzen zen Lurralde Historiko bakoitzaren autonomia handiagoa, Nafarroa errezago integratu zedin.

Oraingo proposamena, berriz ez da konbenio izatera ere iristen. «Komenioak Amejoramentuaren 70. artikulua egiten ditu posible, eta horien bidez Nafarroak bere ahalmen eskusiboak ingurukoekin partikatu lituzte —dio Patxi Zabaletak—. Baina ongi ohartuko zara konbenioa aitzakia bat dela, arazoak konpontzeko bi komunitateen arteko erakunde bateratua sortzea ezinezko bihurtzeko. Orain Del Burgok gauza zertan utzi duen ikusi duzu: ez konbenio, ez batzorde agintadun eta ez batzorde errepresentatibo ez den zerbait sortu ahal izanen da».

Bazkariak egiteko batzorde aholkulari bat?

Iñaki Cabasesek ez dio garrantzia handiegirik eman nahi Del Burgoren mozioari. Hauteskundeak hurbil direlako antolatutako zerbait izan da bere ustez, eta gainera mozio soil bat izatean, ez du indar legalik: Iruñea eta Gasteizen arteko harremanak momentu bakoitzeko borondate politikoak erabakitako du.

Patxi Zabaletak ere gauza txantxetan hartzekoa dela uste du. Baina ez Del Burgoren mozioa bakarrik, Gasteizko gobernu berriak agindu duena ere bai. «Zaude ziur 'paripé' bat izanen dela. Baiona eta Iruñeak ere badute 'jumelaje' bat eta urtean bi hirietako kontzejalei bi bazkari egiteko aukera ematen die. PNV-PSOE tratuarekin behar bada Gasteiz eta Iruñearen artean osatutako batzorde hori bazkari bat egitera iritsiko da».

Iñaki ZUBIONDO

Kazetariak Timbuktu-rako bidea aurkitu zutenekoa

Antzinateko karabana exotiko eta misteriatsuen kontakizunetatik eta basamortua urtean behin egunkarien orrietara dakarten rallyeren batetik egiten zitzagun ezaguna Timbuktu. Mali. Kazetari espainiarren helmuga bihurtu da. Eta Maliko agintariak korrika eta presa enteratu behar izan dute Espainia zela uste zuten hartan Euskadi badela, han ETA ba omen dela, «Comando Madrid», Txomin...

Kazetari guztiak Malin eta Argelian bilaka, baina Iñaki Arakama eta Belen Gonzalez beste nonbait izaki.

Ekialde urrunetik harri bitxiak, perfume exotikoak eta espeziak ekartzen zituzten karabanen ixtorioetan aipatzen da Timbuktu. Argazkietan berri, buztin gorri eraikitako mezkita harriak dira ezagunak munduan zehar.

Mali. Munduko erresumarik pobreenetako bat. Zazpi milioi biztanle, eta basamortuaren aurrerakada etengabea. Labore sail zabalak, baina azken urteotako lehorteeekin bere gainean ari direnei mantentzeko haina eman ez diete.

nak. %80 analfabeto. Erresuma horrek iparraldeko desertuan dituen hirietakoren batera eraman dituzte Iñaki Arakama eta Belen Gonzalez.

Hiru kazetari sekula ezer gertatzen ez den Malin

Arjeliako agintariak zerbaitetan ipintzen badute efikazia, segurtasun neurrietan da hori. Aljeriara Txomin Iturberen bila iritsi zen kazetari bat —«Tiempo» astekariko Pedro Canales.

lehen Aljerian errefuxiatu egona—detenitu eta berriro Madril igo zuen.

Maliko hiriburura, Bamakora, iritsi ziren hiru kazetariak beste hainbeste gertatu zaie. Melchor Miralles, Santiago Aroca eta Jose Luis Vidal lehendabizi detenitu eta ondoren itzulierazi egin diete. Txominen kasoan bezala, Iñaki Arakama eta Belen Gonzalezen kasoan ere argitasunak ematera behartu dituzte agintariak.

Malin daudela segurutzat eman zitekeen ARGIAren edizio hau isterakoan. Hori baieztatzen zuen agiri ofizialik ez zen Bamakotik iritsi artean, baina Telebista Espainiarrak hala ziurtatu du. Diskretoki eta Malin inor asko enteratu gabe egin nahi zuten operazioa aljeriarrek, baina istilu bat baino gehiago sortu zaie.

Batetik, informazio zehatzegirik ez zuten agintari militar bat baino gehiago harrapatu du egoerak. Gainera, Malin aljeriarrek base militarrek dauzkate eta Arakama eta Gonzalez han daudela esatean —gero gezurtatu den arren— erreazionatu erazi egin zaie Bamakoko agintariak. Nazionalismoa tartean. Azkenik, Iñaki Arakama eta Belen Gonzalez non dauden aurkitzeko urratsak eman dituzte kazetariak. Pedro Canales egindako bidaiaren ondoren, Txomin zegoen hotela ere lokalizatuta zegoen.

Eta aljeriarrei bizimodua konplikazioz bete

Oraindik argitzeke dagoena da ea nola iritsi diren Aljeriara orain han diren errefuxiatu euskaldunak. Hamar-dozena bat omen dira, prentsaren datuetan, baina justu zeintzuk dauden ere ez da argitzen. Polizia espainiarrak «Madrid» edo «España» komandokotzat dauzkanak kokatzen dira horien artean, baina gainerako izenetan egunetik egunera daude aldaketak.

Pioiak eta xake-jokoa

Blokeetan, potentzia politiko nagusietan alegia, gure askatasun itxaropenak jartzearen arriskua gogora erazi digu Xabier Arzalluzek. «Entrar en el ajedrez de las potencias, con la esperanza de conseguir resultados de liberación, implica, casi siempre, para las naciones minoritarias, el terminar en el cajón de los peones devorados». Sobiet Batasuneko nazioek jasaten omen duten zapalkuntza aztertzen duen artikulua hori «zuzen edo zeharka jarrera pro-sobietarrak sostengatzen dituzten euskal radikalei» eskaini die.

Potentzietan mesfidatu beharra xuxen irakatsiko zion seguruenik Ajuriagerra zenak: gerra ostean Mendebaldeko aliatuengan konfidantza edukitzeak jeltxideak zertara eramane zituen ondo frogatu bait zuen. Estatu Batu eta Britainia Handiarekiko harremanak ez ziren «jarrera pro» batzuek sostengatzen mugatu: haien esplotatza sareekin irmoki kolaboratu zuten jeltxideek.

Berak OTANean sartzeko baietza eskatu eta euskaldunok gehiengo zabal batez ezetza eman genioneko urteurrenean idatzi du hori Xabier Arzalluzek. Eta biharko Europa federala erakusten digu etengabe euskal nortasunaren garrantzia bezala. Ezin esan potentzienganako mesfidantza bere exenpluarekin predikatu duenik, norbaitek Herri hau ulsterizazioa eraman nahi duen garaioan. Xabier, kasu eman xake-jokoari!

MARKOX

«Pelopintxo» eta Txelis Alvarez.

Nor da zein joeratakoa? Eta egotekotan, zein joera daude? Etengabe bereizten dira nazionalista radikalak eta marxista-leninistak. Indarrean eta ahal daudenak ere hala izendatzen dira. Hala, «Diario 16»rentzako Waldo eta Santi Arrospeide dira nazionalistak, eta Pako eta Ternera marxista-leninistak. Martxoaren 3ko «El País»ek, aldiz, Pako zuzendaritzatik apartatua zegoela eta benetako agintariak Waldo eta Ternera zirela argudiatzen zuen.

Oriak, informazioak, eta kazetarien joan-etorri etengabea. Timbuktut gertu-xeago bageneuka, karabana berriak iristen hasiak direla pentsatuko lukete hango zaharrenek.

I.Z.

Prensa espainiarrak Txomin hil zenetik areagotu egin ditu ETAREN inguruko berriak emateko esfortzuak.

Eta zein egoeratan? Astelehen honean bertan eman du aditzera Madrilgo gobernuaren segurtasun arduraduna den Rafael Verak Aljerian dauden ETako militanteak akordio tripartito baten ondorioz daudela han —Madrid-Paris-Aljer—, baina akordio hori zertaraino iristen den ere ez da gauza segurua.

ETako buruek FLN aljeriarrarekin bere zenbait kiderentzako babesa negoziatu zutela ere argitaratu da, eta Magrebeko erresuma horrek bere historian zehar eraman duen politikak erakusten du holako akordio tripartito antiterrorista oso batean sartua egotea nahiko zaila dela.

Ordura arte gauzak nahiko diskretoki bazeramatzen, ordea, Txomin Iturbere heriotzeak zailtasun berriak ekarri dizkiete aljeriarrei, eta FLN partiduak bere gestioak egin ditzakeen arren, bere gobernuak irudia zaindu behar du. Espainiarrak gauzak ahalik eta gehien zailtzea erabakia dute. Txominen istripuaren bertsio ofiziala zalan-tzan jarri, Maliko deportazio berriarekin istiluak sortu...

ETAREN biltzar berria aipatzen hasi da

Prentsak azken asteotan asko haizatu duen beste gaia, hari berari lotuta, ETA Txominen ondoren nola gelditzen denaren inguruko xehetasun saila da. Nor dabilen indarrean, ze joera dauden, etabar. Eta behin eta berriz aipatu da Biltzar Nagusi bat egiteko posibilitatea ere.

ETAREN Asanbladak garai batean historiko bihurtu ziren, eszizioak zirela eta beste. Azken urteotan ez dirudi askorik egin dutenik. ETA Militarrean poli-mili sail bat 1977an sartu zenean egin zela aipatzen da, eta «Deia»ko Carlos Etxeberriren ustez orain dela sei urte gutxienez ez da egiten.

«Diario 16» egunkariak Biltzarre horren berehalakotasuna aldarrikatu zuen, eta leku posible batzuk ere bai. Aljeria omen zen ETako buruen ustez lekuri egokiena, baina Txominen heriotzearen ondoren horren bideragarritasuna aidean gelditu da. Europako erdialdeko erresumak ere izendatzen ziren, eta posibilitaterik handienak Paris inguruetan egitekoak ikusten zituen egunkari madrildar horrek.

Orain «Deia» egunkariak argitaratu du segurtasun prolemak direla medio udazkenerako utzi duela ETak Biltzar Nagusi hori. Asanblada bat egitekotan, izan ere, komando illegalak bezala legalak arduradunek hartu beharko lukete parte hartan eta guzti horiek leku batean biltzeak arriskuan ipiniko omen lituzte bai ETAREN buruzagitza eta baita azpiegitura ere.

Taldeak, joerak, zuzendaritzako partaideak...

Horretan bezala ETAREN buruzagitza-aren organigrama osatzen duten izen zerrendetan, orriak eta orriak gastatzen dira egunkari eta astekarietan. Askotan kontraesan ugarietan erortzeko.

Izenei dagokienez, batzuk etengabe agertzen dira. Segurutzat ematen da, esate baterako, deportatuta bezala espetxe frantsesetan diren errefuxiatuak —ETako buru historikoak— batere aginterik gabe daudela. Antton Etxebeste, Lasa Mitxelena «Txikiardi», Juanra Aranburu, Isidro Garalde «Mamarru», Lete Etxaniz, Jose Luis Arrieta «Azkoiti», Aldana Barrena, Etxegarai...

Horien ordez Pako Mujika Garmendia, Jose Antonio Urrutikoetxea «Ternera», Santiago Arrospeide eta Jose Javier Zabaleta «Waldo» jotzen dira buru bezala. Gutxiago entzuten direnak: Jaber Larreategi «Atxulo», Eloy Uriarte, Juan Otxoantesala «Kirru», Sabino Euba

Nicaragua, gerraren atzean zientzia bada

Nicaraguako zientzilariek hirugarren munduko zientzilariek pairatu behar izaten dituzten zailtasunetatik at, EEB-Ben ekonomi blokeoari eta "Contra"ren erasoek sortutako gerra egoerari aurre egin behar diote. Kontestu honetatik at nekez uler daiteke Nicaraguako zientzilarien egoera.

Kontraren erasoak direla eta, nekazal kooperatibetan beti armaturik aritu behar dute.

Kontra-iraultzaren aurkako gerra irabazi nahi bada, herriaren beharrak asetzeari derrigorrezkoa denez, oihartuta daude sandinistak. Horrexegatik esfortzu handiak egiten ari dira, esaterako, jendeak zer jan izan dezan. Zientziak badu arazo horretan zer esanik. Nekazaritza bultzatuko duten lanetan gogor ari dira Nicaraguako zientzilariak, esate baterako.

Garari batean esportazio-gai nagusia zen kotoia Ozeano Barearen aldeko lautadetan hazten da. Orain kotoiak irteera txikia du nazioarteko azokan, Txina munduko kotoin-hornitzaile nagusi bilakatu delako azken urteotan. Nicaragua eta Amerika Latinako herri askorentzako kotoia haztea antiekonomikoa da. Hala ere, Nicaraguan kotoi-hazia sukaldaritzarako olioaren iturri nagusia denez, eta blokeoak beste alternatiba batzu baztertu dituenek, kotoia hazi egiten da bertan oraindik ere. Kotoi-hazien olio ordetzatuko dituzten beste olio batzu sortuko dituzten uztak aztertzen ari dira egun León-en dagoen "Estación experimental del Algodón" izeneko zentruan. Soia, sesamo eta ekilo, rea ikusten dira olio-iturri alternatibo eskuragarrienak bezala.

Kakalardoan atzetik

Bestalde, baberrunak ohizko jana dira Nicaraguako dietan. Hauen uztak gerrak asko eragin du. Kontrek Kooperatibak eraso, nekazariak hil eta iparraldean nekazal gaien garraioa oztopatu dute. Egun, nekazariak Bareko kostaldeko garai bateko kotoi-eremuetan baberrunak eta artoa hazten ari dira. Hala ere, uztak hauek irrigazioa beharrezkoa dute. Ekologi baldintza berri hauen pean uztak hauek erasotzen dituzten izurri eta plagak zabaltzen ari dira. Leóngo Unibertsitatean plagak kontrolatuko dituzten bideak aztertzen ari dira.

Nicaraguako gobernuak, uzten ekoizpena handitu asmoz, pestizidak zati handi batean subentzionatu egiten ditu. Nekazariari pestiziden erabilpena merkea gertatzen zaio baina gobernuak hauek sor ditzaketan arazo ekologikoez konziente da. Hau dela eta, plagen kontrola zihurtatuko dituzten neurri biologikoak aztertzen ari dira zientzilariek. Esaterako, eskualde horretan sutsak dira baberrun eta artoaren plaga nagusienak. Leóngo Unibertsitatean suts horiek eraso eta hil egingo dituzten bizkarroi eta harrapakariak aztertzen eta bilatzen ari dira; sutsen arrautzak jaten ditu *Chrysopa externa* izeneko intsektuarekin esperantza handiak dauzkate.

Bestalde, Managuako Unibertsitatean *Bacillus thuringiensis* izeneko bakterioa, bertako lehengaietatik abiatuz no-

la ekoiztu ikusten ari dira. Bakterio honek, uzten gainea zabaltzen denean, kakalardoak akabatzen ditu beste animaliak, intsektu zein ornodun, kaltetu gabe.

Inguruarekiko ardura

Nicaraguako agintariak gainera, ingurugiroaren zaintzarekin oso arduratuta daude. *Ingurugiroa askatu behar da*, diote. Hau ez da erretorika hutsa. Sandinistak 1979.ean boterea heldu zute-nean ingurugiroa oso hondatuta zegoen. Adibidez, Managua lakua, ur gezetan bizi diren tiburoi bakarrak gordezten dituen, merkurioz eta tratatu gabeko ur beltzez (estolderi urez) kutsatuta zegoen. Nicaraguako euri-oihan tropikalaren %30a iraultza aurreko hamar-kadan desagertu egin zen eta azienden bazka-zelai bilakatu. (Somozak, haragia paketatzeko sei planta zituen Miamin!) Garai hartan, Nicaragua EEBBen Amerika Latinako haragi-hornitzaile inportantea izan zen. Somozak ez zuen ingurugiroaz ezer jakin nahi eta, 1976.ean, Baliabide Naturalentzako Ministraritza sor zezan proposatu ziotenean, kontuz ibiltzeko esan zien proposatzaileei.

Bestelakoa da sandinisten politika. Hona hemen Lorenzo Cardenalen hitzak: «Naturaren zaintza garapenarekin kontraesanean egon baino berarekin batera doala uste dugu Nicaraguan».

Euri-oihan tropikalei buruz sandinistek duten politika kezka honen adibide egokia da. Munduko herri askotan, lurgabeko nekazariak euri-oihanetara migratzen dute, gobernuak bultzatuta maiz, eta bertako zuhaitzak bota ondoren uztak hazten saiatzen dira. Zolua erabat ustiratua gelditzen da laster eta orduan nekazariak aziendak hazten dituzten rantxero handiei saltzen dizkie lurak. Nicaraguan prozesu hau gelditzea jadetsi da, lurak berbanatu dituen nekazal erreformari esker. Une honetan, Nicaraguak Ertamerikako euri-oihan tropikalez estalitako lurralde zabalea du.

Elhuyarreko M.J. Barandiaran eta Iñaki Irazabalbeitia

Barne orrialdeetan

Oraindik ez dira bukatu Ecuadoren martxoaren 6an eta 7an gertatu ziren lurrikaren biktimen erreskate operazioak. Ehundaka batzu lagun hil ziren bertan, eta hainbat familia etxerik gabe gelditu ziren. Handik datozen albisteen arabera, lurrikarek oldarrazi duten krisi ekonomikoari buru emateko, gobernuak neurri gogorrak hartu ditu (hala nola, gasolinaren %80ko altxapena), eta ondorioz herritar askok kalera jo du, eta kalean istilu gorriak gertatzen ari dira. Notizia hauek barne orrialdeetako errekoadro txikietan azaltzen zaizkigu, lurrikarari berari buruzko informazioak azaldu zitzaizkigun era berean; aldiz, martxoaren 6 hartako gauez Mantxako kanalean gertatu zen ferryaren istripuaren berriak egunkari denetako lehenengo orrialdeetan ikusi behar izan genituen zenbait egunez. Bi tragediak elkarren parean jarri, eta... norberak konparatu beza. Zenbait ikerlarik konprobatu dutenez, «lehen mundu»ko hildako batek betetzen duen prentsako espazioa betetzekotan, batzaz beste «hirugarren mundu»ko berrogeitamarren bat lagunek hil beharra dute modu biolentoan.

HOR BARRENEKOAK

□ FANXIN

Ekialdeko Timor-en hainbat aldiz salatutako genozidioak aurrera darrai

Portugalek Macaori buruzko negoziaketak burutzen ditu egun hauetan Txinako gobernuarekin. Rui Medina eta Zhu Nan delegazio buruak enklabe honetako deskolonizazioaz akordio batera iristekotan omen dira laster. Bitartean eta Asian baita ere, Portugaleko kolonia izandako (eta Madrilék Sahara Marokoren eskuetan utzi zuen aldi beretsuan Lisboak indonesiarren eskuetan utzitako) Timor-etik informazio kezkarriak heldu zaizkigu, Indonesiako armadak 35.000 soldadu inplikatzen dituen «Kikis» (erraste) izeneko operazioari ekin bait dio, FRETILINeko gerri-lariak akabatzeko xedez.

Notizia irribarregarria benetan topatu dugu aste honetako prentsan. Tel-Avivék ez du ba Hegoafrikako erregimen arrazista «sanzionatzen», eta «apartheid»arekin bonba atomikogintzan kolaboratzen duenik ukatzen? Nonbait iparramerikarrek ipinitako baldintza bat dute, beren laguntzak jasotzen segitu nahi baldin badute behintzat. Israelek amerikarren nahietara makurtuz bere ahultasuna erakutsi du, dena den arrazoia du Peres defentsa eta kanpo arazoetarako ministrariak, esaten duelarik «Hegoafrikak abioiak, tankeak eta petrolioak ditu. Israelek saldu ote zizkion? Mirage abioiak Frantziak saldu zizkion, Centurion itsasuntziak Ingalaterrak eta petrolioak berriz, arabiarrek». Nolanahi ere, ez da graziarik gabea, israeldarrek etxeko apartheidak gordez besteena salatzeke zein prest ageri diren —amerikarrak lagun.

Hondakinen birziklaketari buruzko jardunaldiak Basaurin

Zaborra, arazo ala probetxugai?

Astelehen honetan hasi dira Basauriko «Sagarrak» taldeak eraturiko hondakinen birziklaketari buruzko hitzaldi eta tailer xorta. Astelehenetik ostegunera bitartean lau hitzaldi eta mahai inguru ditugu programan, eta ostiral—larunbatean berri besterik bi tailer materia birziklatuaz eginiko jostailuak, eta paper birziklatua egiteko lan praktikoak. Aste osoan zaramaren birziklaketaren inguruko erakusketa izango da Basauriko Kultur Etxean.

Botatzen dugun hainbat eta hainbat zabor benetan erabilgarri gerta daiteke.

Zarama edo hondakinak aipatzen ditugunean instintiboki nazka planta egiten dugu. Axolagabeki kontsumitzen ohituta dagoen gure gizarte honek ez du gogoko, xahuketa horren ondorioz geratzen diren aztarnak aipatzea. *Sagarrak talde naturista*—ren ustez ordea hondakinetatik hainbat gauza atera daiteke, soloetarako ongariak, papera, beira berria, gaza... eta jakina, bota ohi ditugun traste zahar guztiak, patata azalak, plastikoak eta abarrek bere balioa dute birziklatuz gero.

Hori da esan nahi dugutena ihardunaldi hauetan. «Gizartea produktibitate eta kontsumoan oinarritzen da, eta horrek neurri gabeko xahuketara garamatza. Arazo larriena da gure gizartean ez dagoela horren kontzientziarik, baina egunen batetan lurretik ateratako errekurtoak bukatu egingo dira, eta jakinean egon beharko ginateke milioika urtetan astiro astiro sortu dena ezin dezakegula mende bi edo hirutan, erre. Gauza ez da leizetara bueltatzea, daukagunaren erabilpena errazionalitzea baizik, saiatzeara daukaguna ahalik eta ondoen erabiltzen».

Astean zehar lau hitzaldi eta tailer praktiko bi

Iragan astelehenean hasi ziren ihardunaldiak 'Kontsumismo eta ingurugiroa' gaia ikutuz, Mikel Reguero ekologoak zabaldu behar zuelarik eztabaida. Asteartean 'Zaramaren batuketa selektiboa'ari buruz aritzeko ziren Iruñeko Lorea taldea, Bartzelonako *Vell Nou* birziklaketarako elkarte, eta *Traperos de Emaus* delakoa.

Asteazkenean 'Ingurugiroa eta hezkuntza'z ihardun behar zuten Sukarrietako baserri—eskola, Nafarroako Dindana taldea, eta antolatzailea Basauriko Sagarrak taldea. Eta gaur, ostegunean, Euskal Heriko Unibertsitateko irakaslea den Jose Luis Rodríguezek, Madrileko *Accion Ecologista Social* elkarteak Manuel Valero, Lorea taldea eta Basauriko udaletxeko injinidorea Javier Iruña arituko dira 'Hondarren tratamendua' zertan den azaltzen.

Ostiral 27an lantalde batek ekingo dio jostailu berriak egiteari materiale zaharrak profitatuz, eta larunbat 28an

Gizartea produktibitatean eta kontsumoan oinarritzen da eta, honek, neurri gabeko xahuketara garamatza.

paper birziklatua egiten irakatsiko du Berrizko eskolak.

Ekitaldi guzti hauek Kultur Etxean izaten ari dira, antolaketarako aurrekontua 350.000 pezeta inguru dutelarik.

Baserri-eskola prestatzeko asmoa

Egunetako ihardunaldi hauek ez dira Sagarrak taldeak antolatzen dituen lehenengoak, aurretik beste mordoxka bat ere prestatu duelako medikuntza naturalari buruz, elikadura landareja-leaz etab. Hitzaldiak, bidaia, ikastaroak... eta orain lantalde bat daramate Pozokoetxe auzoko eskolan. Ostegunero tailer bat dute goi mailetako hogeita-bosten bat neska—mutikoeekin, nagusiki hiru alorretan finkaturik: aztertu nola suertatzen den birziklaketa naturan,

**EEBBetan
biztanleko eta
eguneko 2,5 kilo
zabor pilatzen den
bitartean,
Bolibian 100 gramo
eta gure artean kilo
bat.**

ikusiz horrek daraman prozesua; bigarrena, zaramaren ekoizpena inguru urbanon; eta azkenik, gaur egungo egoerari eman dakizkiokeen irtenbideak.

Uda honetarako baserri—eskola bat prestatzeko asmotan dabilta, udaleku erara, ume hiritarrak natura eta horren inguruan gertatzen diren bilakaerak hurbilgotik ezagutzeko. Datorren urtean herriko eskola guztietara esperientzia zabaltzeko asmoa dute, baina kanpoko jentea eraman ordez eskoletako egitarau pedagogikoetan barneratuz gaia, beste ikasgaiekin batera ikusteko.

Sortzen den zarama erdia zabortegi inkontrolatueta da

Gauza nabaria da denok sortzen dugula —edo agian lagatzen dugula— hondakin ugari eguneroko dinamika-ren ondorioz, baina zarama hori ez da berdintsu herri eta kultura guztietan. Orokorki maila ekonomikoarekin oso lotuta doala esan dezakegu: EEBBetan biztanleko eta eguneko 2,5 kilo pilatzen den bitartean, gure artean kilo bat inguru besterik ez da. Bolivia hirugarren munduko herri txiro eta azpidesaroiatuen eredu hartzen badugu, bertan biztanleko eta eguneko 100 gramu besterik ez da sortzen.

Hondakin urbanoak arazo larria dira, nekez desager arazten dira horrenbeste tonelada txarrikeri. Bizkaian solik urtean zehar hirietako hondakin solidoak 268.000 tonelada inguru dira. Botatzen denetik %45—60a hondakin organikoak dira, % 11—20ra paper eta kartoiak, eta bestea plastikoak, beirakia, metalak, eta abar.

**Milioika urtetan
astiro astiro sortu
dena ezin dezakegu
mende bi edo
hirutan erre.**

Udaletxetako aurrekontuetan bataz besteko %15a higitzen da zarama, eta geratzen diren denetariko zaborrak batzeko. Birziklatzen dena oso kantitate txikia da, sarritan botatzen dena zabortegi inkontrolatueta doalarik (edo bestela kontrolatueta, berdin dio ez bait da birziklatzen).

Birziklatzeko bideak ez dute beti zerikusirik ekologiarekin

Hondakinak tratatzeko sistema ugari dugu, baina kantitate handietaz mintzo garenean, gehienetan bi bidetara jotzen da: pilatzera edota erretzera. Pilatzera da sistemarik merkeena, eta beraz hedatuena. Sistema honekin egiten dena da leku jakin batetan jaurtiki hondakinak (Zenbait kasutan birrindurik), trinkotu leku guttiagotan sartzeko eta lurra bota gainera. Honek hainbat arazo dakar kutsadura, usai txarrak, saguak etab. direla eta.

Beste zenbait lekutan erretegieta konpontzen da arazoa, batzutan kementa berreskuratuz, eta beste batzutan ez. Zaborrak errez bilatzen dena izaten da betetzen duten lekua txikitzea materia solidoa gaza, eta errautsa bilakatuz.

Talde ekologistak eta zenbait gizarte aurreratu saiatu dira materia organikoa *compost*—a bilakatzen, lurrerako ongaria. Maiz ikusita ditugu baita metalak biltzen aritzen direnak ere; Pineda sistimaren bidez erregai solidoak lor daitezke hondakinetatik, zenbait materiale-gaz bilakaera prozesu kimiko edota biokimikoen bidez ere egiten delarik. Kien sistimaz 5—6 tonelada hondakinekin gasoil tonelada bat atera daiteke pilolisaren bidez.

Birziklatzea ohituratik kanpo gertatzen zaigu, baina bada garaia itzelezkoa bilakatzen hasia den arazo hau konpontzen hasteko, bakoitzak bere ardua hartuz, eta egiteko mozkinak dituztenek bultzatu eta finantziatuz, ez daude garaia ezer botatzeko.

Iñaki URIARTE

XXI. menderako ozonoa gutxitu eta tenperaturak igo egingo dira

Ama Naturaren Mendekua

2037. urtean gaude. Filadelfia eta Parisen albiste mordo bat ipini dute. New York hiriko kale guztiak urpeturik aurkitzen dira eta hiritar gehientsuenek barnekalderantz ihesi joan dira. Brasil, India eta Mediterraneo aldean izurriteak, herpeak eta hepatitisak gogor jotzen ari dira. Munduak duen biloi biztanletatik erdia azaleko minbiziaz hilko da eta arrantzaleek kondatzen dutenez itsasoan ez dago ez arrainik, ez karramarrorik, ez ezer. Orain azken berriak: Estokolmoko biztanleak Azaroan duten eguraldi sargoriak gozatzen ari dira. Antartidan sortu den turismoa egungo «boom»a da. Siberia munduko bihitegi bihurtu zaigu.

Alarmismoa? Zientzia fikzioa? Behar bada. Ingurugiroa salba dezakeen zenbait neurri zorrotz hartzen ez bada, mundua horrela deskriba ahal izango dugu datozen 50 urteren barru. Orain emankorren diren lurrak basamortu antzu bilaka daitezke.

Heriotzera zuzen zuzenean

Gizakiak bi arazo larriekin topo egiten ari dira. Alde batetik, gizonak sortutako zenbait osagai kimikok atmosferan dagoen ozono (aire garbi garbia) geruzaren zati garrantzitsu bat jaten ari da, ondorioz eguzkiak bidalitako ultrabioleta izpi kaltegarriak filtratzen ari zaizkigularik. Bestalde, ekoizpen kimiko hauek karbono dioxido gas arruntarekin nahasterakoan, lurrak bota eta eskuarki espazioan galduko ziratekeen infragorri radiazio hauek, erakarriko litzukete alde egin ez dezaten eta ondorioz lur azaleko batz besteko tenperaturak igoera bat jasango luke. Zientzia hizkeran «negutegi efektua» deritzaio eta honek ondorio larriak sor ditzake.

Lurreko ozonoa hondatzen jarraituz gero, gizakia ultrabioleta izpien radiaziopean ezer egin ezinik geldituko da

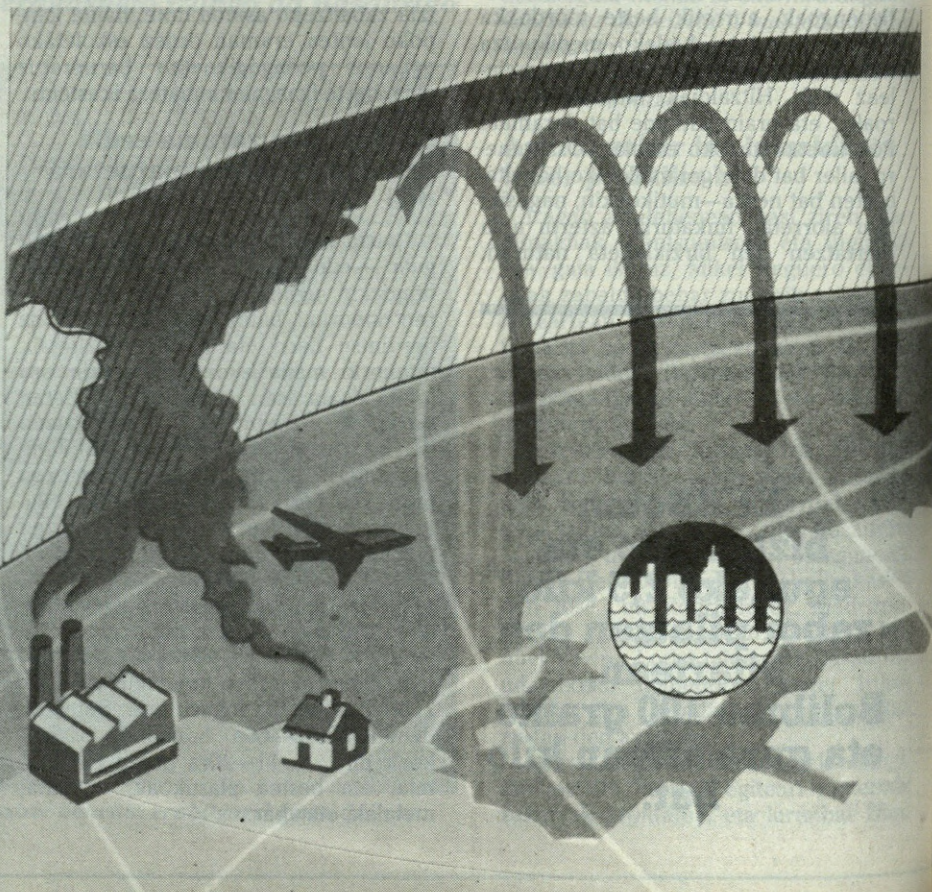
eta hau da gaur egungo azaleko minbiaren sortzaile nagusia. Era berean, itsas azalean bizi den plaktona desager-

tuko da eta nahiz arrain nahiz karramarro talde ugari hilko da. «Negutegi efektua» handituz gero, datorren mendeko lehen 50 urtetan tenperatura 1,5°-4,5° Celsius tartera altxa daiteke, ifarreko eta hegoaldeko izotz geruzak urtuz, itsasoaren altura ia bost oin gehituko litzatekeelarik eta itsas bazterreko hiri gehientsuenak «Venezia» berritan bilaka.

Orain dela bi aste, gas arriskutsu eta kutsakorren ekoizpena eta emisioa kontrola ahal izateko modu bat aurkitu nahian, herrialde desberdinetako 27 ordezkari Bienan bildu zaizkigu. Urte bukaerako bi edo hiru ekoizpenekiko ir-

Gure babesa hankamotz.

Ozono geruza hondatuz jarraitzen badugu, lurrak pott egin, gizakia neurri gabeko ultrabioleta izpien mende izango da eta uztak ere izugarri gutxituko dira.

tenbidea asmatuko dutelakoan daude.

Baina munduko herri industrial guziek, SESB barne, ingurugiroarekiko Klorofluokarbonoen (C.F.C.-z ezagunak) arriskua onartzen duten bitartean ez dira arazoaren larritasunaz arduratzten. EEBBk eta Canadak C.F.C.ren neutralizazio eta gutxitzearen alde badaude ere, europear komunitateak zientifiko ikerketa sakonak egin arte, zenbait sustantzien neutralizazioaren alde daude soilik.

Neurrien premia

Mundu gordin honetan garaile izateko egiten den zenbait proiektuk zalan-tza zientifikoak sortzen ditu. Aditu guztien iritziz C.F.C.-ek eta haueetatik sortzen diren sustantzia batzu ozono geruzaren etsai handienak dira eta «negutegi efektua» azkartzeko gai dira.

Halere, inork ez daki edo ez du jakin nahi, benetan norainoko arazoa den eta zer nolako premia duen arazoaren irtenbidea aurkitzeak, honela, iritzi desberdinak entzuten ditugu: EEBBek eta Ifar europear herriek (Suezia, Noruega...) diotenez burugabekeria handia litzateke arazoari jaramonik ez egitea. «Ozonoa gorde ahal izateko denbora

aurreztu beharrean gaude», dio EEBBeko Ingurugiro idazkari diputatua den Richard Benedick-ek. Frantziako Ingurugiro aholkularia den Maurice Verhillek, berriz, «*gaur egun ez da zientifiko arrazoirik egoera larrian gaudela ziurtatzeko. Ez dugu lasaitasunik galdu behar»,* dio.

Arazoa larritzen eta pozoinak ugaritzen

Kongresutara herri askotako ordezkariak joan eta arazo larriaren azalpenak egin arren, hitz hutsaletan gelditzen dira. Neurri zorrotzak hartu beharrean, ordezkari hauen agintari politikoak progresoa nork kontrolatu dadiltza eta ozonoaren aurkako pozoinak larriki ugaltzen ari dira. 1985ean «Nimbus» eguraldi sateliteak antartikoan (hegoan) zulo multzo baten esistentzia erakutsi zuen eta honen ondorioz Estratosfera txikiagotu egiten zaigula dakigu. Kezka hau berriro berritu zen NASAK antartikoan bezalatsu artikoa (ifarrean) ere zulo baten esistentzia ziurtatu zuenean, azken hau Noruegan azaltzen zen eta hegoaldekoa baino kaskarragoa izan arren garrantzi berekoa bilakatu da.

Aipatu beharra dago gaurko herri industrialek Atmosfera eta Estratosferara bidaltzen duten C.F.C. hiltzaile kopurua izugarria dela. Ifar Ameriak soilik, urtero 750.000 tona ekoizten ditu eta Sobiet Batasunak 60 mila tona. Progresoarenean izenean egindako astakeria galantza.

Eta etorkizunarekin, zer?

Aipaturiko bi arazo horiek, ozono geruza murriztearenak eta «negutegi efektu»arenak, ondorio latzak ekarriko dizkigu eta gorriak ikusiko berehalako konponketarik lortzen ez bada.

Osagai kimiko kutsakorrez gain, nekazaritza modernoak milaka baso zeharo garbitu ditu eta Atmosferan dagoen karbono dioxidoa oxigeno bilaka zezakeen agente natural bakarrenetarikoa batekin amaitzen ari da, zuhaitzek, guretzat hain kaltegarri den karbono dioxidoaren beharra bait daukate fotosintesis ahal izateko. Osagai kutsakor eta gizonaren ekintza guztiak batuz ekologiarri egiten dioten kaltea neurtezina da.

Ondorio gisa: gure planeta berotzen ari da. Ifar eta hegoaldeko izotz geruzak urtzeko arriskutan daude eta itsas beherretako hiri gehieitsuenek agur esan beharko diegu. San Francisco, Amsterdam, Hong Kong eta Donostia bera, urperatzeko arriskuan izan daitezke. Bestalde, klima aldaketa gogor-rrak ere jasan ahal izango ditugu, egun emankorren diren lurrak antzuen bilaka daitezkelarik.

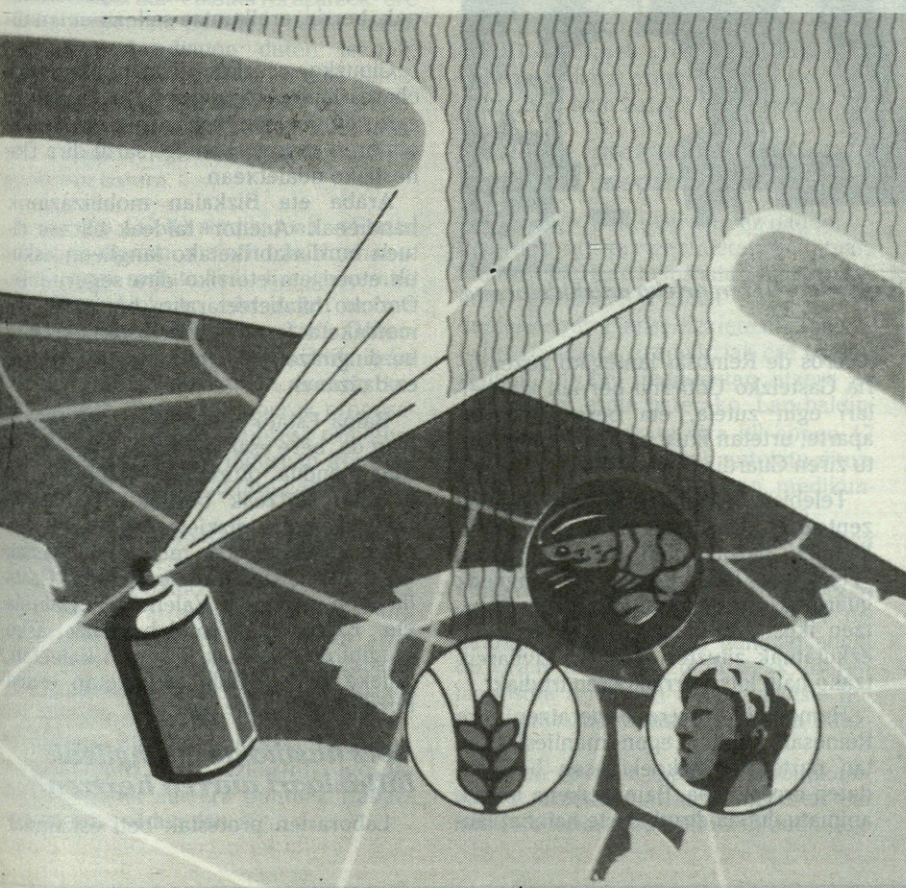
Honela, migraketa basatien ordua iritsiko da. Inoiz ezagutu ez diren populazio migraketak egin beharko dira eta deskontrola imagina dezakegu. Etorkizunerako dugun ikuspegia beltza izan arren, irtenbidea gizon emakumeen eskutan dagoela ere ziurra da. Egun Estratosferara bidalitako gasak belau-naldiz belaualdi hortxe bere lan kutsakorra egiten ariuko dira, gure aitonek guri pasa ziguten arazoa bezalatsu, geuk geure semeei pasako diegu eta honelaxe lehertu arte.

Horren bitartean, ekologia arazoak bertan behera utzi eta sabela betetzen saia gaitezen, ordainak etortzen zaizkigunean protestaka hasi eta guztia konponduko dugu eta.

Xabier LEKUONA

Lurra «negutegi» baten antzera

Gizonak sorturiko ekoizpen kimikoek eta dioxido gas arruntak, lurrak sortu eta espazioara bidali behar zituen infragorri izpiak erakarri eta gorde egingo dituzte, «negutegi efektua» sortuaz.

«Trantsizioan» bezalako protesta eta grebak

Eta Felipe Gonzalez «Reinosako sindromeak» harrapatu zuen

«Trantsizio demokratikoa» deitu izan den garaien oroitzape-nak zituzten askok, Estatu Espainolean aspaldian ez bezalako greba eta manifestazio ugariak ikusi direnean. Nekazarietatik medikuetara, unibertsitateetako irakasleetatik tranbidezalee-tara, huelgaz gainezka Estatu osoa. CCOOk planteiatzen zuen greba orokorra airean gelditu azkenean, baina Felipe Gonza-lezen gobernuak esplikazioak ematera atera behar izan du.

Azken asteotako haserreek ez dute PSOEren eta UGTren arteko adiskidetasuna hautsiko.

Maravall ministroaren kontra Estatu osoko ikasleek aspaldiko manifestazio-rik gogorrenak antolatzen zituztenean, Parisko mobidarekiko mimetismo soila izango zela pentsatu zuten askok. Paris-koen alderantziz, Estatu Espainolekoek ez zuten ministraria botatzerik lortu.

Baina ikasleen istiluak itzali eta so-ziologoak haren azterketan ari ziren bi-tartean, udaberri hau manifestazio eta huelgaz josi da alde guztietatik. Post-frankismoaren lehen urteak iduri.

Reinosan langileek lotsa galdu eta Guardia Civilak ohorea

Santanderko Reinosan herrian gerta-tutakoa izan da deigarriena. «Forjas y

Aceros de Reinos» lantegiko zuzenda-ria Gasteizko Gobernu berrian kontsei-lari egin zutela, eta bera bahitzeaz aparte, urtetan ikusi ez bezala borroka-tu ziren Guardia Civilarekin.

Telebista espainiarra bera irudiak zentsuratu beharrean aurkitu zen gerta-kizunek hartu zuten neurria ikusita. «Telediario» batean, eguerdiz, langileak guardien «Cetme» fusilak putzura bota-tzen ikusi ziren, baina ilunabarerrako ezkutatuak zituzten Guardia Civilaren-tzako hain lotsagarriak ziren irudiak.

Hemendik aurrerako geratzen dira Reinosan egunez egun manifestazioe-tan parte hartutakoek jasan beharko duten errepresioa. Baina eskena horiek animatu dutela dirudi beste hainbat lan-

gile ere gogor egitera. Reinosako gerta-kizunetatik egun gutxitara Gijón-en ere untzigintzako langileek muturjoka go-gorrek erabili zituzten poliziekien.

Ikasleen mobidetatik nekazarien behietara

Azken asteotako greba eta mobiliza-zio gehienak sektore publikoetan eman dira, unibertsitateak osasugintzara, ira-kaskuntza eta garraioetatik paseaz. Euskal Herrian horiez aparte birmolda-keta planetan murgildurik dauden en-presetako langileen ahaleginak ere kontatu behar dira. Enpresa pribatue-tan suertatu diren geldialdi inportanteek, berriz, eraikuntza sailean eman di-ra.

Gipuzkoan azken hilabeteotan «Su-chard» lantegikoak gogor ari dira, eta egin dituen manifestazio eta ekintzen ondoren gose-greban ere sartu dira Do-nostiako udalletean.

Araba eta Bizkaian mobilizazio-rik handienak «Acenor» taldeak biltzen di-tuen burdinfabriketako langileen esku-tik etorri eta etorriko dira seguruenik. Ondoko hilabeteetarako, bestalde, bir-moldaketa fase berriak irgartzen dira burdingintzan, eta mobilizazio faltarik ez da izanena.

Baina Estatu mailan oso inportantea izan da, bere esanahiagatik, nekazarien mugimendua. Europako Ekonomi El-kartearen sartzeak birmoldaketa gogo-rrak ezartzen dizkiete laborariei, eta orain artean gutxi mugitzen zirenak ere lanean ikusi dira oraingoan: Casti-lla-Leon, Arago, Valencia, Katalunia eta Extremadurako laborariak asko mugitu dira. Behiak Madrilgo kaleetan, milaka traktore bide bazterretan, esnea lurretik, ardoa ere bai...

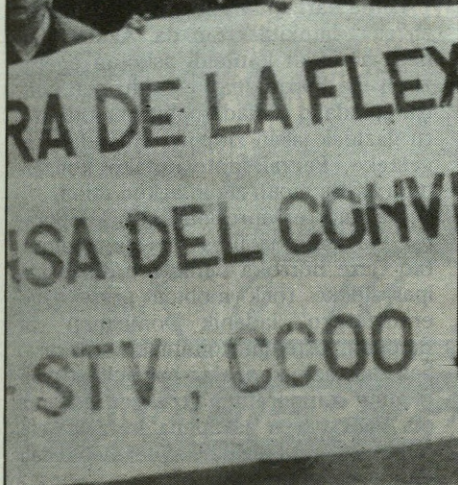
Noiz hasiko dira langileak inflazioari aurrea hartzen?

Laborarien protestak beti eskuindar

berriak —Ley de Reforma Universitaria— Euskal Herriko Unibertsitatearen estatutoak zalantzan ipintzen bait ditu aldi berean.

Irakaskuntza munduan, OHO, UBI eta LH mailetan irakaskuntza publikoan interino moduan ari direnek ere greba iragartzen dute, martxoaren 24 eta 25erako. Komunitate Autonomoan, irakaskuntzako langileak Gasteizen manifestatu dira marko berdintsuan.

Ikasleen greba eta mugimenduen ondoren, langileek hartu dute txanda.

edo «apolitiko» azaldu diren sindikatuak bideratu dituzte askotan, nahiz eta sindikatu ezkertiar eta aurrerazaleek ere beren presentzia baduten, baina hauek presentzia handiagoa duten lekuak, Euskal Herria bidenabar, ez dira gehiegi nabarmendu asteotan. Esnearen kuita dela eta, ordea, erakutsiko dute belarria gogor, Kantaurlaldeko laborari guztiekin batera.

UGT eta CCOO sindikatuak —Estatu Espainol mailan maioritario direnak— burubelarri sartuta ibili dira gainerako grebetan. Alokairu edo jornal arazoa da greba horien oinarria ia beti. Gobernuak aurtengo inflazioa %5etik asko igoko ez dela kalkulatzaren duenez, kopuru horren inguruko igoerak proposatzen ditu patronalak. Enpresa pribatuetako grebak %6aren inguruan konpondu ezinagatik antolatu dira gehienbat.

Enpresa publikoetako huelgetan, al-diz, %8a bederen eskatzen da, administrazioak %6a baino luzatu nahi ez duelarik. Horren arrazoina Nicolas Redondok berak prentsaurreko batean argitua zuen duela bizpahiru hilabete: «Orain artean krisiaren eta birmoldaketan ondorioak batik bat obrerook pagatu ditugu. Bizitzaren kostea langileon eros-ahamena baino azkarrago igo da, eta hemendik aurrera puntuak irabazten hasteko ordua da».

Ildo horretatik dator Renfe, Iberia, Aviaco, Feve eta abarretan %8ko igoerak eskatzea. Garraioetako enpresa publiko horietako grebek lortu dezakete CCOO obrerasek greba orokorrari uko egitean erdietsi ezingo duena: Estatuko ekonomia hein batean paralizatzea.

Irakasle interinoak, PNNak, ikasleak, medikuak...

Greba guztien sustraiak ez daude, ordea, diru eta portzentaietan kokatuak. Medikua bera hein handi batean alokairu gorabehera lotua dago —paga dobleak erdira jaitsi dizkietela, etabar— baina bestelako ezaugarriak ere baditu: zenbait lorpen sindikaletan atzera ez egin nahia, esate baterako. Lan baldintzetan asko zentratu dira hil honen 17 eta 18ko mediku grebak antolatuta dituztenak. Horiek aski ez baziren, medikuntzako ikasleak ere mobilizatu dira.

Beste tentsio foko bat unibertsitate da. Datorren asterako daude antolatutako unibertsitate ikasleen grebak, martxan dauden erreforma bideak gelditzea eskatuz. Askoz oihartzun gehiago eduki du orain arte PNNen huelgak. Beren lanpostua arriskuan duten irakasle horiek kontrato laboralak eskatzen dituzte.

Hauen grebak inplikazio politikoak baditu euskaldunon kasoan. Zeren eta kontrato laboral hori ukatzen duen lege

Milaka traktore Estatu Espainoleko errepide bazterretan, laborarien protestaren lekuko.

Hainbeste estiluren aurrean Gobernu sozialistak eta PSOEren ejekutibak esplikazio bat ematera atera behar izan dute. Horien ustez, egonezina dela eta urduri dauden baseek gainditu egin dituzte alderdi eta sindikatuen egiturak. Sozialisten ustez, «Gobernuaren eta gizartearen arteko enfrontamentu zuzena ebitatuko duten tresnek huts egin dute». Berririo haizatu dute, beraz, «Espainia inbertebratuaren» ideia.

Politika neoliberal batetik aspaldi abiatu zen Gonzalezen gobernu, eta horretarako gehiengo erabatekoa dauka Parlamentuan. Oposizioak, berriz, alternatiba ez eskaintzeaz aparte, mila zatitan sakabanatu da. Horren aurrean, noren bitartekotza politikoa eduki lezakete sindikatuak, UGT sindikatu sozialista bera partiduarekin haserre agertzera behartua dagoenean?

Protesta horiek guztiak artikulatu ezinik eta alternatiba ezta itxurazko bat ere eskaintzeko ahalmenik gabe, denborarekin itotzera kondenatuak dirudite mobilizazioek. Behar bada ondoko asteetan mobilizazio gogor gehiago ikusiko dugu, baina ez inola ere —poliziak hanka sartzen ez badu behintzat— post-frankismoaren lehen urteetako estelakorik.

Azken finean, Comisiones Obrerasek hasieran apirilera iragarria zeukan greba atzera bota badu indar falta somatzen duelako izan da eta.

KGBko kitarristaren aldeko sostengu komiteak sortu dira Ipar Euskadin

Pantxoa askatu!

Frantses estatuak daraman euskaldunen kanporatzearen politikak gero eta ondorio gehiago ekartzen dizkigu Ipar Euskal Herrian. Hala nola errefuxiatu askoren kanporatzeen ondotik, orain espainol nazionalitatea duten biztanleak ere espainol poliziaren eskuetan uzten ditu. Joan den astean berriz ere politika itsu horren lekukotasun bat ukan dugu Luis gaztearen kanporatzearekin. Segur dago erabaki administratibo horrek ez duela ezer abertzale garenontzat harritzekoa denik, ez baita lehena eta beharbada ez azkena bainan erran daiteke berezitasun bat dakarrela iparraldeko gazteen artean sortarazi dituen erreakzioengatik.

Ezkerraldean, eta kitarra joaz, atxiloturiko Pantxoa Angerin. Aldamenean, mikroan, Luis Mari Ruiz, martxoaren hasieran «Frantzia»tik «Espainia»ra espulsatutako barakaldoar gaztea.

Martxoaren 4an, bere egoera administratiboa antolatzeko dei bat eskuratu ondotik, Luis Donibane Lohitzuneko komisaldegian atxilotua izan zen eta berehala kanporatua.

Gertakizunak

Martxoaren 4eko gauan Ziburun bizi den Donibaneko inspektore baten etxearen kontra koktelak bota ziren. «Iparralde borrokan» izeneko talde batek bere gain hartu zuen ekintza.

Biharamunean Donibane eta Ziburu-

ko sei gazte geldituak ziren, denak Luis kanporatuaren lagunak. Etxe miaketek ez zuten ondoriorik ekarri, poliziak ez bait zuen deus antzeman. Egun berean sei gazte horietarik bost libratu zituzten eta Pantxoa, KGB taldeko gitarra jotzailea, atxiki zuten.

Atxiloketa horiek salatzeak eta Luis KGBko kantalararen kanporatzearen kontra, «Patxa» taldeak ostiralean eta EMk larunbatean manifestaldiak antolatu zituzten. Jende gutti atera zen bainan gehienak usaian manifestaldietan ikusten ez diren gazteak ziren.

Larunbatean Pantxoa Baionako espetxean preso sartu zutela, eta epaileak inkomunikaturik atxikitzen zuela hamar egunendako, jakiten zen.

Errepresioari erantzuteko prest

Fama hartzen ari zelarik, KGB taldea zuzenki hunkitua izan da. Azken hila-bete horietan kantaldi askotan agertu ziren eta Iparraldean estradizioen kontra egindako pintada baten ondotik, hiru gazteek jasan zituzten emandak pagatzeko, Patxak antolatutako konzer-tuan KGBk eman zigun azken saioa.

Eta gaur errepresioak Luis kanporatuz eta Pantxoa preso sartuz, Kalimotxo Gure Borroka hunkitzen du, baina iparraldeko rock mobida prest dago erantzuteko. Jadanik Donibanen eta Baionan sostengu komiteak sortu dira. Sensibilizazio kanpaina bat bultzatu nahi dute kanporatuen itzultzea eskatuz eta Pantxoaren askapena lortzeko eta hortarako mobilizatzeak dei bat bidali dute prentsaren bidez.

Mobilizatzeko gogo horiek poliziaren gustukoak ez dira. Kaleko kontrolak gehitzen ari dira eta aste honetan beste hiru gazte geldituak izan dira, komisaldegira eramanez, eta polizia edozein erantzun politikoa suntsitzeko prest dagoela dirudi. Lehen aldikotz polizia baten etxebizitza hunkitua izan baita, adibide bat eginen dutela kasu horren birtartez dirudi.

Iparraldeko indar politikoek erantzun beharko errepresioari

Hiru azken urte hauetan iparraldeak egoera errepresibo gogor bat jasan du bai GALEko atentatuengatik bai poliziaren jokaerarengatik; argi dago frantses eta espainol helburu nagusia ETA desegitea dela, baina errepresioa gero eta zabalagoa bilakatzen ari da eta oraindik iparraldeko talde politikoak errepresioaren aurka indar asko ematera bortxatuak izango dira heldu diren hila-beteetan. Parisen dagoen podere eskuindarrak, jaunttoen eta poliziaren birtartez Euskal nortasuna eta ihardokitze indarrak zanpatzeko medio guziak erabiltzen ditu, mogimendu abertzalea eraikitzen eta definitzen ari delarik.

Pantxoa, polizia bat mehatxatua izan delako atxilotu dute. Pantxoa askatzeko kaleko mobilizapenak beharko dira, berriz ere arma bakarra izango da errepresioa gelditzeko.

Ixabel

ARGIA

"TTARTTALO" ren laguntzaz

XXX

K O M I K I A 55. zenbakia

WALTER GARMENDIA JR.

Lepetegi
&
Varela 86-

OWALTER!!!
HAI DA GURE LEHE-
NEKO GARA. EUSKO-
LONDEK!

EZ AL HA-
GO POZIK?

MMM!!!

EZ ZAIKAT ILU-
SIO HAUNDIRIK
EGITEK GELD BE-
RESAT LO EGITAT
BEHARRAK!

BICHE BA-
LEUDE SILE-
RA!!!

BABUA
DUK!

GOZRE-
MAK CHE-
RA BOBO
LTO!

OHERRA!!!
BIOK!!! Z
BIOK
BATERA?

NDUK,
MOTTEL!

BERANDU DA
ETA CHE BA-
KARRA DAGO!!!

ETA!!! ETA
BUELTATXO
BAT EMANGO
BAGENU!!!?

EIA?

EZ AL
DA!!!

WALTER BAIÑA

BIHAR EMANGO DIAQU BUELTA
HORI, ORATZ BERANDU DA ETA

LISTE DUT
BURUKO
NINSA ZEU-
KATELA!!!

HII!!! ETA
GURUTRE-
GRAMA BAT
EGINGO BAGENU?

22!

BAI!!! ESAN
ZIDATEN
BEHIN ETA
BERTZE KAT
HEAK IRA-
BESKOSKAK
DIRELA!

Lepetegi & Varela 87

EKO

EKO ASTEASU

Keelavite Poligonua, z/g. Tel. 69 25 26
ASTEASU

EKO ALTZA

Larratxo Ibilbidea, 96 zbk. ALTZA

S. Juan Bautista Koperatiba

Villas auzoa. Tel. 55 01 99 HERNANI

SUPER AMARA

Isabel II.a, 16 zbk. Tel. 46 11 77
DONOSTIA

EKO AIETE

Grupo Etxadi. Tel. 21 14 88 AIETE
(Donostia)

EKO LASARTE

Loidi auzoa, z/g. Tel. 36 12 79
LASARTE

Vivodist

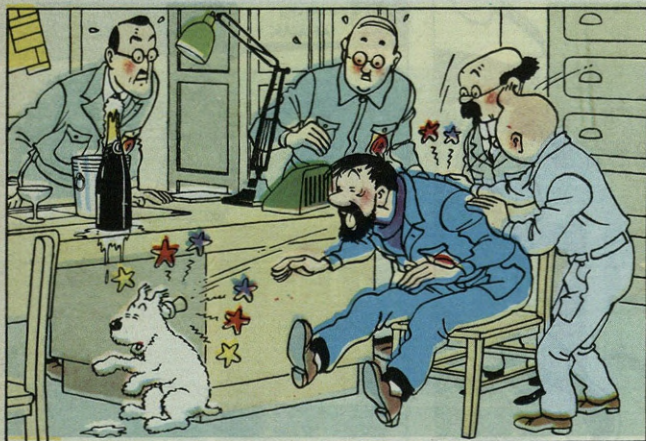
EZ UTZI IRAKURRI GABE

NEMO TXIKI Aren ametsak ezagutzen al dituzu?
Larogei urte dituen komik honek, beste larogei urtetan irrifar
eta goza araziko dizu

TTARTTALO Argitaletxea

Txantxeta gutxiko
aurpegia daramazu,
kapitaina ...

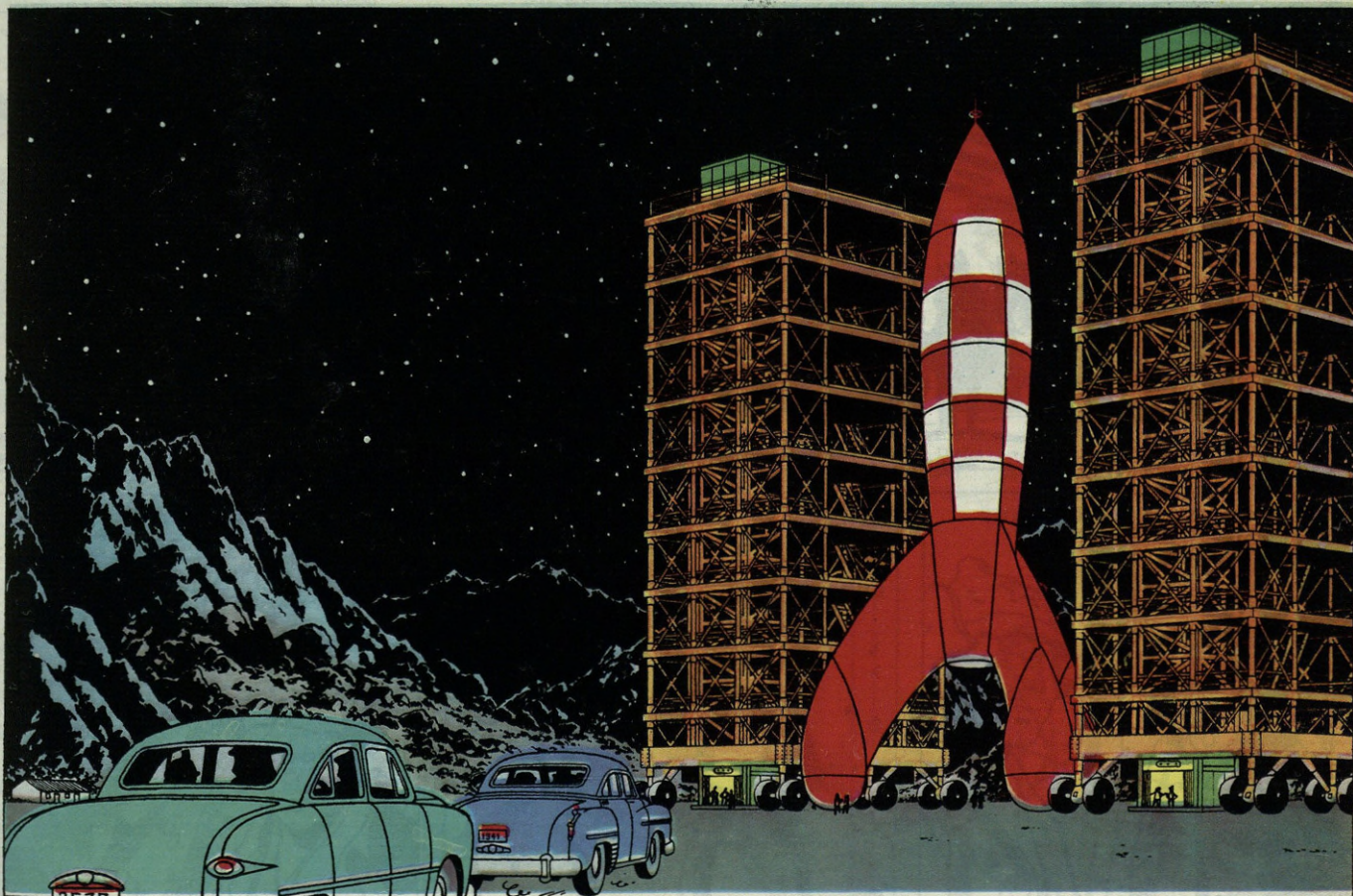
Irribarrez joan
beharko al nuke
ba? Ilargira
goazelako ala?..

Ilargira!!... Barregarria, ala-
jaina!... Turnesolen fra-
mankulu kikilikolo hori,
abiatzerakoan mila puska
eginik gertatzen ez bada
ere, gu Hartz Handitik Ju-
piter bitarteko zoko horre-
tara joango gara paseatze-
ra, eta ez gara sekula itzuliko!
Hortaz pozik saltaka ibiltzeko arra-
zoirik aurkitzen baduzu, hor konpon...

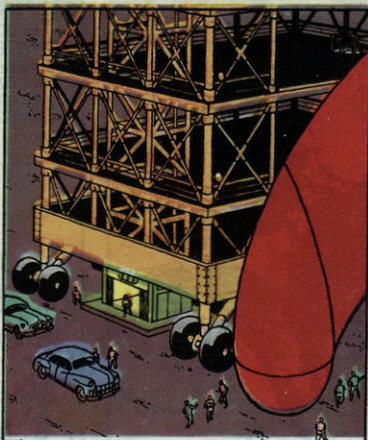

Alegia, nik...
Oh! begira,
kapitaina,
iritsi gara.

Begira ba! Montajeko
dorreak argitan daude,
koetea abiatzeko prest da-
go... Amets bat dirudi!...

Bai, bai... begira
dagoenarentzat...
oso polita da!...

Traste horren esku utzi behar
dugu, beraz, gure bizitzak... Zeha-
ro zoraturik gaude!... Eta Turne-
soli memoria neuriesker itzuli zi-
tzaiola eta bestela ez zegoela bida-
iarik pentsatzen dudak bakoitzean!
nire buruari ez diof sekula barkatuko

Bitartean...

Ezer aldatu ez
bada, ordu erdi
bat bakarrik fal-
ta zaie abiatze-
ko...

HAU GENGIS KHAN-EN ZEINUA DA, EZAGUTZEN DUZU?

JAKINA BAIETZ. ETA POLITIKA JAKIN BATETA-KO KIDEAK IZAN ARREN MONGOLAK ETA ASITARRAK GARA...

HORIXE BA, KAMARADA: ASIA ASIARRRENTZAT. ETA ORAIN, ESAIDAZU NON DAGOEN SUKE BATOR...

ASKO ALDATU OMEN DUT AZKENENGOTIK. URGAKO ESKOLA ERRUSOAN IZAN ZEN DUELA ZAZPI URTE. ZURE AITA SHANTO-KO ENBAXADA TXINOAN ZEGOEN, URSAN. GERO "LINTERNA GORRIETAN" SARTU ZINELA JAKIN NUEN, ETA BESTE IZEN BAT. BOGDO NAUZU, SUKE BATOR-EN ANAIA.

HANDIK GUTXIRA...

BAGAUDE BOLKANG-EN, SUKE BATOR-EN KOARTEL NAGUSIA. HEMENDIK ABIATZEN DIRA PATRIOTA MONGOLAK ZAPALTZAILE ATZERITAR ETA INPERIALISTEN KONTRA BURRUKATZEKO.

NORTZU DIRA ZURE ANAIAREKIN DATOZTEN ERRUSOAK ETA NESKATXA?

BESTEAK EZ DITUT EZAGUTZEN BAINA NESKA BAIETZ USTE DUT.

SUKE BATOR, ENE LAGUNA, SHANGHAI LIL NAIZ. GOGORATZEN NAUZU?

BAI, BAINA BESTE IZEN BAT ZENUELA USTE DUT.

BAINA IZENA ALDATU BADUZA ARRAZOIAK IZANGO DITUZA... NOR DA ARTILERIAKO OFIZIALE ERRUSO HORI?

EZ DA ERRUSOA EZ ETA ARTILERIAKO OFIZIALEA. CORTO MALTESE DEITZEN DA.

CORTO MALTESE? ZURE SENARRA AGIAN?

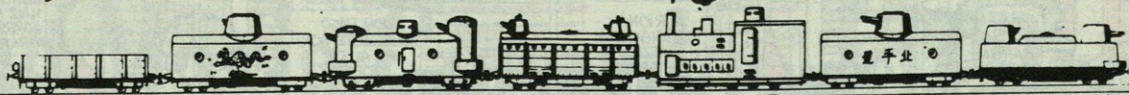
EZ, ... OTSO BAKARTIA DA.

ENTZUNA NUEN ZURE IZENA. OSO POZIK ZU EZAGUTZEAN, SUKE BATOR.

CHANG JENERALAREN TRENA IBAIREAN ARI DA SARTZEN.

GERRAKO JAUNA EZ ZEN INOIZ HORREN IPARRALDERA HELDU. GELDITU BEHAR DUGU.

CHANG-EKIN ORDAINDU GABEKO ZOR BAT DUGU, EZ BADITU ATOLIK LAGUNDA NAHIKO GENUKE.

BOLKANG-NOR-ERA
AILEGATZEN ARI GARA.
ORDU PARE BATEZ HAN
GELDITUKO GARA.

HOBE DA
HORRELA.

LASTER GARA
BOLKANG-NOR-EN.

EDERTO,
CHANG JENERALA
OHARTZERA NOA.

MUGARA
ARI GARA
HELTZEN,
JENERALA.

GELDIUNE BAT EGINGO
DUGU. HOBE DA SOLDA-
DUAK APUR BATEN
ONDO PASATZEA MON-
GOLIARANTZ SEGITU
BAINO LEHEN.

E' UTZI
GIZONAK
PUTETXE
HALETARA
JOATEN...

BAINA KONTUZ, EZ DE-
ZALA INORK ALDE EGIN.

ZER DUZU
DUCHA?

ZER
NAHI DUZU
IZATEA?

ERR/ISIAGO AKADEMIA ETA ESKOLA MILITAR
INPERIALEAN PRESTATZEAK "GERRAKO JAVIN"
HAUEK BEZALAKO HILTZAILE MORDO BATEN GI-
DARI IZATEKO BAKARRIK BALIO IZAN DIT...CHANG
BARNE. GURE HERRIA BOLTXEBIKEEN ESKUE-
TAN DAGO, EZ DAKIT NIRE FAMILIA NON DAGOEN,
LAGUNAK SAKABANATURIK EDO HILIK... ZELAN
NAI DUZU EGOTEA?

GURE ALIATUEK KOLCHAK ALMIRANTEA SALDU
EGIN DUTE... ETA GU HEMEN, MANCHURIAN.
ZER EGIN DEZAKEGU? UNGERN-STERNBERG
BARORAREKIN BATU, EDO PARISEN ZERBI-
TZARI EDO NEW YORK-EN
TAXI GIDARI IZATEKO
ALDE EGIN.

AIZU, DUCHA,
INOR EZ DA
NAHITAEZKOA.

BADAKIT. BAINA EA ZER NUEN
GALDETA DIDAZU ETA ERANTZUN
EGIN DIZUT. AZKEN BATETAN
EZIN DUT BURUA URRAZPIAN
IZKITATU OSTRUKAK BEZALA...
EZ GALDETU BERRIRO EZER.

Jose Maria Gorordo: «EITBren autonomia ondo loturik dago PSOEko paktuetan»

EITBren

lehendakariaren izena komunikabideetan izan dugu egunotan. EITB utzi eta Bilboko alkategai aurkeztuko omen du PNV alderdiak. Jose Maria Gorordo, 39 urte, Artiach Gailetak entresetean hasita lanean, lanpostu askotatik pasatua da: DEIAren hasieretan jostore, Bizkaiko Merkatal Kamarako Idazkari, Plentziako zinegotzi eta EITB zuzendari nagusia. Orain Bilboko alkate berria izan daiteke, EAJek bere kandidatura ofizialki aurkeztuz gero. Baina alkatetzaz baino, EITBz mintzatu zaigu, «alkatetzarena ez delako segurua, eta gainera nik horretaz ezertxo ere ez dakidalako».

“Munduko telebista guztietan berbera da programazioaren erdia.”

GALDERA: EITB uztear daukazula, zer da atzera begiratzean ikusten duzuna?

EITB

ERANTZUNA: Nik uste dut EITB luzerako proiektua dela, eta Autonomia Estatutotik, gauzarik garrantzitsuenetarikoa dela, Ertzan-tza eta Kontzertu Ekonomikoekin batera. Bai-na inportantea da gure hizkuntza nazionala-ren aldetik, batez ere. EITB hogeit hamar urtetako proiektua da, eta orain arte hasi baino ez dugu egin. Lehen harriak jarri.

GALDERA: Kontutan harturik epe luzerako proiektua dela, ez al dira gauzak arinegi egin hainbat arlotan? Hau da, ez al da gehiegi bul-tzatu epe laburrerako proiektua, epe luzekoa baztertuz?

TVE

ERANTZUNA: Izan daiteke, baina ez dut us-te. Luzerako bada ere, gauzak egin behar zi-ren momentuan. Traiektoria horretan sartu behar ginen. Esaterako, orduak. Espainiako telebista bertan dugu, bere konpetentziaz, eta espainolez dagoenaren aurrean, zerbait jarri behar dugu. Kontextu horretan hizkuntza be-rreuskalduntzearen programak jarri behar. Guk gure armekin, ahalegin guztiak egin be-har ditugu. Baina ahaztu gabe proiektu hau epe luzerakoa dela. Kontua da guzti hori koordinatzea, besteek egiten dutena presente edukita, eta faktore politiko eta sozialak ere bai.

GALDERA: Batzutan ematen duen inpresioa zera da, zerbait demonstratu beharrean aurkitzen dela, eta horretarako audientzia indi-zeak eta programazio gehitzeak oso sarri aur-kezten dituela.

prestigioa

ERANTZUNA: Nik uste dut hori ere ona de-la. Momentuan hemengo jendeak informatibo on bat eduki behar du, eta telefilme onak... prestijioa duen telebista egin behar dugu, eta egunero egiten da. Egunkari bat epe luzera-koa da, baina epe horretan ere momentuan hartu behar du kontutan besteek zer egiten duten. Gure oinarri soziala handitu behar du-gu, momentuan ere bai. Nire ustez ez da kon-traesana. Guk argi daukagu gerorako ere ba-dela, baina horretarako iparra jarri eta hor-rantz abiatu. Kontextu desberdinak egonik ere. Bide horretan hoberena egin behar da. Eta hori ez da besteen aurka egitea.

GALDERA: Ematen du konpetentzia Espai-niako telebista dela. Hori da eredu bakarra? ETB horri begira dagó, beste eredurik kontu-tan hartu gabe?

ERANTZUNA: Momentu honetan nik Espai-niako eta Europako telebistei begiratzen diet. Esate baterako, Frantzia dauden kanal ba-

tzu oso politak dira. Eta Suedian esaterako, haurrentzako programak oso politak eta autoktonoak dira. Ez dira estandarrak, gu-reak bezalakoak orain arte. Eta Espainiako telebistak ere bere inpaktua dauka egunero hemen. Denei begiratu behar diegu. Baina nola egin hori? Orain egiten ari garena, ondo dago nire ustez, baina ez da onena. Hori ere argi dago. BBCko programa batzu baditugu eta Espainiakoak baino hobeak dira.

Frantzia

BBC

GALDERA: Haurrentzako programak aipatu dituzu, eta hori da ETBri leporatzen zaiona, haurrak eta kirola.

ERANTZUNA: Telebista bat telebista da, eta hor dena dago inbentatuta. Telebista on bat zera izan behar da, informatibo onak, filme onak, programa entretenigarriak eta bestela-koak ere. Guk baditugu programa onak, «Ar-kupe» esaterako, beste kultural batzu, «Mun-duan zehar»... Baina azpimarratu nahi dut mundu osoan, telebista guztietan, ehuneko berrogeita hamarra berdina dela, produkto bera, bai hemen bai Frantzian eta toki guztie-tan ere. Erdi hori gutxi gora behera denok daukagu. Ez dago horrenbeste desberdintasu-nik. Gure ustez ETB ez da Espainiako telebis-ta bezalakoa. Euskadi mailakoa, esaterako, ugari ematen dugu.

programa-zioa

GALDERA: Bertakoagoa egiteko arazorik ikusten duzu?

ERANTZUNA: Guk badugu ahultasun bat. Espainia estatu handia da, eta gu oso txike-rrak. Bai kultur edo kirol edo filme arloan ere, oso gutxi daukagu. Filme gutxi. Ihaute-riak esate baterako. Guk Lanz eta Tolosa dauzkagu, baina Espainiak gehiago dauka, eta batez ere Cadiz eta Tenerifekoak, oso onak direnak. Nola egin konpetentzia horri? Nik uste dut alde batetik Lanz eta Tolosakoa eman behar ditugula, eta hori kendu gabe, Rio de Janeirora jo behar dugu. Hau da, loka-letik kanpora jo. Ez estatura, baizik eta mun-dura. Gure ahultasun horretatik, gogortasune-ra jo behar dugu, gauza unibertsalak emate-ko. Futbola da beste adibide bat. Beti Athletia eta Errealarekin, azkenik oso gauza pobrea geratuko da. Baina guk ezin dugu Valladolid edo Cadiz-eko futbola eman. Horretarako daukagu Ingalaterra edo Alemaniako futbola. Orduan, gure telebistak Euskal Herri-kan-poko herrietara jotzeko beharra dauka. Es-painiako telebistak ez du behar hori, bertan nahikoa daukalako. Gainera, gure jendeak ondo ikusten du kanpora joate hori.

futbola

GALDERA: Lehen aipatu duzu munduko te-lebista guztietan % 50a propioa dela eta beste

“Ni sartu nintzenean baino jende
gehiagok ikusten du orain ETB.

erdia kanpoko. Eredu hori onargarria dela uste duzu zuk?

ERANTZUNA: Nire ustez zenbat eta propioa-
goa, hobe, baina dena bertakoa ezinezkoa
da. Eta gainera oso ona ez dela uste dut. Kan-
poko ikustea ere ondo dago, zein ohitura
edo programa mota duten ikusteko. Ona da
kanpoko hori hemen sartzea. Baina hirurogei
propioa edukiz gero, beharbada hobe litzate-
ke.

Kanpotik har dezakeguna, Espaniatik har
daiteke, edo mundu osotik, eta bigarren bide
hau hobe da. Esaterako BBCko programak,
edo beste tokietakoak.

GALDERA: Telebistak leku guztietatik jaso
ditu kritikak, baina kritikok ez dira beti kan-
poko aldetik etorri. Etxean ere, eta EAJren
barruan, kritikak altxatu dira ETBren kontra.
Zer esan nahi du horrek, EAJren barruan
konzeptu diferenteak daudela ETBrekiko?

ERANTZUNA: Nik uste dut bakoitzak bere
aukera daukala momentuan, gauzak honela
edo hala egiteko. Norberak bere eritzia dau-

ka, eta hori ondo dago, baina ni ez naiz sartu-
ko borroka horretan. Momentuan daukagun
audientzia ehuneko 45ekoa da, hamalau urte-
tatik gorako biztanlegoan, eta ehuneko
65koa umeengan. Datuak hor daude. Ni EIT-
Bra etorri nintzenean, ehuneko 8,9ko audien-
tzia zegoen adinduen artean. Eta lehen 6 or-
dutako programazioa zegoen, eta orain 12 or-
dutakoa ematen ari gara. Beraz, orain jende
gehiagok ikusten du euskal telebista, eta ho-
rrek esan nahi du jendeari gero eta gehiago
gustatzen zaiola. Horiek dira datuak. Besteak
eritziak dira.

Eta zein telebista mota nahi den? Bakoit-
tzak dauka bere telebista mota utopikoa, bai-
na telebista informatiboa izan behar da, en-
tretenigarria, eta berreuskalduntzeko tresna
inportantea, hau da, ekintzen osagarria.

GALDERA: ETBri leporatu zaion beste gau-
za bat zera da, filme berberak sei eta zazpi al-
diz ematea.

ERANTZUNA: Beste telebista batzutan fil-
meak bost, sei eta zazpi aldiz ematen dira be-

barne-pro-
duzioa

audientzia

“Telebistak informatiboa izan behar du, entretenigarri eta berreuskalduntzeko tresna.

TB mota

ti, eta guk normalki, bi aldiz eta batzutan hiru, ematen ditugu. Eta nik uste dut oso ondo dagoela hori. Lehenago txarragoa zen. Esaterako, lehen, gaueko hamarretan ematen genuen filme bat, eta ordu horretan gure audientzia ehuneko 3koa izaten zen. Horrek esan nahi du ehuneko 97 potentzialak ez zuela filme hori ikusten. Eta hurrengo egunean beste ordu batetan, ikus zezaketen. Eta hori positiboa da. Beraz, ordua aldatzen dugu. Lehen egunean gauaz, hurrengoan arratsaldean, eta beharbada beste batetan, goizean ere bai. Horrela jendeak filme hori ikusteko hiru aukera dauka.

GALDERA: Momentuon zu zara zuzendari nagusi eta bakarra, baina legearen arauera, hiru zuzendari izan behar omen ziren, EITBkoa, ETBkoa eta Irratikoa. Nola dakusazu kontu hau?

**erreplikape-
nak**

ERANTZUNA: Hori ez da horrela. Guk momentu honetan ETBko zuzendaria dugu, eta gero irratan hiru zuzendari. Hori erakundearen antolaketaren arazoa da. Ez da arazo po-

litikoa. Ni hona etorri nintzenean, Irratirako zuzendari nagusia zegoen. Eta gero zuzendari bat Euskadi Irratirako, beste bat Radio Euskadira eta hirugarrena Radio Vitorian. Nik momentu hartan ikusi nuen hiru egotea oso ona zela, eta orain ere bai. Antolaketarako hobe zen hiru egotea, lehen mailako estatuz, nirekin hitz egingo zutenak. Kontseiluan esan nuen hau, eta onartu egin zen. Beste alternatiba zen hiru horietarik bat, edo beste bat, irratiak ekartzea, eta zuzendari jarri. Baina funtzionamendurako hau hobe dela uste dut.

GALDERA: Berriki agertu da ETB2rako zuzendari berria dagoela. Figura hori legalki existitzen da? Eta, ez da oso arraroa kanale bakoitzeko zuzendari bana egotea?

**zuzendar-
iak**

ERANTZUNA: Zuzendari hori funtziotan dago. Nik Kontseiluari proposatu, eta berak erabaki beharko du. Orain arte ETB2 experimentalak izan da, eta presupuesto propioa ere dauka, baina edukiko du. Momentu horretan nola antolatu erabaki behar dugu. PSOEk

“EITB alderdi abertzale baten mende dago eta ikusiko dugu zenbat kanal behar duen.

oraindik ez du onartu, eta legalki existituko da, aurrekontuak aprobatu eta gero.

GALDERA: Dena den, kanale bakoitza hizkuntza diferentetan egonik, zuzendaritza bikoitza egotea ez da hizkuntza minorizatua duenaren aurka bueltatuko?

ETB-2

ERANTZUNA: Alde batetik kate bat euskaraz izango da osorik, eta bestea ez da osorik gaztelaniaz izango. Nire proposamena Kontseiluan, alderdi bezala, zera izango da, bigarren katean haur programak eta kirolak euskaraz egitea. Beraz, euskaraz kate bat terdi edukiko dugu. Eta horretaz arduratzeko, pertsona bat. Baina oraindik ez dakigu oso ondo nola geratuko den antolatuta. Beharbada, ETB zuzendari orokorra ipini beharko da, zuk diozun moduan.

GALDERA: Orain arte lasaitasunez ibili zarete, baina orain EITB bi burutako Jaurilaritza dauka gainean. Nola ikusten duzu oraingo egoera?

euskara

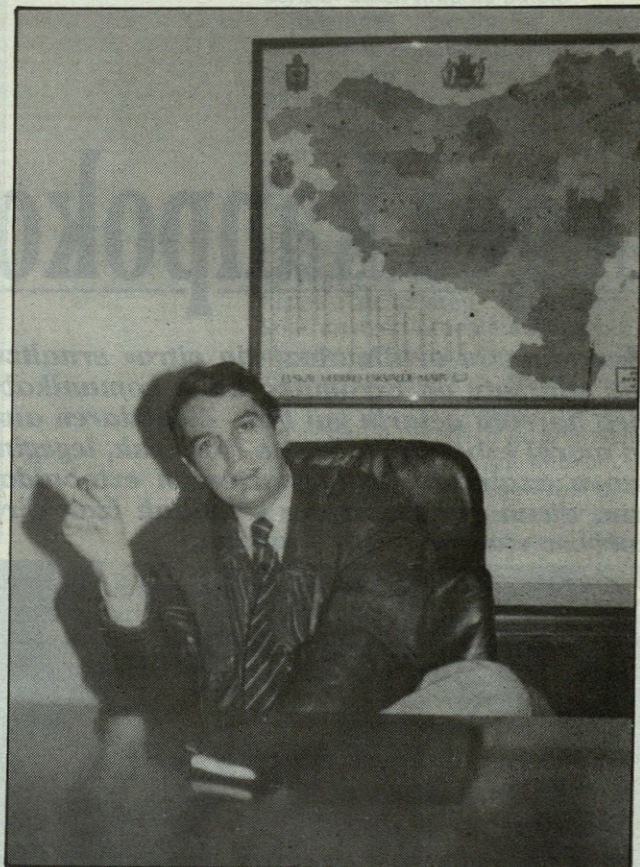
ERANTZUNA: Nik uste paktua oso ona dela. EITBren problema izan zen nortasun problema, propioa zen ala hirugarren katea. Orain arte PSOEk ez du onartu, eta paktu horretan oso argi dago EITBk titularitate propioa duela. Gurea da, eta burujabetasun arazoa konponduta dago. Idatziz behintzat argi dago. EITB da Euskal Herriaren irrati eta telebista, eta guk ehuneko ehuna daukagu. Ez katalandarrek bezala. Heurena hirugarren katea da. Espainiako estatuak dauka propietatea eta heurak dira justioa bakarrik daukatenak. Gurean oso garbi dago gurea dela. Etorkizuna baikor ikusten dut. Gero dator nola egin, nola aldatu edukia... hori beste gauza da, eta hortik etorriko dira eguneroko problemak, eta borrorak. Baina EITB alderdi abertzale baten menpean dago, eta guk ikusiko dugu zenbat kate eduki beharko duen, bi, hiru edo lau.

paktua

GALDERA: Beraz, oso positibotzat jotzen duzu PSOErekin egindako paktua, telebistari dagokionez?

ERANTZUNA: Kriterio bezala oso ondo dago, orain praktikan ikusteko dago. Gainera ezin ahaztu telebista pribatuak etorriko direla, eta konpetentzia egingo digutela. Horregatik da oso inportantea guk ETB2n haurren programak euskaraz ematea. Haurrak gurekin ditugu, % 65eko audientziak. Eta gero kirolak. Erraza izango litzateke kirolak erdaraz jartzea, baina euskaraz jarri gero, beste murraila izango da pribatuaren aurrean.

GALDERA: Gaia aldatuz, Bilboko alkatez-

rako aurkeztua izango zarela entzun da. Zer dago horretaz?

ERANTZUNA: Horretaz ezer seguru ez dago. Nik partiduarekin hitz egin dut, eta gauzak ez ditugu argi, ez bakarrik alkategai izateko, baizik eta kandidatua izateko ere. Nire ustez udaletxeak erakundeetatik garrantzitsuenak dira. Herriarengandik hurbilen daudenak. Plentzian lau urtez egon nintzen zinegotzi, eta orduan ikusi nuen ondo.

TB pribatua

GALDERA: Plentzia eta Bilbo ez dira gauza bera, ezta?

ERANTZUNA: Herri bat, herri bat da. Eta Bilbon diru gehiago dago, eta lan egiteko ere jende gehiago.

GALDERA: Gustora hartuko zenuke Bilboko alkatezta?

alkategai

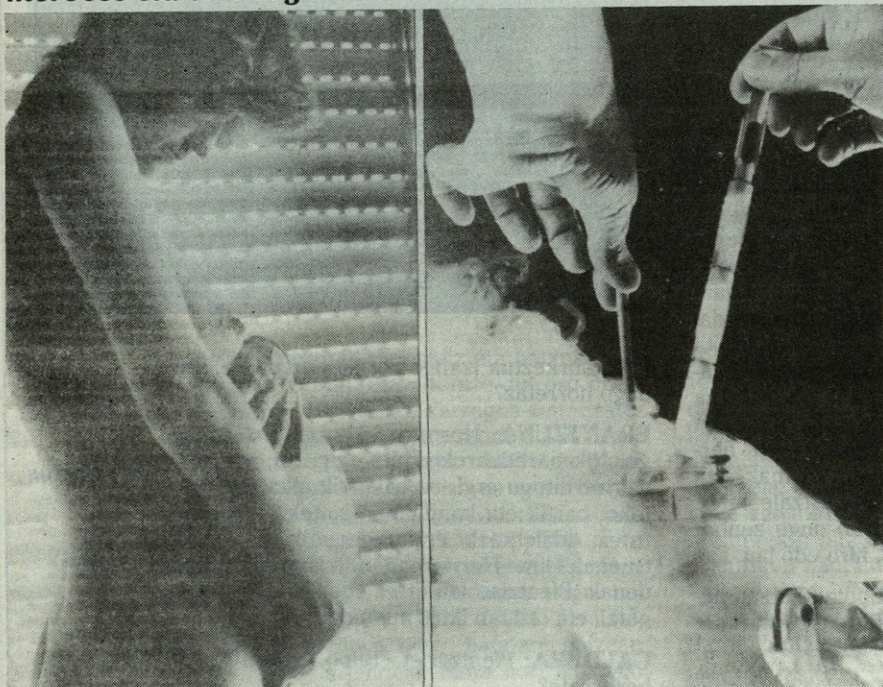
ERANTZUNA: Gustora ez dakit, baina desfio bezala bai. Hori gustatzen zait.

Laura MINTEGI

Batikanoaren dokumentua dela eta

Legez kanpoko haurrak

Inseminazio artifizialaz, «in vitro» ernaltzeaz eta umegintzaz mintzatu da Erromako Eliza komunikabide guzietan berriro harrotu delarik gai hau. Zientziaren aurrerapena, etika eta moral ezberdinen arteko tirabirak, legegintza mailako hutsunea azaleratu dira gizartearen eztabaidagai bezala, tartean, dirua eta sexua ere erabiliak izan direlarik elemendu morboso eta erakargarri moduan.

Amatasuna bezalako «sentimendu» edo kontzeptuak erabat alda daitezke denbora gutxi barru.

Martxoaren 11ean, Joseph Ratzinger kardinalak Aita Santuak sinatutako «Instrucción sobre el respeto de la vida humana naciente y la dignidad de la procreación» dokumentua aurkeztu zuenean munduaren aurrean, milioika lagunak kontzientziek astindu eder bat jasoko zuten bere baitan, beste asko be-

rriz, berehala piztu eta asaldatu zirelarik dokumentu horretan jasotakoaren kontra.

Izan ere, horrelako milaka haur dabil gaur egun munduan barrena, lehen pausuak ematen, «Aita-ama» esaten edota lehen ikasgaiak ikasten eskolan. Milioika lagun dira haur hauek edota

beren familiak ezagutzen dituztenak eta horien gurasoen aurpegietan poza eta zirrara berriro antzeman dutenak.

Nola esan guraso hauei, egin duten haur hori pekatuaren seme dela? Moralki ezinezkoa dela horrelakorik egitea.

Nola esan, bere sinpletasunean, zientziaren aurrerakada hau gizadiaren lagungarri ikusten duten guztiei, «gaizki» dagoela haur bat nahi duen bikote batek zientziaren laguntzaz haur hori mundu honetara ekartzea?

Pekatuaren semeak

Artifizialki ernaldutako haur baten amak honela zioen: «Hamabi urte ezkondu eta ez nintzen estaduan gelditzen. Ezkondu eta urtebetera izan nuen haurra. Baina hilda jaio zen. Ordutik ez nintzen estaduan gelditzen eta medikuarengana joatea erabaki nuen. Alferrik ordea. Hala ere ez nintzen estaduan gelditzen. Halako batean Cruces-en modua bazegoela eta hara joan nintzen. Azkenean bai. Estaduan geratu eta ume eder hau daukagu orain. Jaungoikoagatik, zer esango dit neri Elizak ume zoragarri hau pekatuzkoa dela! Nork egin du haur bat guk baino gogo eta maitasun handiagoz?».

Benetan emozionatuta ikusi genuen emakumea ezin uztarturik bere sinismena eta Eleizaren agindua. Nahiz eta Batikanoak argitara emandako dokumentuan «pekatu» hitzik ez erabili berak horrela ulertzen zuen Ratzinger kardinalak esandakoa.

Zientzia, Elizaren eta Estatuaren aurretik

Estatu espainolean, non bostehun mila bikote bait dago haurrik egin ezinean, Segoviako gotzaiak aurkeztu zuen Batikanoak idatzitako dokumen-

**Victoria Anna,
María Doloresen
alaba. Estatu
espainolean
«in vitro»
sortutako
aurrenengoa.**

tua. Berak zioenez dokumentua «ez sinismen aitorten bat, baizik eta eztabai-darako materialea kontzientziak irabazten joan gaitzen».

1973. urteaz geroztik 12 bat mila haur jaio dira ernalketa artifizialaren prozeduraz. Zientziaren aurrerakada nabarmena izan da arlo honetan.

Ez da gauza bera gertatu ordea etika edo moral kontutan eta legegintza mailan.

Lege kontuak direla eta oraindik orain herri gehienetan konpontzeko dago haur hauen legezkotasunaren arazoa. Ikuspuntu juridikotik, inseminazioaren bidez sortutako umea, seme «naturala» izan daiteke, hau da, adulterioaren frutitu direnak bezalakoa. «In vitro»aren kasuan bikotea osatzen duten biak izaten dira gurasoak normalean, ez legoke beraz arazorik kasu honetan.

Lehenengo kasu hori argitzeko ikus dezagun Australian gertatutako bat: enbrioi baten gurasoak istripu batean hil ziren, eta umekia, herentzia handi baten jabe suertatu zen. Senitartekoez ordea beraientzat eskatzen zuten herentzia, eta legediaren korapilotan barrena ari dira oraindik ere kasu hori pittin bat argitzen duten edo.

Hau da, Eliza atera bada ere bere dokumentuarekin etika eta moral jakin baten alde, arazoa argitu gabe dago lege mailan ere. Zientziak, gizarteak, aurre hartu die berritoki ere nahiz bati

nahiz besteari. Berritoki ere, piskanaka piskanaka, definituz joan beharko dira norbanakoaren eskubideak, familiaren beraren kontzeptua eta dagoeneko bizi dugun «etorkizuneko» gizartea.

Laino beltz bat Europako pentsamenduan

Aita Santuak onartutako dokumentuan, zientziak lagundu baino ezin du egin «ezkon-ekintza» (larrua jo). Adituek diotenez, dokumentuan onartzen den interbentzio bakarra utero-tronpak libratzearena da. Gainontzekoak gaitzetsi egiten dira.

Ez du inolaz ere uzten ezkongabeko lagunen esperma edo obulorik elkar-tzen. Kondenatu egiten du ezkongabe edo alargun baten ernaltze artifiziala. Arrazoi bezala ezkontzaren batasuna jartzen du.

Ezkondutakoentzat ez da biguinagoa dokumentua. Eragotzi egiten dute masturbatzea (idiarena jotzea) esperma lortzeko, edota enbrioiak «hiltzea» (in-vitro teknikan ez da bakarra ernaldutako obulua; naturan ere gertatzen da gauza bera).

Orain arte antikonzeptibo eta abortuari buruz Elizak erakutsi duen jarrera ikusita, oraingo dokumentu berri hau gehituz gero, egiazko bihurtzen da garai batean gizartean hain hedaturik zegoen jarrera hura: «Haurrak Jaungoikoak nahi dituenen eta nahi dituen guztiak».

Jaungoikoaren legea

Azken finean, dokumentu honekin Elizak esan berri duena zera da, gizonak ezinezko duela naturak «berez» eskaintzen duen horretatik aldentzea. «Kontraesan handia benetan gizonaren historia guztiarekin, ze zerbait egin izan baldin badu honek mundua munda denetik horixe izan da, natura menderatu» zioen mediku batek.

Ratzinger kardinalak ezagutzera emandako dokumentuarekin ez datoz bat, sinistun ez den jende guztiaz gain, Elizaren barruan ere. Estatu espainolean bertan kritikatu izan da Batikanoaren dokumentua. Elizaren zenbait estamendutan, forma aldetik izan bada ere gehien batean kritika hau.

Estatuko kazeta ezagun batetako editorialista batek, Elizaren arau moral hauek zientziaren aurrerapenarekin kontrajartzen zituen eta galdetzen zuen ea noiz argitaratu duen Elizak Instruzioren bat nuklear arloan zientziak egin dituen «aurrerapenak» direla eta.

Guztiaren oinarrian gizarte zibila nahiz erlijiosoa zuzentzen dituzten ohitura, arau, balore eta lege ezberdinen arteko lehia dago, balore etiko-moral hauek sostengatzen dituzten indar erlijioso-ekonomiko-politikoaren arteko burruka dela medio.

Elizak bizitzaren defentsa dauka balorerik gorenetakoa bat bezala eta, bere erara interpretatzen du hori. «In vitro» ernaltzea eragotzi egiten du enbrioi batzuz hilik geratzen direlako.

Gizonaren legea

Medikuek berriz ez dute gauza bera pentsatzen. Cruces-eko ospitalean «in vitro» teknika darabilen Rodriguez Eskuderok esan zigunez «Nik gai moralari, aspalditik, buelta asko eman dizkiot. Eta onartu behar dudana zera da, inor ere ez dela gai bizitza noiz hasten den esateko, bizitza noiz bihurtzen den elementu autonomo, eta noiz sartzen den arima, kristauen kasuan. Nik behintzat ez dakit. Gainera, egin ditugun probak egin ondoren, gauza berri bat ikusi dugu, desarroilatzen diren baino haurdunaldi gehiago ematen dela. Emakume batek duen ume bakoitzetik, beste batzutan ere gelditu da haurdun, baina lehen faseetan hil egin da enbrioi. In vitro programa egiten hasi ginenean, zerbait txarto egiten ari ginela pentsatzen genuen. Naturan gauza bera gertatzen zela ikusi genuen gero».

Barri doktoreak berriz honako galde-ra hau egiten zuen: «Etikoago al da bikote antzu bat bere horretan uztea, horiek sendatzeko gaitasuna egon da? Elizak eskaintzen duen salda bakarra burua makurtzea da».

Joseph Ratzinger kardinala.
Eliza bere ahoz mintzatu zen.

Katoliko diren sendagileentzat kontraesana nabarmena da. De Nicolas doktore katolikoak esan duenez (Madrilgo ernaltze zentru baten zuzendaria da) Instrukzioari erantzunez beste dokumentu bat idatziko dute «Sociedad Española de Fertilidad» delako institutuan Batikanora bidaltzeko.

Haurdunaldia alokatzea

Gizartearen mailarik ez-jakinenetan etsipenerako jarrera sortzeaz gain, Batikanoaren dokumentuak, Jesus Lezaun apez nafartarrak esan bezala, berotu eta piztu egingo du gai hauei buruzko eztabaida. Erabakiak, moralak, juridikoak, pertsonalak hartu egin beharko dira.

Komunikabideek ere aterako diote bere etekina eztabaidari. Adar guztien puntaren puntan ibili nahiko dute. Puntata ateratzen guztiari.

Haurdunaldiak alokatzeko gaiari esaterako. Medikoki badira haurdunaldirik izan ezin duten emakumeak. «In vitro» teknikaren bitartez bere obulo batek eta bere senarraren espermatozoideek enbrioi bat eman dezakete, beste emakume baten umontzian. Emakume horrek bere gorputza «alokatu» egingo luke beste bikote baten haurra bere baitan hazitzeko.

Asko dira ordeha haurdunaldirik nahi ez duten emakumeak (arrazoi ezberdinak direla eta) eta ekonomikoki ahal dutenak hasiak dira, nahiz eta estadian egoteko gai izan, praktika hau martxan jartzen.

Galdera mordoa aidean

Pertsona bere baitan hain barrutik ikutzen duen honelako gai batek (moral, zientziaren aurrerapena, sexua eta dirua daude tartean) izango du gizartearen eguneroko eztabaidetan. Izan ere, gizartearen beraren egituraketa, edo birregituraketa, dago guzti honen sakonean.

Nork eta nola erabil ditzake teknika hauek? Noraino esperimenta daiteke gai hauetan? Erantzun beharreko galderak suertatuko dira eta legeak ere egin egingo dira. Antzerakoak Europa guztian seguru. Ze izaera juridiko izango dute «artifizialki» ernaldutako haurrek? Zer egin beste bikote baten haurra egin duen «ama»k haur horrekin geratu nahi badu? Haurra subnormala bada nori dagokio horren erresponzabilitateak? Edozein emakumek haur bat nahi izanez gero izan al dezake sexu-harreman batez sortu ez den haurrik? Zenbat denbora barrena kontserba daitezke obozitoak, esperma eta enbrioiak?

Legeek esango dutena eta zientziak eta Elizak erantzungo dutena ez da gauza bera izango.

Eztabaida kalean dago.

Joxe MOLLARRI

ARRATE IRRATIA

FM — 101,5
Eibar

Goizeko 10etatik
gaueko 11ak arte

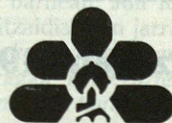
Irratsaio denak
euskaraz

ARRATE IRRATIA EUSKAL SINTONIA

Soka berean.

1 907tik. Bizkaiarrekin batera. Berton bizi eta behar egiten duten guztiekin. Gaur, atzo bezala, zurekin batera. Eguneroko problemetan bat eginda. Beharrizanetan laguntzen. Irtenbide egokiak ematen. Lehenengo eta behin, zu zerbitzeko gaudelako. Eta azkenean ere bai. Horrexegatik egongo gara zurekin batera gero ere. Elkarrekin. Soka berean.

CAJA DE AHORROS MUNICIPAL DE BILBAO
BILBO AURREZKI KUTXA

BEHAR DEN ASTEKARIA

Euskal Kulturari pultsua hartzeko,
astekoaren berri jasotzeko,
gizarteaz eta politikaz ohartzeko,
alfabetatzen jarraitzeko,
denbora pasatzeko...
ARGIAk 60 orri eskaintzen dizkizu
astero zure etxean.

Erreportaia ugarri.
elkarrizketa interesgarri.
komikia koloretan...
Haur eta gazte, senar eta emazte.
baserritar, langile ala estudiante.
euskaraz bizitzeko
ARGIA behar duzue.

ARGIAREN HARPIDA IZAN NAHI DUT:

IZEN DEITURAK

HELBIDEA

..... Telefonoa

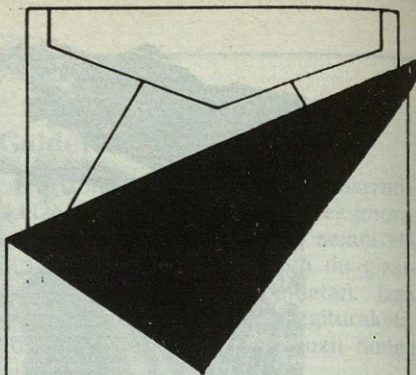
Herrn Probinzia

Banku edo Aurrezki Kutxa

Sukurtsala Kontu Korrontearen Zb.....

SINADURA

zu ere
harpidedun

ARGIA. Ametzagaña 19. DONOSTIA 20012

Ene üskara ez düzü euskera

Zenbat eztabaida Ipar Euskadin irakatsi behar den euskara batua ala batu aldera doan eskuara bat izan behar ote duen, zenbat kalapita zuberotarrekin hango üskara ikasten ez duten euskaldunberriak ezin omen dituztela integratu... eta AEK datorkigu orain euskara batuari erasoa eginaz.

Nondik atera duzue orain «euske-
ra» eta zertarako? Korrikako dirua
metrailetak erosteko gastatzen du-
zuela bota zuen Iñigo Agirrek goxo-
go jukatuko zaituztelakoan? Ala ohar-
kabez egin duzue petto, berriro ere
zuek espainol eta gu frantses?

Ez da buruhauste guttiren fruitua nola edo hala eraiki nahiz ari garen euskara batu hori. Zertarako hainbeste istilu, urte gutxiaren buruan zazpi herrialdeetako euskaldun guztien mintzaira izatera iristeko xedea ahanzti eta Baskongadetan beren «euskera bateratua» osatu dezaten?

Penagarria, zinez penagarria. Euskara gure herriko hizkuntza izatera iristeko batu nahi dugu. Etorkizunari begira, beraz. Xede horretan ahal-tzen bagara, denon artean batasuna eraikitzeko denon artean erabakita-ko adostasun eta sakrifizioak bazte-rrera uzten baditugu, zertarako hasi Korrika Hendaian, ondoren zazpi her-rialdeetatik pasatzeko? Ala euskara gure iragan amankomuna den neu-rrian soilik zaigu interesatzen? Ho-rrretarako, AEKko adiskideok, ez ge-nuen hainbeste sufrimendu beharrik, eta aski genuen hastapenetik foral-isten bideari jarraitzea.

Importantea dugu AEK, eta oso importantea Korrika. Euskal Herriaren batasuna praktikara eramaten duten ekintza bakarretakoa dugu Korrika. Eta berreuskalduntze lanean Euskadi osoan saiatzen den erakunde serio eta nazional bakarra AEK. Kasu eman dezagun ahulkeriei, eta Gora Euskadi Batua.

POTTOK

Gobernu frantsesaren borondade eza kalean salatu zuen Seaskak.— Pasatu den larunbateko Baionako manifestaldian bi mila bat lagun bildu ziren «Ikastola, Herri eskola» eta «Herri zerbitzuak, diru publikoa» lemapean, Parisko gobernuak Seaskarekiko daraman jarrera kasik aldagaitzaren kontrako Iparraldeko euskalzaleen ahotsa berriro ere entzutera ematearren. Urte eta piku da honez gero Seaskaren hezkuntza nazionalerako integrazioa akordioa hitzartu zela, eta hala ere Chirac-en gobernuak ez jakinarena egiten jarraitzen du, ikastolen egoera ekonomiko larria areagotzen utziz. Zin eginiko dirulaguntza bideratzeko oraindik, anartean hezkuntza ministraria den Alliot Marie-k ez du Seaskarentzat kontratu pribatua baino proposatzen negoziaketa bideek aurrera egin dezaten nahi baldin bada, honela izatekotan ikastolen hizkuntza eta irakaskuntza ereduak ezinbestez aldatuko liratekeelarik.

Nafarroako ikastolen ospakizunak Nafarroako eskubiak baskuentzearen legea onartu zuenetik, euskararen egoera erridikulua izateaz gain, ikastolen arazoak ez dira inondikako begirunez segitzen, Nafarroako Ikastolen Elkarteak herritik datozen babes eta laguntzak besterik ezin esperoz. Nafarroako ikastolek, beren izate eta oinarriari etsi gabe eusteko lanean, VIII. Ikastolen Eguna eta VII Nafarroa Oinez jai-ospakizun erreibindikatioben antolaketei ekin diete, zeinetatik lehena maiatzaren 24ean burutuko den Etxarri Aranazen, eta Zahngotzan bigarrena urriaren hamaikagarrenean. Nafarroaren Ikastolen Elkartearekin batera Herri eskualdetako lan taldeek ere parte hartuko dute bi egunotako prestakizunak ikastolen aldeko erantzunkizun aproposa eragin ahal izateko.

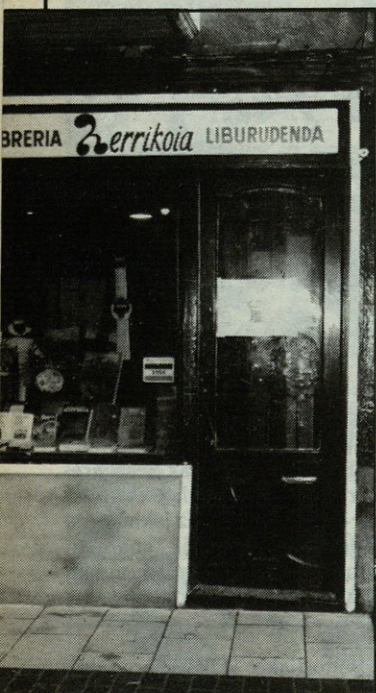
Onomastika ihardunaldiak Urrian egingo dira Onomastika II. Ihardunaldiak Euskaltzaindiak ezagutzera eman duenez, zeinak Urduñan burutuko dituen Licenciado Pozaren oroimenez, berak izkiriaturako *Antiguas lenguas de España* liburuaren laugarren mendehurrenaren data ospatzeko profitatuz. Egun euskara mintzatzen ez den lekuetako euskal onomastika jorratuko da estraineiko ihardunaldion sailean: toponimia, antroponimia, sortzeko modernoko euskal onomastika eta patrimoniekiiko jarrera eta bilakaera. Hurrengoan: inkesta, artxiboak, metodoak, datuen bilketa eta sailkapena mamituko dituen Onomastika ikerketak. Euskal Kartografiaren Erakusketarekin batera hasiko diren ihardunaldiotan parte hartzeko epea maiatzaren lehenengoan bukatzen da.

Elkar argitaletxearen nobedadeak Durangoko azokarako Donostiako «Elkar» argitaletxeak iragarri ditu jadanik bere eskutik ailegatuko diren literatur nobedadeak. Gernikako Udalak aurtengo azoka Gernikan paratu zedin eskaria zuzendu bazion ere Gerediaga elkarteari, Durango izango da aurtan ere euskara hutsezko «Durangoko» azoka. Bertan aurkezteko «Elkar» moldatzen ari den produkzioak ekarpen txukuna suposatuko du aitatu diren egileak eta sariak kontutan hartuz gero: Juan Luis Zabala azkoitiarraren «*Ahantzuraren artxipielagoa*» narratiba liburua, Mario Onaindiaren Azkue saria izan zen «*Olagarroa*», Patxi Perurenaren «*Emiliren biografi tantak, gutunak, poemak, epigrafeak eta apokrifokoak*», Joxean Sgastizabalen «*Aixibo*» nobela eta Koldo Aldalurren «*Mila koloretako zaldia*».

Literaturazko hitzaldiak Apirilaren erdia arte iraungo dute Derioko Labayru Ikastegiak zabaldu dituen euskal literaturari buruzko hitzaldi saioek, bertan azken bi hamarkadatarako literatura delarik aztergai. Aurkezpen eta eritzi bereziak mahaieratuko direneko itxura bereganatu dute mintzaldiok, eta baliteke eztabaidarako materialerik agertzea datorren hilabetea bitartean. Aste honetan Jon Juaristik eman dio hasiera *Gabriel Aresti eta bere inguru literarioa* gaiatz. Apirileko egitarauaren barnean, Jon Kortazarrek *Pott banda eta Bernardo Atxaga* hitzaldiarekin jarraituko dio, Juan Mari Lekuonak *1970 hamarkadako olerkigintzarekin txandari* heltzeko. Amaiera gisa, Etxezaragak *1970. urtetik aurrerako euskal literatura Europako korronteekin konparatuta* azterketa azalduko du.

Hamabostaldi kultural baten antolatzailea dugu egunotan

Gasteizko «Herrikoia» liburudendak 10 urte jo ta ke

Hamar urte hauetan alde zaharrean kokaturik dagoen «Herrikoia» liburudenda ez da bakarrik liburuak saltzen dituen denda bat izan.

Nolabait Gasteizko euskal kulturalan lagundu izan du «Herrikoia»k. Azken hamar-

kada honetan Gasteizen izan den euskalduntze prozesuarekin batera joan da, joera bera bultzatuz. Horregatik bere hamargarren urteurrena ospatzeko hamabostaldi kulturala prestatu dute, euskal kultura antolatutako ekitaldien protagonista izanik.

Liburudendaren historia

Duela hamar urte Cuchillería kaleko ingurua poteo ingurua zen nagusi, eta jendetzak beteta agertzen zen, asteburutan batez ere. Honako lekuan ireki zuten «Herrikoia», liburudenda aurrerakoi bat zabaltzeko asmoz. Baina euskalduntze prozesuan gero eta gehiago sartu ziren astiro, euskararen aldeko mugimenduan sartu eta zabalkundearen laguntzan kolaboratzeko.

Ordutik kultura arloan gorakada haundia nabaritu da. Beraiek diotenez «lehen oso jende gutxi zetorren euskara egiten, hasieran ez zen ia inor, baina gero eta jende gehiago zuzentzen zaigu euskaraz, eta hori oso garrantzitsua da Gasteizen».

Urte batzu ondoren inguruko giro alferrikaltzen hasi zen. Hala ere liburudendak bere lekua mantendu du horratio, bezero bereziak dituztela kausa, nahi eta lehen bezain ugariak izan ez. «Orain bezeroak ahalegin haundia egin behar du nolabait hurbiltzeko».

«Herrikoia»ri izaera berezia eman dion ezaugarri bat sotoan taberna izan ohi da, Cava izenekoa. Tabernara sartu aurretik liburudendatik pasatu behar da, gero behe-runtz doazen eskilarak jarraituz jazz musika nagusi den leku batean aurkitzen gara. Jabeen hitzetan: «liburudenda sortu eta bi urte ge-

roago sotoan lagun batek jazz musika entzuteko leku aproposa sortu zuen; kutsu berezia ematen dio».

Duela hilabete bat liburudendakoek hartu zuten, eta jazz musika nagusi da oraindik, baina giroa euskaldunagoa izango delarik. Ekintza kulturalak egiteko asmorik ez zaie falta, orain Korrika-ko taberna laguntzaile bat izateko asmoarekin dabilta.

Orain arteko ekintza kulturalak

Hamar urte hauetan kultur arloan zenbait ekintza eratu dituzte, adibidez liburu erakusketak gai monografikaok hartuz: Feminismoa, pedagogia, eta urtero gabonetan egiten den umeentzako liburu erakusketak. Erakunde herritarrei laguntzen saiatu dira, haien materialeak saltzen, bai ekologistek, bai antimilitaristek, amnistia-aren aldeko taldeek eta abar. Joe-rra honi jarraituz Euskal Herri-rik kanpoko talde alternati-iboen materialeak (fantzi-neak eta denetarik aurki dai-teke).

Batez ere euskararen ar-loan mogitzen diren erakun-deek lagundu diete, Korrika-ko propaganda edo ikastolen materialeak saltzen eta abar, «ikastoletan eta eskoletan euskarak Gasteizen eman duen bultzadaren laguntzai-le» sentitzen bait dira. Euska-raren presentzia bezala eus-kal literaturak ere gorakada haundia izan du, honetan AEK eta ikastolak bezalako erakundeak eragina nabari-tu dutelarik.

Hamar urte hauetan insti-tuzio ofizialei euskararen al-deko ekintza kulturalak ez antolatzea salatzen diete «Herrikoia»koek. Udaletxea zerbait antolatzen hasi ba-zen ere laster utzi zion, eta

besterik ez da izan. «Antola-tu nahi duenari ez diote gai-nera laguntzarik ematen». Horregatik haien hamarga-rren urteurrena ospatzeko euskal kultura bultzatu nahi izan dute aldi berean.

«Hamar urte euskal kulturagintzan, eta orain zer?»

Izenburu honen pean, martxoaren 30etik apirilaren 11era bitartean hamabostal-di kulturala antolatu dute. Hala ere Udaletxe-ari eskatu dioten laguntzaren kontuen erantzunik ere ez dute jaso. Bi aste hauetan zehar azken hamar urteetako euskal kul-turako arlo desberdinetako balantzea egin nahi izan du-te, bai musikan, bai bertola-ritza, baita literaturan ere.

Horretarako zenbait ekin-tza antolatu dituzte: liburu eta txartelen erakusketak, li-buru aurkezpenak, bertso saio eta bertso afaria, eta li-teratura eta musika balan-tzea burutzeko maha inguru pare bat. Egitarau honetan euskal kultura munduan oso ezagunak diren zenbait per-sonaiek hartuko dute parte: Amuriza, Egaña, Lazkano eta Enbeita bertsolariak; Laura Mintegi, Xabier Etxa-niz eta Iñigo Aranbarri idaz-leak; eta Josu Zabala, Gorka Knör, Imanol eta Treku mu-sikariak.

Egitaraua leku desberdine-tan barrena kaleratuko da, hala nola Villa Suso jaure-gian, Landatxon (El Campi-llo) zentroan eta liburuden-dan bertan. «Herrikoia»koek hamabostaldi honekin urte-urrenaz baliatuz euskara eta euskararen aldeko mugi-menduari lagundu nahi izan diote, hamarkada honetan aritu diren gisa berean.

P. RUIZ DE ARETXABALETA

Aurtengo Zaldibiako Artxanberri eta Patxi Errota sarian lazkaotarra txapeldun

Narbarate: eskola zaharreko bertsolari berria

Aurretik ere baguen Zaldibian bertsolari gazteen artean txapela irabazi zuen goierritarraren berri. Asko gustatu zen mutikoa.

Zaldibian irabazitako txapel galanta ikusi nahian eta bazkal ostean bertsoez kontu kontari aritzeko asmotan edo, Xabier Narbarteren etxera jo genuen lehengoan, Lazkaota paraje polit horretara.

ARGIA.— Konta ezak nondik datorkian bertso-tarako afizioa eta nola hasi hintzen.

XABIER NARBARTE.— Lehen ere, erdaraz abestea gustatzen zitzaidan eta gero ere etxean bazegoen bertso-tarako giroa. Aita, arreba, anaia eta, bertsotan mugitzen ziren, saiotara joanez... Baziren bertsolarien diskak etxean eta behin Manuel Lasarterena hartu eta afizioa etorri zitzaidan. Gero idatziz, berehala bapatekora pasa nintzen.

A.— Konta itzak hire hastapenak.

X.N.— Hasieran nire kasan ibiltzen nintzen. Azkene-ko bi urtetatik hona lagune-kin biltzen gara Ordizián, Goierriko bertsolari gazte batzurekin, Zeberio gaztea, Ataungo Munduate eta, Bea-

saingo Aranbururekin; he-men Lazkaon ez dago beste-rik.

A.— Kanpoan aritzen al zarete bertsotan?

X.N.— Iaz, udan, bastante. Lopategik Bizkaia aldera eramaten gintuen eta bestela Ataungo festetan, afaritan...

A.— Bertsolaria bapate-ko senaz jaiotzen da ala ikasiz egiten da?

X.N.— Nik lehengo bertsolariengana jotzen dut. Uzta-pidek esaten zuenez, bertsolariak berezkoa behar du gehiena; halere ikasi egin dai-teke. Iritsi zaitezke bertso bat botatzera: teknika, erri-mak, doinuak... ikasiz baina bapateko berezko grazia ezin da lortu, txixpa hori; bai sentimentalezko bertsotan bai farrezkoetan. Gaur egun bertso eskolak modan dau-de, jende mordo bat ari da bertsotan baina horietatik bakar batzu besterik ez dira aurrera aterako.

A.— Garai bateko bertsolaritatik gaurkoetara zer nolako diferentziak ikusten dituk?

X.N.— Teknika aldetik, as-koz hobeto dabilta gaur-koak eta erriman baita ere. Zaharrek gai librean saio ederrak egiten zituzten, ate-raldi bikainak ziren haienak.

A.— Zer iruditzen zaiz-kik txapelketak?

X.N.— Txapelketetan, du-gun guztia ematen dugu. Ira-bazten baduzu oso ondo, hi, baina galduz gero, askotan animoa ere galtzen da, egun batean dena jartzen duzula-ko, ezta?. Gaur egun gaz-teentzat txapelketa gehiegi dago. Zaldibiakoa ederki da-go bi urtetik bi urtera baina bestela pilo bat dugu, jaietan eta festetan. Bestetik, txapel-ke-tan bertso ona egitera joa-ten zara eta askotan saio txarragoa egin. Teknika

haundia behar da gainera txapelketatan.

A.— Gaiekin eta nola moldatzen zarete. Xele-brerik edo topatzen al du-zue?

X.N.— Zaldibian ere izan genituen gai xelebreak. Jar-tzea ere nahikoa egiten du-te. Azken batean bakoitzaren eritzia izaten da, batzu-rentzat onak direnak beste-entzatzak txarrak eta badaki-zu...

A.— Zer moduzko bertsolariak hituen Zaldibian hirekin aritutakoak?

X.N.— Oso onak. Respaldi-za, Lezea bera, ez nituen ezagutzen eta hau adibidez oso ona dator. Besteak le-hendik arituta eta, ezagu-tzen nituen: Arantxa Loidi, Aristorena, Anatx, Goikolea. Anatx bera, aparteko bertsola-ria da, kristoren piparra!

A.— Goizetik arratsaldera pasa zinetenen artean dife-rentzia nabarmenik ba al zen?

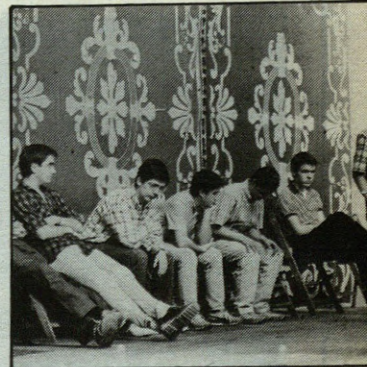
X.N.— Arratsalderako zor-tzi geratu ginen eta hau dela ta gustorago kantatzen da, denok lan gehiago egiteko aukera dugu eta bertso ho-beak botatzen dira.

A.— Ba omen ditek bertsolari helduek zuek ez duzuen zerbait.

X.N.— Txispa. Beraiek txispa izugarria dute; jendea-ri arraroa egiten zaio, 18 ur-tetako gazte bat txispaz ari-tzea. Esan beharra dugu, Anatx hortan espeziala dela, aparta. Zaharrek berriz, egu-norokoa dute txispa, gaz-teok ezin duguna. Jendea poztea ere ona da eta hor ikusten dut diferentzia, bati-pat. Bestetik, gazteak doi-nuetan eta, ondo ikasita dau-de.

A.— Bestetik nola konsideratzen duk hire bu-rua, bertsolari bezala?

X.N.— Neri lehengo ber-

tsolarietatik datorkit gustoa. Haien antzera izaten saiatu nahi dut.

A.— Zein bertsolari duk gustoen?

X.N.— Asko ez dut entzun baina neri Manuel Lasarte bat gustatzen zait. Ni bere diskarekin hasi nintzen pix-kat eta bueno, horregatik as-ko maite dut eta gainera bertsotan entzuna dut eta Lasar-tek daukana ere ahotsa ede-rra da. Gero Lazkao Txiki eta horrelakoak.

Txapelketa amaitu dela aste pare bat pasa da baina oraindik egunero jasotzen omen ditu bospasei dei tele-fonoz, Goierriko neskatxen eskutik. Ez da harritzekoa, hain baita gozoa Xabier. Bu-katzeko, bertso bat eskatu diogu, eguraldiaz edo...

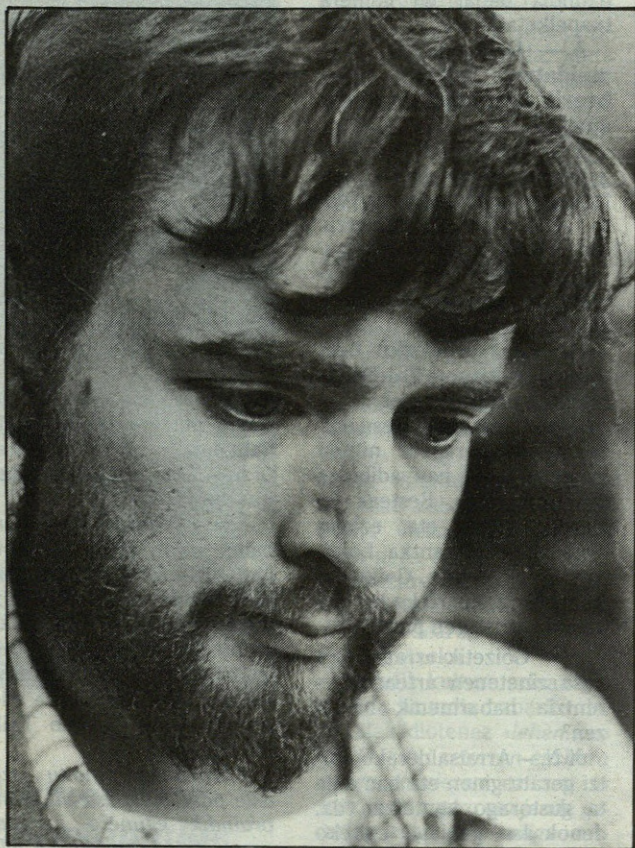
Bertsolaritza utzi ezkero nerea ere akabo eta sarritan jarri izan naiz bertsolaritzan esklabo. Txapelketa irabazi nun hori gerora hor dago baina saiatuz egin nahi nuke aurrera ere gehiago, aurrera ere gehiago.

Eutsi goiari Xabier!

J.J. PETRI

Laugarren nobela argitaratu du berriki

Pablo Sastre: «Esperimentutik esperimentura ibili naiz orain arte»

Madriletik aldegin baino lehen hamar orrialdetako ipuina ere idatzi zuen. Horietako batzu gordetzen ditu oraindik. Madrileko anbientean batzu, beste batzu umorezkoak baina gehienak terrorezkoak. «Terrorezko gauza asko letzen nuen, eta idatzitako gauza labur gehienak ere halakoak izaten ziren garai hartan. Hori izan zen hasiera».

Kuba eta Iparraldeko parentesia

Hamabost urterekin utzi zuen Pablok jaiolekua, eta Ipar Euskadira aldegin, gurasoekin batera. «Hurrengo hiru bat urteetan oso gutxi idatzi nuen, kartak eta justu-justu. Bitartean, euskara ikasteko prozesua ematen da nigan, hemezortzi urte bitartean. Euskara ikasteko prozesua hemezortzi urte nituenetik aurrera hasi zen finkatzen, Filologia ikasten hasiarekin batera. Hemeretzi urterekin berriz ere gauza txiki batzu idatzen hasi nintzen, euskaraz oraingoan. Hogei urterekin hasi nintzen berriz idatzitako gauzak makinaz pasatzen». Handik piska batetara, lehenengo nobela idatzi nuen.

Kuban ere urtebete pasa zuen. «Kubakoa beste episodio bat baino ez zen izan nire atzerriratze prozesu barruan. Urtebete nonbait pasa behar eta anaia han nuen ez, bertara joan nintzen». 1977an, Kubatik Iparraldera itzuli zen baina zuzenean Hegoaldera pasatzeko.

Euskara ikasteko asmo finkoa

Lauzpabost urteko epe horretan ez zuen praktikan deus idatzi Pablok, euskara ikastera guztiz emana, alde batetatik erabaki konsziente

bezala, baina giroak bultzatuta ere bai. «Bitatik bazegok, piskanaka anbientean sartzen haiz, hasieran bestaldean erderaz erabat, euskara ikasteko batere asmorik gabe ere. Iparraldean eta Kuban pasatako hiru urte horietan beste giro batetan sartuta erabakia hartuz joan nintzen, eta Kuban izan zen guztiz deliberatu nintzela». Han hasi zen serio euskara ikasten. Idaztearena ondorio bezala ikusten du berak, «behin erabaki ondoren hemen bizi nahi duzula eta hizkuntza horretan, bestea berez etorri zen. Logikoa da, literatura gustatuz gero, zertan ez horrela gertatu».

Lehenengo nobela, bi hilabetetan

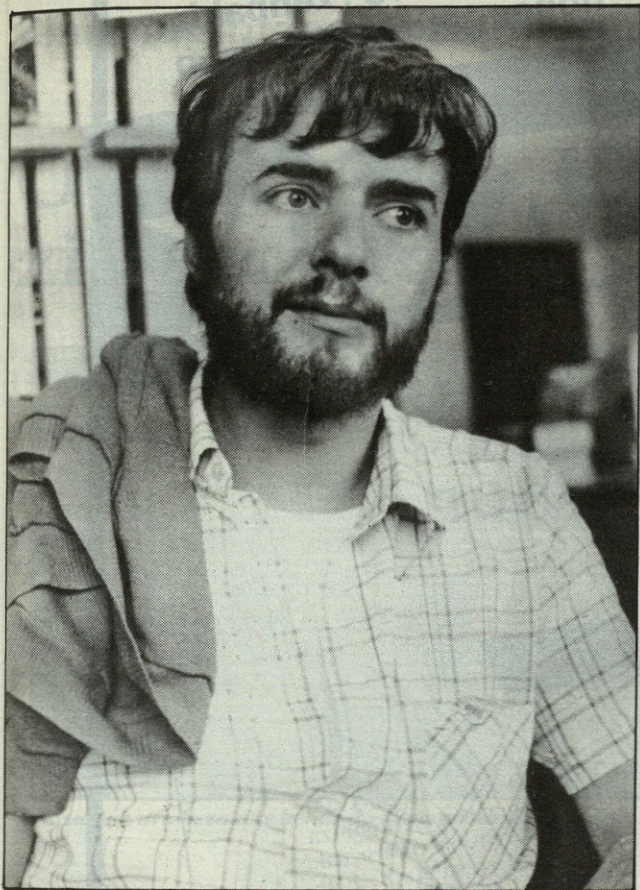
«Mugarria» da idatzi zuen lehenengo nobela horren izena. Txikitan idatzitako poesia eta ipuinez gain, nobela hori izan zen idatzi zuen lehenengo gauza itxurazkoa. Udana batetan idatzi zuen.

Sastre gaztearen literargintzaren oinarrian zein eragin dauden jakin nahi izan dugu eta erantzun digu ares-tian aipatutako terrorezko generoa ez dela bakarria izan eraginaren aldetik. Autore andana bota digu: Poe, Dostoiewski, Victor Hugo, Salgarri, eta Sologov ere bai.

Gehien bat narratiba maite du, batez ere nobelak. «Ipuinak ere bai, baina guxtiago gustatu izan zaizkit beti. Poerenak kenduta agian. Teatrarik letu ez, eta ikusi ere oso gutxi. Teatro aldetik aitarien lana izan da ezagutu dudana, baina hura ere ez zuten inoiz erre-presentatzen, eta ezin ikusi. Dena dela ez zait gustatu teatroa letzea». Teatroa idatzeko tentazioa inoiz sentitu

**Trajektoria
labur baina
mamitsua
burutu du
Pablo
Sastreren
narratibak bost
urteren
buruan.
Laugarren
nobela irten
berri da:
«Joxemi».**

Pablok ez du gogoratzen noiz hasi zen idazten. «Betidanik», erantzuten du laburki. Piska bat zehaztuz, aurreneko gauza itxurazkoak hamahiru urterekin edo, idatzi zituela gogoratzen du. Lanen bat makinaz pasa eta lagunen bati uzten zion irakurtzeko. Orduan erderaz idazten zuen Pablok noski, Madrilen bizi bait zen. Normalean ipuinak izaten ziren, poesia batzu ere bai, baina aitortzen duenez «poesiak ez nituen inoiz makinaz pasatu».

duela aitortzen du, erderaz eta zertxobait euskaraz ere bai, baina saio bezala bakarrik, ezer burutu gabe.

Etengabe idatzi beharra

Euskara ikasten hutsetik hastea, eta lehenengo gauza «Mugarria» bezalako nobela idaztea nahiko pausu erraldoia dirudi ikusi batera. Den delat ez zela gehiegi kostata izan nabarmentzen du berak. «Beharbada aspalditik mekanismo batzu pentsatuta nituelako edo, pentsatua neukan nola bildu behar nuen materialea, nola egituratu... Gerora arrunt gauza konplikatu atera zitzaidan, baina aurretik pentsatua neukan hari horri jarraituz ez zitzaidan batere kostatu». Akats haundiak ikusten dizkio Pablok lehenengo nobela horri, baina bi hilabetetan bururatutako nobela horretan parte batzu onak direla ikusten du.

Handik aurrera urtero narrazio liburu bat edo bi argitaratu ditu Pablo Sastrek. Zerbait sistematikori erantzuten ote dion galdetu dio. «Ez. Buruari jarri diodan

gauza sistematiko bakarra etengabe idatzi behar izatea da. Orain, duela urte pare bat arte horixe izaten zen: negu partean datuak bildu, eta udaran jarri eta idatzi. Hilabete batetan edo bitan topean jarri gero zer edo zer ateratzen da, aurretik materiala bilduta izanez gero».

Materiala biltzea ez da zailena

Udaran idazteko sistema horrekin hiruzpalau liburu idatzi zituen, baina gerora aldatu bide du idazteko sistema. Nonbait, espazioa eta denboraren kontzepzioa aldatu egin da idazlearen bizimoduan, eta udara ez du ikusten zerbait berezi bezala. «Nire planteamendua gaur egun urtean zehar zerbait idatzi behar izatea da. Beti buruan eduki, eta denbora librea horretara eman. Esate batera, asteen bi egunetan idazteko norma jarri diot neure buruari».

Nobela idazteko prozesuan dauden bi urrats horietan zailena zein egiten zaion galdegin diogu ondoren: idaztea baino lehenagokoa

ala idaztea bera. «Idazten jarri baino lehenagoko prozesua, datuak biltzearena ez da zaila, ez da nekeza. Eguneroko eguneroko burua horretan jarri eta eguneroko ideien bat edo erreferentziaren bat harrapatuz. Nekez egiten dena, idaztea da, behin materiala edukita, idazten jartzea eta orrialdeak bururatzea, hori da zaila. Mementu gogorra folioa betetzea izaten da».

Estilorik eta generorik baztertu gabe

Pablaren liburu batetatik bestera sekulako diferentzia egon ohi da, bata besteari oso antz txikia gordez. Aldez aurretik ez omen du pentsatzen zein estilotan idatziko duen bakoitza. «Kon-tuak» liburuan, esate batera, oso modu desberdinetako narrazioak daude. Normalean, letutako hainbat gauza desberdinen erreferentziak izaten dira. Terrorezko gauzak, maitasunezkoak... aukera desberdinak aprobetxatu behar direnak.

«Nobeekin berdintsu gertatzen da, hainbat aukera desberdin daude: testimonioko nobela, egitura konplikatuetakoa, pertsonaia nobela, amatezkoa... material multzo bat ideia konkretu bati ondo egokitzen asmatzea izaten duk asuntza». Ez estilorik ez generorik ez du aldez aurretik aukera bezala baztertzen, mementuren batetan bat edo beste beharko duela ohartuz.

Orain artekoan nozitu duen estiloaren eboluzioaz ere bada zeresanik. Alde batetik hobetze bat ikusten du berak, eta bestetik aukera bat. «Orain gehiago aukeratzen dut, kasu bakoitzera-ko ze hizkera erabili behar dudana. «Mugarria» izan zen oso gauza aukeratu gabea, baina orain askoz gehiago aukeratzen dut, eseri baino lehen erabakitzen dut ze lexiko eta ze hizkera mota erabiliko dudana aldi bakoitzeari».

«Joxemi»: abentura nobela berria

Argitara eman duen azken nobelan («Joxemi»), Pablok ARGIA bertan nazioarteko sailean aurrera daraman kazetari lana nabarmen gertatzen da nolabait. Berak mun-

duari buruzko datu asko dituen abentura nobela bezala aurkezten du. Ametsek leku gutxi daukate, baina imajinario haundikoa. «Erritmoarekin nahiko saiatu naiz, historia ez arinegia ez egiten, ez da salto arinegitan dabiltzan horietakoa, «Hotel majikoa» bezala, eta piska bat gehiago mementu konkretuak deskribatzen saiatu. Oraindik horretan asko falta dute».

Bere nobela produktioan orain arte bereiztu dituen atal horiek (bertsolari nobela bat, amets nobela bat, testimonioko nobela bat) egunen batetan igual bilduko direla uste du Pablok, eta zerbait osoago atera. Baina oraingoz, ez, saioak egiten segitzeko asmoa omen dauka.

Bide luzea dago aintzinerara

Benetan, ez dirudi saioak egiten segitzeak batere kezkatzen duenik. «Hor trajektoria desberdinak egongo dira. Beharbada hogeitamabost urtetan edo berrogei urtetan idazten jarri gero idazle hori beharbada zerbait mami-tuagoa emateko beharrean sentituko da, baina hori ez da nire kasua. Ni esperimintutik esperimentera ibili naiz orain arte, eta horrela segituko dut. Aurreko liburuei garrantzia berezirik eman gabe, eta bat idatziz gero normalean ahaztu egiten zait berehala. Beharbada egunen batetan esango dut obra konkretu bat egin nahi nuen huraxe dela, baina oraindik bide luzea dago horretarako».

Azkenerako projektuen atala utzi dugu. Beharbada hurrengo liburua lau narrazio luze samarrez osatua izango dira. Berrogeitamarna foliotakoa, eta nahiko errealista baina psikologiko aldetik. Lau horietatik bat bururatua dauka, eta bigarrrena idazten ari. Beste proiektuak luzeagoak dira antza.

Halako martxa daukan idazle batek berez ematen du ofizio itxura. «Ez dut idaztea ofizio bezala hartzen, beste zeregin bat bezala baizik. Bizitza honetan badaude hiru edo lau zeregin nagusi eta idaztea horietako bat da».

Josu LANDA

JAKIN

**euskal
kultur
bideetan**

**40. zenbakia
honez gero kalean dago**

JAKIN

**EUSKAL HERRIA
eta
EUROPA**

«La Voz de España» (1936-1945)
J.M. Lekuonaren olerkigintza
Euskal narratibaren arazoak
G. Aresti eta X. Lete

HARPIDETZA TXARTELA

JAKIN aldizkariaren harpidedun egin nahi dut:

Izena

Kalea Herria

Gurutze (+) baten bidez adierazten dudana erantzungo dut urteko ordainketa (2.000 pta.)

☐ txeki bidez ☐ renboltoz ☐ nire Banku kontuaren bidez (bete beheko zati hau)

Banco o Caja de Ahorros Banku edo Aurrezki Kutxa

N.º de cuenta / Kontuaren zenbakia

Sucursal / Sukurtsala

Titular de la cuenta / Kontuaren jabea

Entitate horretako nire kontuan zorpetu itzazue, mesedez, JAKINEK nire izenean aurkez diezazkizuen erreziboak. Agur.

Sirvanse adeudar en mi cuenta con esa entidad los recibos que a mi nombre les sean presentados por JAKIN. Atentamente.

Firmado / Zinatzailea

Domicilio / Helpidea

JAKIN - Ategorrieta hirib., 23 - DONOSTIA (13)

HARPIDEDUN EGIN ZAITEZ!

Zinemagintza ezezagun baten bilgune

OUAGAKO X. afrikar zinemaldia

«Gizakiak ura bezalaxe behar du zinemak argia».

Otsailaren 21ean hasi eta martxoaren 1a bitartean Burkina Fason, Ouagadougou herrian, egin da Afrika osoko zinemagintzaren erakusketa izan nahi duen zinemaldia.

Berlinen garai baretuan ospatu den 37. Zinemaldirantz zuzendua zegoen bitartean, Afrikan ospatzen diren bi zinemaldietako batek bere hamargarren urtebetetzea kunplitu du. Zinema bigarren ilara batetara kondentatzen zuen ospakizun eta jaialdiez inguratutik ospatu ere.

Fela-k estadioan emanikako kontzertua; nigeriar musika zinema panafrikanoaren zerbitzutan.

soko zinemaldi egotzi izan zaio zinema aitzaki gisa erabiltzearena. Eta egia esan

Ouaga-ko zinemaldia bi urtetan behin egiten da Cartagoko Zinema Ihardunaldiak txandakatuz. Eta biak saiatzeko dira ahalik eta film berri gehien estreinatzen zinemaldiak eskeintzen duten markoa profitatuz. Dena dela, European bertan zinema krisialdiak jota badabil, imajina ezina da Afrikako herri gosetuetan zinema egiteko eta ikusteko zailtasunen kopurua. Ondorioz, txundigarria bada ere, burkinarrek zinemaldi honetan, orain hamabost urte eginik zeuden filmeak ikusi eta maitatzeko aukera izan dute.

Dena da arazo

Ouagako zinemaldiaren antolatzaileek, Philippe Sawadogo gaztea buru zutelarik, ahalik eta zinemaldi deszentralizatuena egiten saiatu dira. Eta nahiz eta "Independance" hotelean bildu gonbidatu eta zinegileak, egunero kilometro andana egin beharra zegoen lehen aldiz proiektatzen zirenetako filmeak ikustatzearren. Burkina Fa-

bertara hurbildutakoek izan dute aski zereginik (omenaldi, lehen harri ezartze, trenbide luzatze, etabar) zinemaldia apur bat ahazteraino.

Afrikan egiten den zinemak topatzen dituen zailtasunak zenbaterainokoak diren ikusteko, Souleymane Cissé-ren odiseari erreparatu besterik ez dago. Bere laugarren luzemetraia finitu aurretik lau urte itxaron behar izan ditu: desertuko hai-zeak, antzezle nagusien heriotzeak, diru iturrien murritzak...

Gero banaketa eta zinema-sala egokien gabezia azpimarratu behar da. Hala ere, merkatutik kanpo mugitu behar izateak baditu bere alde onak Ferid Boughedir zinegile eta kazetari tunisiarraren ustez: «*Merkatutik ez dagoenez, negozianteen agindupetik at dago*». Gobernuen manupetik at ere bada go, ez bait dira zinemarekin gehiegi interesatzen. Telebista aski zaie gobernuari bertan aldiari-aldiari presidentea ager dadin. Eta «mirakulua» da Afrika izatea munduko leku bakarra egile zinema apreziatzen, Gaston Kaboré-ren *Wend Kuuni* bezalako filme batek, libertitzeko zinemaren kriterioekin zerikusirik ez duena bestalde, mantoxa eta poetikoa denak zinema-salak betearazi ditu, eta ikuslegoak buruz ikasten du filma!

Sariak ere izan dira, lehen Med Hondo-ren *Sarraouini*arentzat; bigarrena Zaramen *ikaskai*arentzat, Maliko Cheikh Sissoko-rena; eta hirugarrena Burkinako Idrissa Ouedraogo-ren *Aukeraren*tzat.

Afrikako zinema antzezle, teknikari, gidolari, dekoratu eta ia kamararik gabe egindako zinema dela esan daiteke. Literalki gosez hiltzen ari den kontinente batetan zinemari bere lekua eta inportantzia ematea ez da txantxetako aukera. Horregatik ez da harritzekoa, Burkina-ko Sankara lehendakariak zinemaren herria hezitzearen tresna bat ikustea, eta Ouagako zinemaldia beren iraultzaren berri munduari erakusteko pantaila bezala erabiltzea. Kale guztietan ikus zitekeen «Aberria ala hil. Irabaziko dugu» zioren pankartarik.

J.M. HERITZ

Ez dugu oraindik goia jo Zure harpidetzarekin, aldapa samurrago

LARRUN

Euskal nazio proiektu bati buruz

LARRUN aldizkariaren harpidedun izan nahi dut

Izen-deiturak _____

Bizilekua _____

Herria _____

Banku edo Aurrezki Kutxa _____

Bulegoa _____

Kontu zenbakia _____

Sinadura _____

Helbidea: Ametzagaña 19 - behea, DONOSTIA 20012.

**Urteko abonamendua
(bi zenbaki)
1.000 pezeta
60 libera**

Play-off!

Futbolera ere ailegatu da —eskubaloira bezala— saskibaloiak sortu zuen konpetizio formula: play-off delakoa. Honen arauera, denboraldian zehar posturik onenak erdietsi dituztenen kirol taldeen artean ipintzen da txapelaren jokoa, hala kanporaketa nola liga ttipi baten bitartez (txapeldun play-off-a); formula zaharrak aldiz, txapela lehen-dabiziko postuan geratzen zenari ematen ziolarik. Halaber, titulua erdiesteko bezala, maila galtzeko ere beste ligatxo bat apailatuko da (mailaz jeisteko play-off-a) atzeko lekuak bete dituztenen artean.

PLAY-OFF formularen bitartez, alegia, norgehiagoka latzagoa pizten da, txapeldun izateko nola mailaz jeisteko aukerak zabaltu egiten bait dira. Hala, tituluaren irabazlearen eta bigarrenaren artean suerta daitekeen aldea minimoa baldin bada, kanpeoitzaren arrazoia areago justifikatzen du play-off-ak eskeintzen duen bigarren faseak.

Era berean gertatzen da maila galduko dutenekin ere. Kasu honetan, lehenagoko formula gogoratuz gero, azken postutako taldeen arteko borroka askoz ere gogorragoa bilakatzen da, eta sarritan gol-avera-gaz erabakitzen zen.

Gaur egun, ez da ia ezer ziurtatzen play-off-etara ailegatu aurretik. Klasifikazioaren erdikaldeko posizioa patxadatsurik ez dago: titulua lortzeko aukerak ez dira hain erre murritzen, eta erregela berez, behera jeitsi ahal izateko arriskua ere ez da zeharo desagertzen. Eta galde bestela Bilbon.

Osasuna maila galduko dutenen multzoan

Osasuna iruñearrak honez gero egin du bere txokoa maila galdu dezaketenen sei taldeko multzoan. Eta nahiz eta martxoaren 25eko partiduen emaitzak ezagutzen ez ditugun zutabe hau izkiriaterakoan, bilbotarrek behintzat nahiko zirika egin diote azkenotan —azken seigarren joan den igandean—, jadanik bertan erori ez badira.

Talde nafarrak denboraldi traketsa burutu du aurtengoan, Robinson fitxatzearekin zulotik irten nahi izan duen arren. Bi partiduren faltan, Racing Santanderrekoa, Sabadell eta Cadiz-ekin batera, seiko taldea moldatuko duten laukotea osatu zuen maila jeisteko play-off-ean.

Entrenatzaileen egoera gero eta kolokago

Entrenatzaile eta misterren 'play-off'ak geratzen dira ordea oraindik, ezen izango bait da mobidarik frango klub askotan, ea zein entrenatzailek galduko duen bere lanpostua, edo aitzitik, ea nork indartuko. Bilboko Athletic-eko Iribar 'Makatza' da, hain zuzen, entrenatzailetzat burua gillotinan galtzeko arriskurik haundiena duenetarik bat.

«Clementeren iazko istilu zaratasuen ondoren, egundoko kanpaina burutu du Español Bartzelonakoarekin», aitatzen edo pentsatzen da Bilbon; «eta haren tokia betetzen duen Iribarrek ez du ekipoa gutxienik erdikaldeko lekuetan mantentzea ere lortu». Bilbotar futbolzaleek, dagoeneko, tabernatan paraturik dauden Athletic-aren posterretako Iribarren buruak boligrafoz tapaturik dauzkate. Eta ezin ahanzi San Mames-eko sozioek pisuzko hitza eta puro-zigarreta haundiak dituztenik.

Play-off-ak gero eta edo hobeago edo eta eskasagoak bihurtuko ditu entrenatzaileak, multzo bereiztuetan... klub txanponzaleen desio eta beharren arauera!

Gorka ARRESE

Hernaniko rugbya zeharo moteldu

JOAN den igandean eman zitzaion amaiera Maila Goreneko rugby txapelketako ligari, zeina lehenago Bartzelona F.C. zen Santboiana taldeak irabazi duen, Madrillgo Arquitecturari badaezpada hiru puntuko aldea atera diolarik azkenetako. Antza denez, Bartzelona desagertu egin zen talde bezala, Nuñez diruzalearen kluba ez bait zegoen batere prest titulurik irabazten ez zuen rugby talde bat mantentzeko. Jokalariak ekiporik ezean kausitu, eta Santboiana-ekin moldatu zuten ekipo gaila, txapelketako nagusi nabarmen bihurtuz garaipeneraino. Denok dakigun norbaiti ez zion grazia haundiegirik egingo...

HERNANI taldeak bere aldetik, ez du inolako indarririk erakutsi denboraldi osoan barrena, jokatu hemezortzi partiduetarik hirutan baino irabaztea erdietsi ez dutelarik, hamaika izaki bestalde galdutakoak. Azken-bigarrenak (Lizeo Frantsesak) bost puntu ateratzen dizkio esaterako. Alde sakona, hernaniarren ahultasuna beste guztien azpitik agerian utziz, batez ere badirelako asteak jadanik ezertxo ere egiteko aukerak oro alferrik galdu zituztela. Maila berreskuratze-ko indarberritu beharko da gotik datozen urteotan.

GETXOTARREK berriz, postu polita egin dute, laugarren tokia Cisneros-en aurretik harrapatuz, betiere Valencia eta Arquitectura-rengandik oso gertu. Txalogarria gainera azken mementurarte-ko bizkaitarren borroka, azkenengo matxeko garaipenari esker aurreratu bait zitzaizkion Cisneros-i, Estatuko sei talde onenen tartean zer esan eta zer egitekorik badutela tinko aditzera emanaz.

G.A.

Gabriel Aresti osoa zuretzat

Eskura ezazu Gabriel Aresti osoa dendan baino merkeago

Bilduma osoa (10 liburu), bere kutxa barruan, etxean jaso nahi dut, zortzi mila (8.000) pezetako errenboltoa ordainduz.

IZEN-DEITURAK.....
HELBIDEA.....
HERRIA.....

HELBIDE: SUSa, Ametzagaña 19-behea, 20012 DONOSTIA

Etzazu aukera galdu!

Susa

Mutillak, hoiek gureak dittuk

«Mutillak, hoiek gureak dittuk»
hitzak esanez elkarri,
etxaberuen hotsak zituzten
haize berriak ekarri;
ahuleriaren erdian ginen
nahiko estu eta larri,
gose guztia utzi genuen
albora oso pozgarri.

Otsailaren hogeita zazpia
arratsaldeko hiruretan,
beste bi errefuxiatu ziren
ekarriak ordun bertan;
gorrotoaren lege menpean
murgildurikan benetan,
bainan Herri borrokalaria
berpiztu gintuen hartan.

Autobusean honuntz etorri
zineten txit gogortuak,
ondo entzunak izan ziraden
oihu, txistu ta tutuak;
gureak ere kanporuntz joan
ziren ahal zen altuak,
nahiz indar gutxi izan zuekin
bat egiteko prestuak.

Majiña gartzeletan banandu
gintuzten nahiean hautsi,
presook hola sakabanatuz
ez egiten genun etsi;
gaurko ekintza ta batasuna
zakurrek ezin sinetsi,
helburu garbiak zeintsu diren
denok dugu erakutsi.

Bi hitzetan hau esan nahi dugu
Euskadi guztiarentzat
ta bereziki Bandres, Arzallus
ta Azkarraga maltzurrentzat:
lehen emandako hitza mantentzen
dugula Herriarentzat
zuek bai *damutu* zaretela
español militarrentzat.

Eskerrikasko Zorroagako
jende jator ta sutsua,
iraultzarako ikaslegoa
fededun ta jakintsua;
Herria jarri behar dezute
zuen pare berdintsua,
militantzian oinarritzen da
etorkizun alaitsua.

Agur ta ohore gazte, zahar,
andre ta gizon zuzena,
erakustetik munduari
indarra eta kemena;
sasi tartetik sortzen ari da
lore zoragarrieina,
denok osatzen dugun lorea
izenez: Askatasuna.

Zortzigarrenarekin dihoa
oraingoz gure agurra,
Askatasun sua mantentzeko
zuek zarete egurra;
Herriarentzat eman zazute
bakoitzak bere apurra,
hori horrela aizan ezker
gure dugu ziurra!!!

Doinua: Muruak «Ziolarren» omenaldian, preso batzuen bertsoak kantatu zituena.

DAROCATIK

Jo ädättä

TRENEAN

Asteasuar bat joan zaigu trenera eta biletea ateratzerakoan:

— Norako? —galdetu dio takila-koak.

— Bai, zera! Emazteari ez zioat esan eta hiri esango diat!

Lagun bati bilete zahar bat eskatu eta hor sartu zaigu asteasuarra trenean.

Halako batean hor ari da interbentoreak bileteak pika eta pika. Eskatu dio txartela asteasuarrari eta honek lasai lasai luzatu dio bere lagunak emandakoa:

— Está picao —esan dio pika-pikak mutur beltza jariaz.

— Allas kuidaús —asteasuarrak—, lagun batek eman dit!

Zorotzat hartu zuen interbentoreak eta ez zion kasu handirik egin. Hortan utzi zuen.

Asteasura bueltatu zenean honela galdetu zioten:

— Zer moduz ibili haiz?

— Ederkia asko motel. Tertzerako txartela hartu, segundan sartu eta primeran ibili!

MEDIKUAK ESANDA BEZALA

Medikuak gaixoari:

— Jaten hastera badaukazu. Baina piskana piskana, eta batez ere, jana-ria izan dadila arina.

· Biharamonean joan zaio berriro ere sendagilea bisita egitera gure

gaisoari eta hor aurkitu du plater baten aurrean erbia oso osorik jaten.

— Baina gizona, zertan ari zara!

— Zerbait arina jateko esan zenedan ezta? Eta zer dago ba erbia baino arinago?

IHAUTERIETAN

Tolosako Ihauterietan, sartu omen ziren bertako konpartsa bateko partaideak Alpino Uzturre Elkartera baxoerdi batzu hartzera eta eskatzerakoan, zerbitzen ari zenak neke-aurpegia ikusi zion haietako bati. Zertxobait laguntzeko edo, esan omen zion:

— Aizak! Nahi al duk Valium bat?

— Ez, eskerrik asko; ni sagardotarra nihoa.

«Txisteka-Misteka», txisteak entzunez gozatzeko

Kalean daukazu dagoeneko ARGIA Egunerako hainbat aldiz iragarritako txiste kasetea. Kasete bikoitza, gainera. ARGIA bera izan da berauen produtore eta IZ diskoetxea koprodutore eta argitaratzaile. Guztiz astegin gertatzen diren bi kasete hauetan txiste ugari topatuko duzu, "grazioso" pare honen ahotik: Amasako Joxe Ramon Galarraga eta ARGIA bertan "Jo... adarra" txiste-saileko arduradun den Kike Amonarriz.

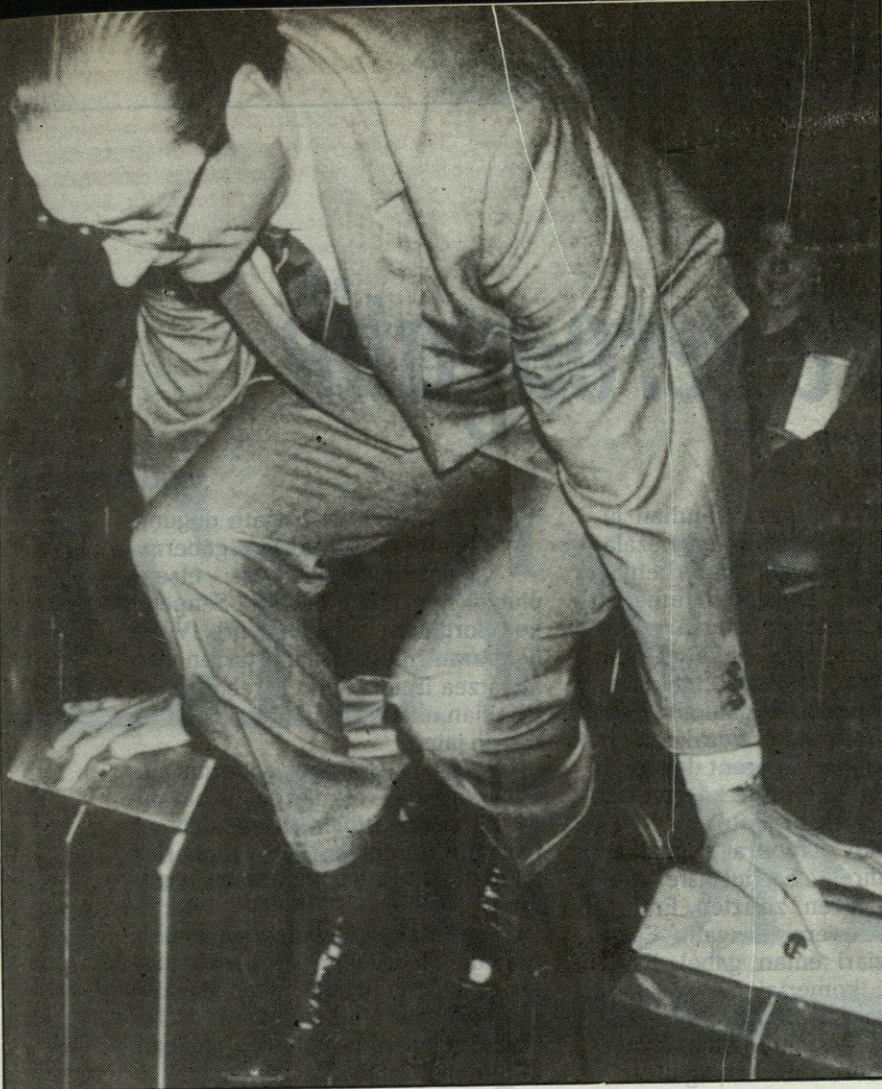
Ez galdu aukera eder hau! 500 pezeta baino ez zaizu kostako zinta bakoitza ondoko txartela bete eta ARGIAra bidaltzen badiguzu, etxean jaso nahi dituzula esanez. Kontrarrenboltoz egingo dugu honen kobraketa. Karteroarekin parre piskat egin ahal izango duzu horrela!

Izen-deiturak.....

Helbidea..... Herria..... Probintzia.....

1. kasetea.....2. kasetea.....Biak batera.....

ARGIA. Ametzagaña 19. DONOSTIA 20012

a ze flasha!

Chirac igel-saltuan

LEHEN ministrari frantsesaren azañak sonatuak izateaz gain, arrasto handia utziko dutenak dira.

Frantzia mairuz, beltzez, orientalez eta euskaldunez «garbitzeaz» gain, lapurrei, drogetei eta «makarrilla» guztiei bizimodua jasangaitz bilakatzeaz gain, erotismoaren nahiz pornografiaren kontra atera da azken bolada honetan, Batikanoaren «in vitro» etabarrei buruzko «irakaspenak» hurbiletik jarraituaz.

Indartsu sentitzen da eskuina Europa mailan. Nola uler liteke bestela horrelako neurriak hartzea? Tabakoaren, eta alkoholaren publizitatearen kontrako neurriak ez dute hartuko ez. Besterik ezean, kazeta «ilustratuak» erosi eta horien kontenplazioan, edo horien eraginez piztutako suan berotzen diren giza-ki bakarti, triste eta ilun horien bizimodua berriz beltzagotuko du galanki.

Akaso beste zerbait da bilatzen duena. Jakina da demanda handiko produktuak legez kanpoko bilakatzen direnean berehala sortzen direla mafiak. Alkoholarenak horrela funtzionatu zuen EEBBetan. Drogarenak horrelaxe funtzionatzen du mundu guztian. Zergatik ez egin gauza bera sexuaren negozioarekin.

Jakina da gainera mafia guztiek poliziarengan izaten dutela enbor nagusia, eskuineko pertsonaia ilunek babesten dituztelarik.

Begiratu bestela Chirac jaunak nola pasatzen dituen Parisko metruko kontrolak. Ticket horia zulotxoan sartu ordez, elefante baten adineko muturraz, igel-saltuan pasa. Txorixua!

Metrotan hain ugari diren flic-ek ez zioten hatzamarra gainean jarri. Ez eta paperik eskatu ere.

Inmunidadearen abantailak!

Martin ARANA

osasunaren arduraz

Asistentzi sarearen xehetasunak (2)

JOAN den astean begiradaxo bat botatzea genion Osa-sun-Ministraritzak argitaratutako «Txosten Estadistiko»ari. Gaurkoan txosten horretako beste zenbait atal jorratuko ditugu.

Oheak aipatzen genituen, eta sektore publiko eta pribatua. Sektore bi horietan ematen den ohe-banaketa buruz, despropor-tziorik nabarmenena (sektore pu-blikoaren alde) Estremaduran ger-tatzen da: Komunitate honetan sektore publikoak dituen oheak pribatuan daudenak baino 15 al-diz gehiago dira. Alderantziz, Ka-talunian bakarrik nagusitzen dira ohe pribatuak (3.18 ohe 1.000 biz-tanteko), ospitale pribatueta 1.61 ohe diren bitartean.

Ospitalea zein helburu nagusi duten kontutan harturik, gure ar-tean ospitaleen %47ren izaera orokorra da, eta kirurgikoak soi-lik direnak %24. Amategiek, uste izan denaren kontra, leku apala dute: ospitaleen %4.5 eta ohe guz-tien %1 besterik ez. Ospitale psi-kiatrikoek ohe-bolumen totalaren %20 hartzen dute.

Eta txanponei buruz zer? Ospi-taleratua izaten den gaixoa zer kostu suposatzen du? Kasu guz-tiak ez dira berdinak, noski, eta kasu horien kastu ekonomikoa ere oso-oso ezberdina da, baina batezbeste, gaixo ospitaleratua-ren kostua 176.155 pezetatakoa da, kasurik garestiena 337.097 pe-zetatan estimatzen zen bitartean.

(Jarraitzeko)

Xabier AGIRRE

Gure geroagatik

BIGARREN gerla Handian juduak Alemaniari bezala, orain euskal aterbetuak (errefuxiatuak) Espainiari emaiten dituzte, ber xedean: Estatuaren batasuna gogortu eta finkatu nahiz mail guzietan (mintzaira, jakintza, ideietan...). Iheslarien gainetik, Estatua jainkotzetik bazter dezakeen oro gudukatzen dute. Diferent den guzia desegin nahi dute, gure kasoan euskaldun den guzia ezabatu.

«Espainiako demokrazia gazteaz» axolatuak direla? Ez dut uste. Aterbetuak haizatzen zituzten Franco-ren denboran ere (hargatik Espainiako poliziari eman gabe). Espainian bere komertzioa arriskutan ezartzen bait du Frantziako Estatuak, ez da Espainiaren laguntzeagatik, baina bere anbizioeagatik.

ZER da Estatua? Munstro bat: hotza, berekoia, ezin asea, bere indarraz baizik ez axolatu. Sendimendurik ez zuzenbiderik ez du ezagutzen. Horretaz, jakintsu ala ez, bi perpaus zinak buruan kokaturik ditugu herritar guziek, eskolan ikasirik:

— «Estatuaren arrazoina», ontasun gorena, legearen gainetik ere.

— «Estatuan estaturik ez» (oraiko hizkuntzan: «errepublikat bat eta bakuna»).

Idea soil horien izenean, haur denboran ontzat eman zizkiguten Richeliu kardinalak La Rochelle-ko protestanteri egin zien gerla eta Louis XIV.ak protestant guzien aurka piztu zuen sua.

Erregeen denboratik, eta guziz Napoleonekin, denak beretu beharrez aritu izan da beti Estatua, tokiko ahal guziak ezabatuz bere fagoretan: mintzaira, kultura, ideia desberdinak ukatuz. Artalde bakun bat nahi du bere meneko, kolorez berdina, beti «amen» erraile.

FRANGOTAN frogatu duguna da euskal historian, gobernu aintzinakoiekin ere: etsenplutzat hor ditugu bereziki Senpereko «sorginen» auzia, Henri IV.ren denboran, mugako lapurtarren deserratzeari iraultza edo Erreboluzio Handian, eta berriki Miterranden hitzaren jatea.

Orain, are gehiago, gobernu aintzinakoi batez, eskuin gogor bat dugu buruzagi, tipien etsaia dela ez bait du gordetzen ere. Iheslarien gainetik, euskal populu osoa begietan.

Hegoaldeko mogimendua ahuldu nahi du, Madrilakin eskuz-esku, hango euskaldunenganik ukan dezakegun etsenplu eta laguntzaren trabatzeko, bereziki kultura mailan, autonomia zabalago bat ukatuz.

IPARRALDE hunetan, denak zaku berean sartuz, herritarren kontrako zapalkuntzaren onartzerat ekarri du jendea. Aterbetuak haizatuz geroztik, euskal obra guzietan lot liteke: alderdi, eskola, kultura talde... Orain ezin ditu zeiharka baizik tinkatu, hala nola dirulaguntzak ukatuz... Bihar denak debeka ditzazke.

Jazartzeko bi arrazoin badiugu. Bata euskal elkargoa, gure obren zaintzeko, gure geroari bidearen irekirik atxikitzeko.

Bestea, deplauki eta oroz gaineetik, jendetasuna. Hemengo herritar eta zerga pagatzale garenaz geroztik, Estatua ezin dugu zernahiren egiterat utzi. Bihar gure buruaz ahalgetzea genduke ondoko aintzinean, kontzientziaren eta munduaren aurrean, gerla denboran juduak alemanen eskuetan utzi zituzten frantses haiek bezala.

Gure haurridea tormenturat igoz, arima digute hiltzen. Kabalak ez bezala, jaiki!

Jean-Louis DAVANT

ERANTZUN EGOKIAK

Gipuzkoako Aurrezki
Kutxa Probintzian
Gipuzkoari lagundu
nahi diogu.
Horregatik, zerbitzu-
eta prestazio-aukera
zabal bat eskaintzen
dugu.
Eta kirol, kultur, zientzi
eta herri-izaerako

ekimen-mota guztietan
partehartzen dugu.
Gure herriaren
aberastasunean
partehartzeko.
Gipuzkoako Aurrezki
Kutxa Probintzian,
beti ere erantzun
egokiak.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA
GIPUZKOAKO AURREZKI KUTXA PROBINTZIALA

"Erantzun Egokiak"

EZ GARA BAKARRAK

HORREK HOBEAK IZATERA BEHARTZEN GAITU.

Gipuzkoan badago beste finantz entitaterik.

Beste lekurik, zuk non zure aurrezkiak gorde, kredituak eskatu, kontu korronteak ireki, edo beste zeinnahi gestio ekonomiko konpondu.

Ez gara bakarrak. Eta badakigu.

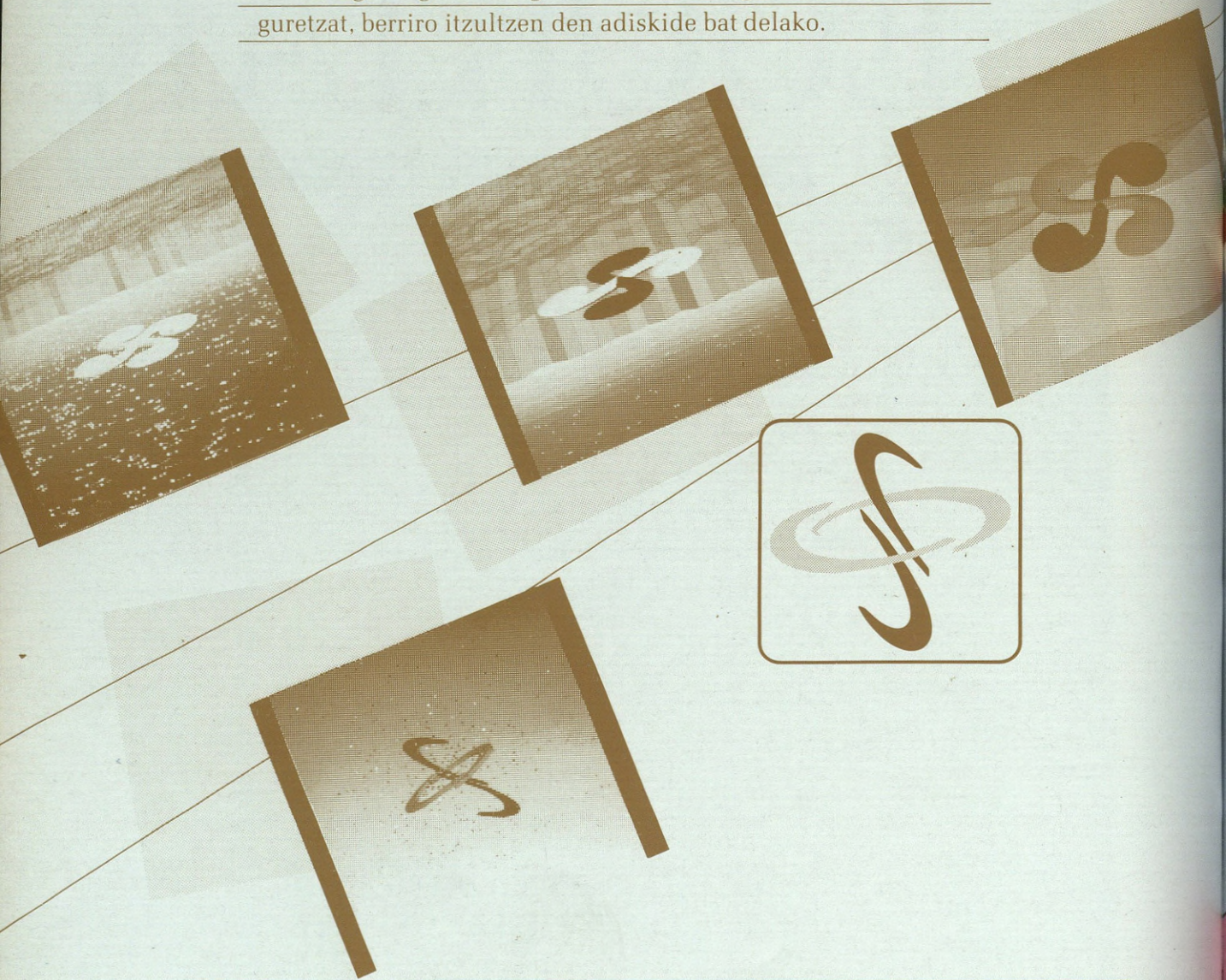
Eta badakigu ze, zuk aukera zenezakeelako, guk besteek baino hobeto lan egin behar dugula.

Eta horretantxe ari gara.

Zerbitzu berriak sortuz. Bulegoak zabalduz. Zure eguneroko bizitzan lagunduko dizuten produktuak gehituz.

Eta, guztiaren gainetik, bezeroa gauzarik inportanteena delako zerbitzu-jarrera mantenduz.

Zu gabe, gu ere ez ginatekeelako izango. Eta bezero bat, guretzat, berriro itzultzen den adiskide bat delako.

CAJA DE AHORROS
MUNICIPAL

AURREZKI-KUTXA
MUNIZIPALA